

Эсэгэ ороноо, эхэ нютагаа эб хамта мандуулая!

БУРЯАД

Бүгэдэ арадай сонин

ҮНЭН

1921 оной декабриин 21-нээ гарана

ДҮХЭРИГ

№51 (456)

2005
оной
декабриин
29
Четверг

№ 153
(21239)

Үбэлэй
дунда шара
хулгана барын
28
гарагай
5

Бурятия

Хүндэтэ нютагаархид!

Он жэлнүүд яһан түргөөр үнгэрнэб, үшөө нэгэ Шэнэ жэл хүржэ эрбэ. Энэ һайн һайхан үдэрөөр Таанадаа үнэн зүрхэниһөө амаршанаб.

Үни хүлээгдэдэг, сэдхэлэйнгээ һайхан хүсэлнүүд, бодолнуудыг холбодог һайндэрнай хүржэ эрхэнэ лэ даа. Энэ бээрээ баяр ёһололой оршондо курантнуудай дуун нөөржэ, шэнэ 2006 оной гараһыг маанадта мэдүүлхэнэ гэшшэ. Энэ жэлнай заншалта ёһоороо түүхэдэ орохо.

Үнгэржэ байһан жэлнай хүн бүхэндэ өөрынхөөрээ дурас-хаалтай, ушар удхатай байгаа. Манай республикын хэмжээндэ абажа харахада, азатай жэл болоо гэхээр. Недондонойхитой сасуулахда, промысленна болон болбосоруулгын үйлдбэрээр ургалта туйлагдаа. Ашагта малтамалуудыг олзборилго, хүдөө ажархын продукци үйлдбэрлэгдэ, рознично худалдаа наймаанай эрьсэ дэшигдэ. Олзын хэрэг урагшатайгаар эрхилэгдэнэ. Эрхэ жэлдэ ажалшадтай саин түлэхэ, ажаһуушадта хүнгэлэлтнүүд болоод, субсиди олгохо хэрэгтэ боджэднэ эхэ мүнэн зөөри номологдохоор түсбэлэгдөө. Федеральна засагай зургаануудта инвестиционнэ проектуудээр дурдалнуудыг Буряадай Правительство оруулаа. Хэрбээс дэмжэгдэбэлнэ, тэрэнэй үрз дүнгүүдэнь республикыннай ажаһуушад эрхээс байһан жэлдэ мэдэрхэ гэжэ ханагдана.

Манай ажабайдал һайжаруулхын, экономика байдлада һайн дүнгүүдэ туйлахын тула засагай зургаанууд бүтээсэ, харюусалга ехэтэйгээр хүдэлхэ, олзын хэрэг эрхилэгшэ, республикын ажаһуушад бүхэн энэ шэгдэлээр хүсэл ханалаа нэгдүүлхэ, оролдон ажаллаха ёһотой гэжэ онсолго байнаб. Буряадай Правительство, би өөрөө хадаа энэ зорилго бэлдүүлхын тула хүсэл оролдогтоого гаргахад, бүхы-төөрөө болохобди. Шэнэ жэлэй гараха бүри ерээдүймнай һайхан байха гэжэ найдалаа холбодогбди. Тиймэһээ түрээ Буряад орондоннай шэнэ жэлдэ экономикын бодото ургалта туйлагдаа, социальна хүшэр асуудалнууд шидхэгдэхэ гэжэ этигэхэ Ауран хүрэнэ.

Гал гүлалта бүхэндэ энхэ амгалан, баяр дүүрэн, баян дэлгэр байг, сэдхэлэйнтэй һайхан хүсэлнүүд бэлэг лэ даа!

Ажалдаа амжалта туйлажа, энхэ элүүр, аза жаргалтай нуухатнай болтогой!

Леонид ПОТАПОВ,
Буряад Республикын
Президент -
Правительствын Түрүүлэгшэ.

Хүндэтэ нютагаархид!

Та бүгэдэниие баяр баясхан асардаг үнэн алдарт шажантанай гэрэлтэ һайндэр түрөөн Христос багшын түрөөн үдэрөөр амаршанаб.

Мүнөө дээрээ республика соомнай хүнүүдэй зосоо хүзэг хэрижэ, хэзээ нэгтэ хаягдашаһан үнэн алдарт шажантанай дасангууд нэльбэн шэнэлэгдэжэ байна гэжэ ажаглахадаа баярланабди. Иймэ нангин шүтээнэй байшангуудай барилга болон шэнэлэгдэ Буряадай Правительство ба олзын хэрэг эрхилэгшэд эдэбхитэйгээр хабаадана. Энэ болбол тон дэмбэрэлтэй хэрэг - олон тоото үндэһэ яһантанай һуудаг республикыннай арад зоной түүхэ абаран хадагалалтада, соёл болон заншалуудыг хэргэлэгдэ нүлөөлнэ.

Оюун ухаанай талаар Россин һэргэн хүгжэлтэ - арадууд хоорондын хани барисаа бэхжүүлхэ талаар мүнөөдэрэй гол шухала зорилго.

Бэе бээс сэгнэжэ, хүндэлжэ, дүтынхидөө баярлуулжа, эбэй оршондо ажаһууша гэшшэ энэ наһанда гол шухала гэжэ үнэн алдарт шажантанай гэрэлтэ энэ һайндэрэй үедэ ойлгохыетнай хүсэжэб.

Нангин уялга даажа ябагшадта арад зонойнгоо хүзэг этигэл хэргээн батажуулха, дотоодо тамир шангадхаха талаар хэжэ байгаа дэмбэрэлтэ хэрэгтэнь шажанай санаартанда амжалта хүсэжэб.

Леонид ПОТАПОВ,
Буряад Республикын
Президент -
Правительствын
Түрүүлэгшэ.

Хүндэтэ нютагаархид!

Буряад Республикын Арадай Хуралай болон өөрынгөө үмэнзһөө гарахаяа байгаа Шэнэ 2006 оноор амаршанаб!

Үшөө нэгэ жэл түүхэдэ үлбэ. Үнгэржэ жэл республикадмнай ороёохон байбашье, социально-экономическа хүгжэлтын талаар һайн тээшээ дабшалта туйлагдаа гэжэ мүнөөдэр дуулганабди. Республикадмнай ажаһуушад нимэ хубилалтын Россид болон Буряадта үзэгдэһые өөр дээрээ мэдэрэ.

Шэнэ жэл угтахандаа, хүн бүхэн һайниие хүсэн найдадаг. Республикын парламент Буряадай арад зоной хүсэл найдал бэлдүүлхыг хаба шадалаараа оролдоно. Хүн бүхэнэй ажабайдал һайжаруулхын, экономикын элдэб һалбаринуудаар мүнэгэ һомолхын тула таарамжадай хуули ёһоной үндэһэ һуури байгуулха, Буряадай экономикын ургалта болон социальна хүгжэлтыг хуули ёһоной талаар хангаха хүдэлмэриг республикын Арадай Хуралай депутатууд үргэлжэлүүлхэ.

Гарахаяа байгаа жэлдэ нютагай өөһдэйн хүтэлбэриг нарижуулан һайжаруулха, засагай элдэб шатануудай хоорондохи харилсаа байгуулха, Россин Федерацийн Президентын улас түрын удхатай программануудта хабаадаха хубитаа тодорхойлохо, 2006 ондо эмхидхэгдэхэ Бүхэроссин хүдөө ажархын тоо бүридхэл бэлдэхэ болон үнгэргэхэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадаха зорилготойбди.

Шэнэ жэлдэ тон ехэ ажал хараалагдана. һайнда этигэн, урагшаа урматтайгаар харахыг оролдо. Эрэжэ ябаа Шэнэ жэл хүн бүхэнэй түлөө наһаата болохо, саашанки тухайгаа зоболтогүй байха гэшшэ манай гол зорилго болонол даа.

Элүүр энхэ, зол жаргал хүсэбди. Эрэхэ жэл танда бүри жаргалтай байжа, һайн һайхан хүсэл эрмэлзэлнүүд бэлдүүлхэ талаар шэнэ арга боломжонуудыг нээхэ болтогой! Олон үндэһэтэнэй ажаһуудаг Буряад орондо эрхэтэнэй эб найрамдал бэхжүүлхэ гэдэн арадаймнай үлзы һайхан ёһо заншалуудай арьбажахыг хүсэжэб!

Александр ЛУБАНОВ,
Буряад Республикын Арадай
Хуралай Түрүүлэгшэ.

Хүндэтэ улаан-удынхид!

Манай бултанаймнай эгээл дуратай болон ехэ хүлээгдэдэг һайндэр болохо Шэнэ жэлнай дүтэбэ. Тэрэнэй гарахын урда тээхэнэ дүүржэ байһан жэлэй туршада хэһэн бүтээһэн хэрэгүүдэйнгээ дүн согсолхо, ерээдүйдөө бодолгото болохо гэжэ хүн бүхэндэ байдаг.

Үнгэржэ байһан жэл соомнай Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда Илалта туйлаһаар 60 жэлэй ой тэмдэглэгдэ. Тийн энэ жэлэй эгээл мартагдашагүй үйлэ хэрэг болоо һэмнай. Тийхэдэ байгша оной Наһатайшуулай жэл гэжэ сонос-хогдоһон ушараар аха үеһин зондоо бүри анхалартайгаар хандадаг болоһон байнабди. Энэһнээ уламжаала, сэрэгэй-патриотическа хүдэлмэри, һурагшадтай наһатайшуула шеф ёһоной туһаламжа үзүүлхэ гэшшэ эдэбхитэйгээр үлбэһэн байна. Тэрэһэлэн һуруулиин шабинарай ветерануудай эмхидхэгдэхэ холбоо харилсаа бэхжүүлгэдэ энэ жэлнай ехэ түлхисэ болохо үгөө.

2005 ондо бидэ яһалахан амжалта туйлаһаа, энэтгээрээ омогорхохо эрхэтэйбди. Илалтын мемориалай барилга дүүргэбди, хүүгэдэй турбан сээрлиг нээгдэ, 96 мянган дүрбэлжэн метр талмайда гэр байра баригдаа. Тийхэдэ хоёр һуруулида спортивна зал нээгдэ, Вагжановай нэрэмжэтэ һууринада уһанай ябаха соргонууд татагдаа, Зелений һууринада эдхэ уһа сөөрлэгхэ түхээрлэгдэнэ тодохгодо. Хотын һайндэриг үгтүүлэн хэдэн фонтанууд нээгдэ. Буряадай нийслэл хотын түхэл шарайн үдэр эрэхэ бүри һайжарна, уг гарбалнай үргэлжэлнэ, үлбөөдэр тухайгаа бодомжолнобди.

Бидэ шэнэ жэлһээ юу хүлээнэбиди? Гэр бүлэ бүхэндэ энхэ амгалан, жаргал хүсэгдэнэ. Бүхы дүтынхидтөө энхэ элүүр, үри бэенэрэймнай ерээдүй байлгэ гэжэ хүсэжэбди. Манай найдалнай бэлхэн болтогой!

2006 ондо манай нийслэл хотын 340 жэлэй ойн баяр тэмдэглэгдэбди. Түрһэн үдэртэ бэлдүүлхыг барюулааг заншал бий. Улаан-Үдэ хотынгоо гоё һайхан, ариг сээр оршондо, шэнэлэгдэнэ түхэл шарайтай ойн баяраа угтахын тула бидэ оролдохо хүдэлхэ ёһотойбди.

Манай иишэ энэ үдэр айлашаар бууһан зон хотыннай ажаһуушадтай хүндэмүүшэ зохида байхыг мэдэжэ абахаагадана, ямархуу болборсолтой гэшшэб гэжэ тэмдэглэгдэ гэжэ хүсэгдэнэ. 2006 он соёл болборолой жэл гэжэ соносхогдоһониинь энэһндэ нүлөөлхэ ёһотой.

Гарахаяа байһан Шэнэ жэлээр, хүндэтэ нүхэд!

Шэнэ жэлдэ - шэнэ амжалта болон туйлалтануудыг Та бүгэдэндэ хүсэе! Шэнэ жэлэймнай һайндэр хүжюутэй, ерэхэ жэлнай - баяр баясханантай, аза талаантай байлгэ!

Геннадий АЙДАЕВ,
Улаан-Үдэ хотын мэрг.

Хүндэтэ нютагаархид!

2005 он түүхэдэ орохонь. Эрхээс байһан шэнэ жэлыг ехэ найдалтайгаар утгажа байнабди. Бүхы зондо баяр жаргал асарһай гэжэ хүсэжэбди.

Байгша омнай ороёошог байдалтай байбашье, удха түгэлдэрөөр үнгэрөө гэжэ тэмдэглэгдэ. Ороноймнай ажаһуушад ажаллажа, зоёон байгуулжа энэ жэлыг үнгэргөө. Мартагдашагүй, дурасхаалтай олон үйлэ хэрэгүүд болоо. Эгээл гол шухала үйлэ хэрэгын гэхэдэ, Агуу Илалтын 60 жэлэй ой тэмдэглэгдэ. Бидэ Эхэ оронойнгоо үнгэрһэн баян түүхээр, алдарт үйлэ хэрэгүүдээр омогорхонобди. Ами наһаа хайрлангүй хүн түрэлтэнэй үе залган ажаһуухын, һайн байхын түлөө эрэлхэг зориг, баатаршалга харуулан ветерануудта доро дохинобди.

Үнгэржэ байһан жэлдэ хадаа өөһэдэньгөө хүсэ шадалда, маанадай хамтаараа Росси түрнөө хэргээн хүгжөөхэ, болбосон байдалтай болохо арга боломжодо этигэжэ эхилһэн байнабди. 2006 оной бюджет баталагдаба гэшшэ. Хүн зоной социальна эрилтэ хэрэглэмжэнүүд хангалда, ороной экономикадо капитална һомололгонуудыг хэжэ хэрэгтэ түрэн турын талаһаа мүнэгэ зөөри ехээр гаргашадаг болохонь. Шэнэ жэлдэ гэр байрын барилгада, хүдөө ажархыда, элүүр хамгаалгада, эрдэм һуралсалда үндэһэтэнэй проектууд бэлдүүлэгдэхэн. Иигэжэ манай республикын ажаллан арадташыг бодото туһаламжа үзүүлэгдэхэн гэшшэ. Эрэхэ жэлэй түрүүһин кварталда дээрэ нэрлэгдэнэ зорилгонуудыг бэлдүүлгэдэ мүнэн бодотоор номологдохо. Энэ мүнэгэ зөөри, материална нөөсөнүүд бодолтойгоор, аша туһатайгаар хэрэглэхэ гэшшэ манай уялга мүн. Республикын Правительство, Арадай Хурал болоод бусад засаг зургаануудай түлөөлгөшэдэй хамта эдэ проектуудыг бэлдүүлхыг боого болзрто эмхидхэжэ шадахабди гэжэ бата этигэжэб. Тийхын тула бүхы хүсэ шадалаа, арга боломжонуудыг энэ хэрэгтэ элсүүлхэбди.

Шэнэ жэлээр, хүндэтэ нютагаархид! Зол жаргал, энхэ амгалан байдал, элүүр ерэхэ жэлдэ хүсэжэб!

Ииннокентий ЕГОРОВ,
Россин Федерацийн Федеральна
Суглаанай Федерацийн
Соведэй гешүүн.

ШЭНЭ ЖЭЛЭЙ ТҮРНҮҮД

Шэнэ жэлэй амар мэндэ
Шэлбэһэтэ мүнхэ ногоон хасуури,
Шэдигэ миний Буряад оромни,
Шэжэр алтан үе нүхэдни.

Шэмэглэгдэнэ үндэр хасууриманай
Шэмээгүй аалин байнагүйл,
Шэнгэрүүһэ, нааданхайнуудда
ялалзуулан,
Шэнгээжэ бултаниемнай суглуулна.

Шэнжэлэн үзэхээс оролдоногүйл,
Шэнын шэнэ хубсаһандамнай
атаархан,
Шэнэ жэлэйнгээ альгаа дэлгээнэл,
Шэнэ амжалта туйлахыемнай үрэнэл.

Шэнэ һайтай Шэнэ жэлдэа
Шэнээр эсхэжэ ажабайдалаа,
Шэрүүбтэр байһаниинь шэнэлжэ,
Шэртэхыемнай барандамнай хүсэнал.

Жабар үбгэн жаалдаг даа,
Жаа залуу байхаа ягааба даа.
Жарбаахай болгоод хүсөөрөө
Жабарлахагүйншни түлөө шамайе
Жалгада һуулгаха байгааба.

нахал һамбайешни хюһаад,
нахалзахыешни хараха һэм.
наргагар бээешни харахадаа,
һанаандаа айналби шамһаа.

Элбэг МАНЗАРОВ

Амтатайхан бэлэг барихадаш,
Айхаяа болёолби, хулисөөрэй,
Жабар үбгэн хюулан
Жаргалтай ябаял хүтэрэлдэн.

Дэлхэй байна гэжэ
Дэбхэрэн собхорон нийдэл.
Даруу жаа багашуудда
Дэмнэн, дэмбэрэл хүсэл.

29.12.2005

Буряад үнэн

№153 (21239)

Дүхэрнэ

№51 (456)

Леонид ПОТАПОВ: «2006 ондо БЭЕЛҮҮЛХЭ АЖАЛ ХЭРЭГҮҮД ТОН ОЛОН»

Буряадай Гүрэнэй телерадиокомпаниин телевизор харагшадай Буряад Республикын Президент А.В.Потаповта «сэхэ дамжуулгын» үедэ табиһан асуудалнуудта харюунууд

(Үргэлжлэл. Эхинийн 2005 оной декабрийн 8-ай, 22-ой дугаарнуудтай).

- Борсоевой үйлсын 5-ахи болон 7-дохи, тиихэдэ Фрунзын үйлсын 17-дохи болон 7-дохи гэрнүүдэй хоорондо 10 дабхар гэр баригдахаяа байна. Нэгдэхэ дабхартань хоёр магазин байрлаха хаш. Манай ханахада, гэрнүүдэй хоорондохи зай хараадаа абалал, үшөө нэгэ үндэр гэр барихаар бэшэл даа. Хотын мэртэ, ахмад архитектортэшье хандаади. Тезд харюуниинь ханаандамнай тааранагүй: хотоёо гоёохо болон нягтаруулха хэрэгтэй гэжэ мэр хэлээ.

МЧС-эй ахмад управленидэ бидэндэ тобшолол барюулаа. Тэрээн соонь газарай хүдэлбэл, тус шэнэ барилга нэрлэгдэһэн дүрбэн гэр дээрэ унажа магадгүй гэжэ хэлэгдэнэ.

Энэ асуудалыг анхаралтайгаар хаража үзэхье болон шэнэ гэрэй барилга хорихые гуйнади.

Мария Алексеевна Черных болон Надежда Матвеевна Тулонова.

- Улаан-Үдэ хотын Захиргаан 2005 оной ноябрийн 3-да "Борсоевой гудамжын олоп квартиратай гэр" гэнэн хүдэлмэрийн түлбөөр ниитын хэлсээнүүдэ эмхидхэһэн байна. Тус хэмжээ абуулгада 36 хүн, тэрэ тоодо Улаан-Үдэ хотын Захиргаанай, түлбэрлэгийн эмхинүүдэй түлөөлэгшэд, инвесторнууд, ниитын эмхинүүдэй түлөөлэгшэд болон Фрунзын үйлсөөр оршодог 7, 17-дохи гэрнүүдэй, Борсоевой үйлсөөр оршодог 5, 7-дохи гэрнүүдэй ажаһуутшад хабаадаа. Ниитын хэлсээнүүдэй протокол, түлбэрлэгийн материалнууд бүхы ажагдалтанууд болон дурадалнуудтаа хамта РФ-гэй Ахмад гүрэнэй шэнжэлэлгын РБ-дхи управленидэ, Ростехнадзорой РБ-дхи технологическа болон экологическа хиналтын управленидэ эльгээгдэнхэй. Тиин эдэ эмхи зургаанууд Борсоевой үйлсын 5-ахи болон 7-дохи гэрнүүдэй хоорондо гэр барихаар гү, али үгы гү гэнэн тобшолол хэхэ.

- Манай тосхондо дүтэ оршодог талмайнуудыг сэрэгэй снарядууднаа хэзээ сэбэрлэхэб? Аймагай захиргаанай толгойлогшо Бадмаевта эльгээһэн бэшгүүдтэ харюу үгтэнгүй.

Воротников Александр Иванович, ажалай ветеран, Сэлэнгын аймагай Гусиное озеро тосхон.

- Сэлэнгын аймагай захиргаан А.И. Воротниковой асуудал хаража үзөө. Тэрэ өөрөө нэгтшье дахин захиргаанда бэшэмэл түхэлөөр хандаагүй аад, хэдэн бэшгү тухай буруу хэлээ.

Убэлэй сагта складуудай оршодог дэбисхэр харууһалаагын шийдхэгдээгүй асуудал Гусиноозерскын гарнизондо (46108-дахы сэрэгэй часть) даалгагдан хандаа. Тус дэбисхэрыг минэнүүдхээ сэбэрлэхэ талаар түсбэлгэдэһэн хэмжээ абуулганууд 2006 оной май нарааа дахин үргэлжлүүлэгдэхэ.

- Хэзээ Витим мурэн дээрэ хүүргэ баригдаха гэжээб? Намарнай ута байгаа, мурэн хүрөөгүй, тиимэхээ аяр хоёр нарын туршада бүхы аймаг "ехэ газартай" харилсаха аргагүйдээхэ зүдэрөө. Заримдаа эндэмнай эдээ хоолой тон хэрэгтэй зүйлнүүд (жэшэнь, маргарин) үгы болошодог. Харин зунай үерлэлгын үедэ Витимые гаталхань онсо бэрхэтэй.

Дьяк Оксана Геннадьевна, Баунтын аймагай ажаһуутша.

- РБ-гэй Правительствын 2002 оной мартын 13-ай 74 дугаарай тогтоолоор баталагдан "ХХI зуун жэлэй Буряадай харгыннууд" гэнэн республиканска программн ёһоор, Романовка нууринда хаарбазаар уһа гаталалгын орондо Витим мурэн дээгүүр авто-харгын хүүргэ барилга 2006 ондо 2010 он болотор хутсаада хараалагданхай. Барилгын багсаамжалагданһан үнэ сэн — 365,7 миллион түхэрэг.

Гадна Баунтын аймагта ураанай хэбтэшин промышленна ашагалга эрхилдэг "Хиагда" ОАО-е тус барилгада хабаадуулаха талаар тусхай ажал абуулагдажа байна. Тигтэбэл богони болзор соо хүүргэ баригдаха нэн.

Буряадай Президент А.В.Потаповтай "сэхэ дамжуулгын" үедэ Буряадай ГТРК-гай телевизор харагшаднаа ороһон асуудалнуудта Леонид Басильевичий даалгавар ажалай болон социальна хүгжэлтын министрэй нэгдэхэ орлогош Илья Иванович МОШКИН харюусана.

Нягтаруулагдаһан олзодо нэгдэмэл налогой талаар инвалидуудай болон пенсионернуудэй хүнжэлэлтэ тухай.

Капитолина Ивановна Баннова, Гусиноозерск хото.

- Халагламаар, тезд "Россин Федерацида инвалидуудай социальна хамгаала тухай" федеральна хуулида хубилааланууд оруулагдаһан байна, тиин мүнөө энэ хүнжэлэлтэ

инвалидуудта хараалагданагүй.

Коляскаар ябадаг инвалидуудай гэр байрын комплекс соо квартира абаха тухай.

Алексей Петрович Евграфьев, 1 бүлэгэй инвалид.

- Хүндэтэ Алексей Петрович! Та коляскаар ябадаг инвалидуудай гэр байрын комплекс соо квартира абахын тула эрхэтэдэй список соо 2002 оной августын 13-аа оруулагдаһан байнат. Тус гэр соо квартиранууд тараан үгтөөдүй: гэрэй барилга түгсөөдүй болон ашагалгада тушаагдаагүй. Тэрээн соо ажаһууха гурим болон эрилтэнүүдены республикын Правительство тогтоохо юм.

- Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда хабаадагшадые болон инвалидуудыг хэн автомобильар хангадаг бэ? Бидэ 2,5 жэлэй туршада ээлжэндэ байнади. Харин оошор ута болоһон лэ зандаа.

Александр Иванович Воротников, ажалай ветеран, пенсионер, Гусиное озеро.

- Тусхай автотранспортаар хангалгын талаар бүрихэдэ 2005 оной январийн 1 болотор абтанһан инвалидуудай мэдээнүүдэй бааза соо та, Александр Иванович, үгы байнат.

- Хэзээ гэр байрын болон зайн галай түлөө түлбэрийн субсидинуудыг түлэхэ талаар гурим шангагдаха гэжээб? Хоёр нараар, мүн ехэшье болзороор түлэгдээгүй.

- "Буряад Республикада гэр байрын болон коммунальна хангалгануудай түлбэрийнүүдэй түлөө субсидинуудыг үзүүлэхэ тухай" Правительствын тогтоолой ёһоор, субсиди үзүүлэхэ тухай мэдүүлгэ арбан үдэрэй туршада, хэрэгтэй хаань, гушан үдэрэй болзорто харагдажа үзэгдээб юм. Танай мэдүүлгэ тогтоогдохон болзороо харагдажа үзөө, субсиди байгша оной ноябрийн 1-хээ 2006 оной октябрийн 31 болотор үедэ 1048,81 түхэрэгтэй хэмжээндэ тогтоогдоо. Байгша оной ноябрь болон декабрь нарануудай түлбэри 2006 оной январь соо түлэгдэхэ.

- Бага наһанһаа инвалид Великосельский Дмитрий Владимировичай байра байдал найжаруулгын асуудал хэзээ шийдхэгдэхэб?

Борис Дмитриевич Стукаков.

- Улаан-Үдэ хотын Захиргаанай мэдээсэхээр, 2005 оной январийн 1-эй байдалаар, "Россин Федерацида инвалидуудай социальна хамгаала тухай" федеральна хуулийн 17-дохи статьягай үндэһөөр байра байдалаа найжаруулгын тула бүрихэдэ абтанһан эрхэтэдэй список соо Великосельский Дмитрий Владимирович 1997 онһоо хойшо оруулагданхай.

"РФ-дэ инвалидуудай социальна хамгаала тухай" 1995 оной ноябрийн 24-эй 181-ФЗ дугаарай федеральна хуулийн (2004 оной августын 22-ой 122-ФЗ дугаарай федеральна хуулийн найруулгаар) 28.2-дохи статьягай ёһоор, 2005 оной январийн 1 болотор бүрихэдэ абтанһан инвалидуудыг болон инвалид хүүгэдтэй бүлэнуудыг гэр байраар хангалга республикын Правительствын баталан гуримаар федеральна бюджетэй мүнгэн зөөрөөр бээлүүлэгдэхэ. Тус зорилгодо шгэлүүлэгдэхэ мүнгэн зөөри ерэхэ жэлһээ Буряадтамнай орожо захалха.

- Юундэ субсидийн хэмжээн хубилгагдаа, анхан абажа байһан субсидияа яагаад бусаахаб?

Эльгина Иннокентьевна Сафонова, Улаан-Үдэ хото.

- 2005 оной январийн 1-хээ Буряад Республикын Правительствын 2004 оной октябрийн 7-ой, 231 дугаарай "Буряад Республикада гэр байрын болон коммунальна хангалгануудай түлөө түлбэрийн субсидинуудыг үзүүлэхэ тухай" тогтоол хүсэндөө ороо. Тэрэнэй ёһоор, субсидийн хэмжээн ЖКУ-гай хангалгануудай түлбэрийн болон гэр байрын, коммунальна хангалгануудай түлөө түлбэрид эрхэтэдэй өөрын гаргашануудай боломжтой хуби (гэр бүлын хамтын олзын 22 процентын хэмжээндэ тогтоогдохонхой) хоёрой хоорондохи илгаагаар тоологдон гаргагдааг.

Танай субсидийн хэмжээн дээрэ нэрлэгдэһэн аргаар 922,83 түхэрэг гэжэ тоологдохон байна.

- Юундэ бидэ, ажалай ветеранууд, ЖКУ-гай талаар хүнжэлэлтэнүүдэ 50 процентээр бэшэ, харин 30 процентээр абанадибид?

Галина Андреевна Варфоломеева, Улаан-Үдэ хото.

- "122-ФЗ дугаарай федеральна хуули бээлүүлэхэ талаар Буряад Республикын гүйсэхэхы засагай зургаануудай зарим бүрин хэлхээ тухай" Буряад Республикын 2004 оной декабрийн 7-ой 899-III дугаарай хуулийн ёһоор, ажалай ветерануудта гэр байрын түлбэрийн талаар социальна туһаламжын хэмжээнүүд Россин Федерациин субъектын хуулар тогтоогдохон гэр байрын социальна нормын хэмжээндэ эзэлдэг бүхыдөө талмайн

(коммунальна квартирануудта — эзэлдэг гэр байрын талмайн) 50 процентын хэмжээндэ үзүүлэгдээб, мүн ажалай ветерануудай ажал хэжэ шадахагүй тэжээмэлнүүдтэ хабаатай.

Тиихэдэ ажалай ветерануудта коммунальна хангалгануудай түлөө түлбэрийн талаар социальна туһаламжын хэмжээнүүд 50 процентын хэмжээндэ үзүүлэгдээб (уһаар хангалга, уһа таһалжа үгэлгэ, бог шорой болон бусад үлэгдэлнүүдэ абашажа хаялга, газ, электрын болон дулаанай элшэ хүсэнууд — нютагай өөһэдэйн хүтэлбэрийн тогтооһон нормативуудай хэмжээндэ).

Гэр байрын-коммунальна хангалгануудай түлөө түлбэрийн талаар социальна туһаламжын хэмжээнүүд танда гэр байрын талмайн социальна нормын талаар 33 дүрбэлжэн метртэ үзүүлэгдэнэ гэжээ, юундэб гэхэдэ, та гансаараа ажаһуудагта. Хүнжэлэлтэнүүд танда зүб үзүүлэгдэнэ.

Гадна 2005 оной январийн 1-хээ ажалай ветеранууд нара бүрийн мүнгэн түлбэри абана, мүнөө дээрээ нэмэн тоологдохоной удаа тэрэнэй хэмжээн 318 түхэрэг болонхой.

- Юундэ гүрэнэй албанда оруулагдаагүй хүдэлмэрилэгшэдэй салин 2005 оной апрелийн 1-хээ бэшэ, харин сентябрийн 1-хээ дээшлүүлэгдээб?

Татьяна Викторовна Бурдуковская, Баргажан тосхон.

- Республикын Правительствын 2004 оной декабрийн 3-ай 271 дугаарай тогтоолой ёһоор, Буряадай ажаһуутшадтай социальна хамгаалгын байгуулыгые Россин субъектнүүдэй гүрэнэй засагай федеральна зургаануудай болон нютагай өөһэдэйн хүтэлбэрийн зургаануудай хоорондохи бүрин этигэмжнүүдэ хизаарлаха талаар федеральна хуулигай зохицуулгын тула республикын Ажалай болон социальна хүгжэлтын министрствын ажаһуутшадтай социальна хамгаалгын территорияльна зургаанууд аймагуудай усадхагдан ажалай болон социальна хүгжэлтын управлениүүдэй үндэһэ нуури дээрэ хизаарлагдамал тоотойгоор (783 единица) байгуулагданхай.

Штатна тоо баталахада, ажаһуутшадтай социальна хамгаалгын территорияльна зургаануудай гүрэнэй алба хаагшадтай хизаарай тоо 295 единица гэжэ тогтоогдохонхой.

Гүрэнэй алба хаагшадтай штатна тоотой хизаарлагдан ушараар 2004 оной декабрийн 31-эй байдалаар ажалай болон социальна хүгжэлтын управлениүүдтэ хүдэлмэрилжэ байһан булта мэргэжэлтэдэй хүдэлмэрийн нууринуудыг усадхангүй үлэхын тула гүрэнэй албанай тушаалнуудта томилоол, тэрээндэ хабаагүй тушаалнуудта дамжуулан оруулаха хадаа тодорхой зорилгонуудыг, үүргэнуудыг, тушаалта уялгануудыг болон мэргэжэлэй талаар эрилтэнүүдэ хараада 'абан бээлүүлэгдээ.

Татьяна Викторовна, та гүрэнэй албанай тушаалнуудта хабаагүй тушаалнуудыг эзэлдэг бусад хүдэлмэрилэгшэдтэ, өөрингөө дураар Баргажанай аймагтахи ажаһуутшадтай социальна хамгаалгын таһагта ахмад инспекторэй тушаалда дамжуулан абтанхайт. Тиимэхээ олон жэлдэ хүдэлмэрилэгшэ түлөө нэмэлтэ түлбэри тогтоолгын эрилтэнүүд хубилгадаа. Энээн тушаа Буряад Республикын Правительствын 2003 оной мартын 6-ай 79 дугаарай тогтоол соо хэлэгдэнэ.

Гүрэнэй албанда хабаагүй хүдэлмэрилэгшэдэй салин дээшлүүлгын асуудал тухай хэлэхэ болобол, энээн тухай шийдхэбэрийн федеральна хэмжээндэ абтанһан удаа гүрэнэй тушаалнуудта хабаагүй тушаалнуудыг эзэлдэг Буряад Республикын гүрэнэй засагай зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдэй тушаалта салин нэмэхэ тухай шийдхэбэри абажа боломоор.

"Гүрэнэй тушаалнуудта хабаагүй тушаалнуудыг эзэлдэг болон федеральна зургаануудай техниксэ хангалга бээлүүлдэг хүдэлмэрилэгшэдэй тушаалта салин 2005 оной сентябрийн 1-хээ дээшлүүлэхэ тухай" Россин Федерациин Правительствын 2005 оной сентябрийн 30-ай 592 дугаарай тогтоолоор тус бүлэгэй хүдэлмэрилэгшэдэй тушаалта салин 2005 оной сентябрийн 1-хээ 1,33 дахин нэмэхээр тогтоогдохонхой. Ушар тиимэхээ Буряадай Правительствын тус бүлэгэй хүдэлмэрилэгшэдэй тушаалта салин 2005 оной апрелийн 1-хээ бэшэ, харин сентябрийн 1-хээ 1,33 дахин нэмэхэ тухай шийдхэбэри абтанһан юм.

- Субсиди абахын тула дансануудаа 2005 оной январийн 15-да тушаагаа нэм. Май нарада 1900 түхэрэг түлөөд, саашаада түлбэринь замхашоо. Ошожо нураһыем, субсиди абаха эрхэгүйт гэжэ ойлгуулаа. Июнь нара соо дахин дансануудаа тушаагаа, тиигэн гэхээм анхан абтанһан субсидийем даран хороожо эхилээ. Энэ асуудал шийдхэхэ арга бии гэжэ гү?

Нина Эдуардовна Забелкина, Кабанскын аймаг.

- Танай асуудал шэнжэлэгдэжэ байна. Танда бэшэмэл аргаар харюу үгэхэбди.

- Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда хабаадагшадые болон инвалидуудыг хэн автомобильар хангадаг бэ? Бидэ 2,5 жэлэй туршада ээлжэндэ байнади. Харин оошор ута болоһон лэ зандаа...

Никифоровтэнэй гэр бүл, Улаан-Үдэ хото.

- "Ветеранууд тухай" федеральна хуулийн ёһоор, та "Ока" автомобиль түлбэриггүйгөөр абахын тула 2003 оной июнийн 23-аа бүрихэдэ абтанхайт, танай ээлжээн — 232-дохи. Ээлжээнийнгээ ерэхэдэ, автомобильар хангагдахат.

- Би хоёрдохи бүлэгэй инвалидби, Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай ветеран хүм. "Ока" машина абахын тула 2003 онһоо хойшо ээлжээгээ хүлээжэ яданаб. Хэзээ машинатай болохо гэжээбид?

Лука Федорович Безотечество, Улаан-Үдэ хото.

"Ветеранууд тухай" федеральна хуулийн ёһоор, та "Ока" автомобиль түлбэриггүйгөөр абахын тула 2003 оной майн 16-аа бүрихэдэ абтанхайт, танай ээлжээн — 157-дохи. Мүнгэн зөөрийн ороходо, ээлжээндэ автомобильтай болохот лэ даа.

- Би хоёр хүүгэдыг үргэнэб, тэдэнэй түлөө 1000 түхэрэг абадагби. Субсиди абаха болоходом, энэ мүнгэ олзодо тоолоно. Юундэ үхибүү үргэн хараһанайм түлөө гүрэнэй үгэһэн мүнгэ хамтын олзодо оруулан тоолохо болоо юм?

Любовь Егоровна Сашина, Кабанскын аймаг.

- "Буряад Республикада гэр байрын болон коммунальна хангалгануудай түлөө түлбэридэ субсиди үзүүлэхэ тухай" Правительствын тогтоолой ёһоор, хамтын олзын хэмжээ тоолон гаргахадаа, хараадаа абадаг гэр бүлын олзодо "Гүрэнэй социальна туһаламжа үзүүлэхын тула гэр бүлын хүн бүрэнэй дунда зэргын олзо болон ори гансаараа ажаһуудаг эрхэтэнэй олзо тоолон гаргахадаа, хараадаа абадаг олзонуудай тоолбор тухай" Россин Правительствын тогтоолоор хараалагданһан бүхы түлбэринүүд, тэрэ тоодо бүхы шатануудай бюджетүүдхээ, гүрэнэй бюджетдээ гадуур жасанууднаа болон бусад газарнууднаа түлэгдээб социальна түлбэринүүд оруулагдааг юм.

- Коммунальна хангалгануудай 22 процент түлэхэ тухай хуули хубилаа гү? Үгы хаань, юундэ субсидийн хэмжээн тогтоогдохонһоо багаар тоологдохонб?

Татьяна Львовна Мурзина, Улаан-Үдэ хото.

- "Буряад Республикада гэр байрын болон коммунальна хангалгануудай түлөө түлбэридэ субсиди үзүүлэхэ тухай" Правительствын тогтоолой ёһоор, субсидийн хэмжээн ЖКУ-гай хангалгануудай түлбэрийн болон гэр байрын, коммунальна хангалгануудай түлөө түлбэридэ эрхэтэдэй өөрын гаргашануудай боломжтой хуби (гэр бүлын хамтын олзын 22 процентын хэмжээндэ тогтоогдохонхой) хоёрой хоорондохи илгаагаар тоологдон гаргагдааг.

Гансаараа ажаһуудаг пенсионер хадатнай, танда субсиди 54 дүрбэлжэн метрэй талмайда тоологдохонхой. Тиихээлээрэ танай нарын дунда зэргын пенсн (3664,20 түхэрэг) болон "Ажалай ветеран" гэнэн хүсэндөө байгаа хүнжэлэлтэнүүд хараада абтаа. Танай субсидийн хэмжээн 658,42 түхэрэг болоо.

- Гэртэй болохо хэрэгтэм туһалыг даа.

Лидия Александровна Андреева, Баргажанай аймагай Ауэ нуури.

- "Россин Федерацида нютагай өөһэдэйн хүтэлбэри эмхидхэлгын юрэнхы дүримүүд тухай" федеральна хуулийн болон Россин гэр

Сэхэ утаһан

ҮНШЭН ҮХИБҮҮДТЭ, ЭРЭМДЭГ ЗОНДО, НАҺАТАЙШУУЛДА, ЗАЛУУ МЭРГЭЖЭЛТЭДТЭ ХАБААТАЙ АМИН ШУХАЛА АСУУДАЛНУУД

(Үргэлжлэл. Эхинийн ургахи дугаартай).

- Сайн байна, Сергей Георгиевич. Пенсионер, ара талын ветеран Михаил Петрович Иванов хонхдожо байна. Илалтын ойн баярай жэл үнгэрхэн, гэбэше ара талын ветерануудай урда байһан олохон асуудал үлөө. Бидэниие федеральна хүнгэлэлтэтэй зонтой адли эрхэтэй болгохон гэжэ нэгэ үе үргэнөөр хэлсээ нэн. Энэнь хэзээ шийдхэгдэхэ юм бэ?

- Дайнай үедэ ара талада хүдэлмэрилһэн зоние болон политическэ хашалган хамалганһаа хохидогшодые федеральна хэмжээндэ бүридхэлдэ абахые үүсхэжэ, гүрэнэй засаг зургаануудга хандаа нэмдэ. Тэдэнэр бүхы гүрэнэйгөө Илалтын түлөө ара талада хүдэлмэри хээ ха юм. Хамалганда дайруулагшадшые тон иимэ эрхэ байдалтай - ганса манай республикын ажалуугшад хашалган хамалганһаа хохидоо гэжэ хэлэхэдэ буруу ха юм даа. Тиймэһээ энэ асуудалые олон субъектнүүд табина, харин шийдхэгдэһэн юумэн мүнөө дээрээ үгы. Россин Президентшые энэ талаар хэрэг ябуулхые найдуулан аад, дабдээрээ тэрэнь - гансал хэлсэһэн хэмжээн дээрэ. Тиймэһээ федеральна засагай зургаанууд лэ энэниие шийдхэгдэ болохо.

- Хүдөө нотагуудта ажалладаг мэргэжэлтэдэй хүнгэлэлтэнүүдые хангаха талаар мүнгэн зөөри номолхо тухай асуудал 2005 ондо огтошье шийдхэгдээгүй. Мүнөө энэ талаар ямар байдал тогтонхой?

- Хүдөө нотагуудта хүдэлмэрилдэг мэргэжэлтэдэй хүнгэлэлтэнүүдые хараалһан федеральна хуули ёһоной дансануудай хүсэниг болохотой хамта, энэ асуудал Россин субъектнүүдэй мэдэлдэ шууд дамжуулагдаа нэн. Байгша ондо манай хорооной депутатуудай үүсхэлээр хүдөөгэй мэргэжэлтэдтэ коммунална хангалгануудай түлөө социальна дэмжэлгэ үзүүлхэ тухай республиканска Хуули абтаа. Тийгэжэ энэ Хуулийн ёһоор үнгэргэгдэхэ хэмжээнүүд мүнгөөр хангагдажа, жэлэй дүүрэгтэр түлбэринүүд хэгдэхэ.

Социальна дэмжэлгэдэ хүртэхэ эрхэтэй зонгхэдэ, багшанар, медицин, фармацевтическэ эмхи зургаануудай ажалшад, соёлой болон искусствын халбарида хүдэлдэг зон, социальна хүдэлмэрилэгшэд, гүрэнэй ветеринарна албанай мэргэжэлтэд болон дурдагдагша халбаринуудта хүдөө нотагуудта 10 гаран жэлэй туршада хүдэлһэн аад, тэрэл ажалһаа пенсидэ гарагдаа болоно.

2006 оной бюджетэй Правительствын дурдахан түлэб соо энэ Хуули бэлүүлгэ дүүрэн бэшээр мүнгөөр хангаха гэжэ хараалагдаһан байгаа. Харин энэндэ гүйсэд дүүрэнээр мүнгэ номолхо гэжэ манай хорооной шийдхэгдэри гаргахадань, Арадай Хуралай бусад депутатууд дэмжээ, тиймэһээ 2006 оной бюджетэй түлэб соо энэ хэрэг хангалгада хэрэгтэй мүнгэн хараалагдаа.

Андрей, Улаан-Үдэ хото:

- Сергей Георгиевич, салин дээшлүүлэгдэхээр хүлээгдэнэ гү? Дээшлээ хаа, ямар хэмжээгээр дээшлэхэ гэшэб?

- Бюджетнэ халбарида хүдэлдэг зоной ажалай салин 2006 оной майн 1-һээ 1,375 дахин (800-һаа 1100 түхэриг болотор) дээшлүүлэхэ гэжэ 2006 оной бюджет соо хараалагдаһан. Тэрэһэлэн манай республикын бюджетнигүүдэй салин дээшлэхэдэ, федеральна Хуулийн жэшээгээр республиканска хуули ёһонууд дээрэ үндэһэлхэ болоно.

- Социальна политикин талаар Арадай Хуралай хорооной депутатуудай үүсхэлээр 2003 ондо олон үхибүүтэй бүлэнүүд тухай Хуули абтаа нэн. Манай республикада олон үхибүүтэй айл хүүтэй пособи-тэхэмжэһээ бэшэ ондоо ямаршые хүнгэлэлтэдэ хүртэдэггүй. «Олон үхибүүтэй бүлэдэ социальна дэмжэлгэ үзүүлхэ талаар абтаха хэмжээнүүд тухай» Россин Федерацийн

Президентын Зарлигай үндэһөөр ондоо мого нотагуудай иимэ бүлэнүүдтэ хүнгэлэлтэнүүд үгтэдэг. Эдэһэдэ туһаламжа үзүүлхын тула, ямар хэмжээнүүд абтахаар хүлээгдэнэ?

- Республикыннай демографическа эрхэ байдал орёошог. Манай ханамжаар, иимэ байдалһаа гарахын тула, олон үхибүүтэй айлнуудта гүрэнэй дэмжэлгэ үзүүлхэ талаар дары түргэн хэмжээнүүдые абаха шухала.

Мүнөөдэрэй байдалаар республикадаманай 10139 олон хүүгэдтэй бүлэ тоологдоно, тэдэ бүлэнүүдтэ 33443 үхибүүн хүмүүжүүлэгдэнэ. Гурбан болон тэрэһнээ дээшэ үхибүүтэй бүлэнүүдтэ хүнгэлэлтэнүүдые мүнгөөр хангахын тула, 60 гаран миллион түхэриг хэрэгтэй болохо. Энэнь зургаа наһа гүйсөөдүй үхибүүдтэ эм дом тараалгада, хотын хамтын унаагаар ябалгада, хургуулийн хубсаһаар хангалгада, эдэс хоолдо, музей, выставкэнүүдые харалгада шэглүүлэгдэхэ болоно.

2006 оной бюджетэй талаар публична зүблөөнэй болоходо, хороонийнгоо үмэнһөө олон үхибүүтэй бүлэнүүд тухай Хуули бэлүүлгые зогсоож болохогүй гэжэ дурдахалаа оруулаа нэм.

«2006 оной республиканска бюджет тухай» Хуулийн түлэб соо олон үхибүүтэй бүлэнүүд тухай Хуули бэлүүлгэдэ манай үүсхэлээр 63,7 миллион түхэриг хараалагдаа. Бюджетэй баталалгада, иимэ бүлэнүүдтэ социальна дэмжэлгэ үзүүлхэ талаар бодото хэмжээнүүдые үнгэргэхэ тухай Правительствын тогтоол абтаха.

- Сергей Георгиевич, республикын ажалуугша бүхэн гар дээрэ медицинскэ полистой, харин больницада оробол, өөрын унтари хэбтэрийн хэрэгсэл, эм дом хэрэгтэй. Зарим шэнжэлгэнүүдые гараха гэхээшье, мүнгэ түлэхэ саг болоно. 2006 ондо энэ талаар байдал хубилха гэшэб гү?

- Республикын элүүрые хамгаалгын бюджет 1939590 мянган түхэриг бүридүүлэ, энээн дээрэ Заатагүй медицинскэ страхованиин Буряадай территорияльна жасын мүнгэн нэмэгдэдэг. Гэбэшые энэ мүнгэниин эрхэтэдэ түлөөһэгүй медицинскэ туһаламжа үзүүлхэ талаар гүрэнэй лаб хангалгын Программа бэлүүлгын 70 процентые даажа шадана.

«Заатагүй медицинскэ страхованиин Буряадай территорияльна жасын 2006 оной бюджет тухай» Хуулийн түлэб соо ажал хэдэггүй зоной медицинскэ страхованида 845 миллион түхэриг хараалагдаһан, харин бодото дээрэ энэндэ тон багань 1,2 миллиард түхэриг хэрэгтэй.

Арадай Хуралай ерэхэ сесси дээрэ энэ мүнгыс 1005781,0 мянган түхэриг болотор дээшлүүлэхэ тухай дурдахал манай хороон оруулаа.

Тэрэнэй хажуугаар Заатагүй медицинскэ страхованиин Буряадай территорияльна жасын байгуулгыс хубилгаха талаар зохио хэмжээнүүдые абаха хэрэгтэй гэжэ ханамжалһаа. Юуб гэхэдэ, нэгэ аймагай ажалгүй зоние нэгэ эмхи, хүдэлмэри хэдэг зоние ондоо эмхи бүридхэнэ ха юм. Элүүрые хамгаалгын министерство халбарингаа профсоюзтай хамтаржа, хүдөөгэй ажалуугшадта медицинскэ туһаламжа үзүүлхэ талаар бэрхэшээлнүүдые шийдхэхэ зэргэтэй.

- Сергей Георгиевич! Эм домоор түлөөһэгүйгөөр хангагдаха эрхэтэй республикыннай ажалуугшад тэн хахадны 2006 оной январийн 1-һээ тус хүнгэлэлтэһөө арсажа, тэдэһэйгээ орондо 450 түхэриг абахыс хүсэбэ. Иимэ эрхэ байдалаа тохёолдоходо, хэн шүүбэ гэшэб? Танай ханамжа.

- Үнэхөөрөөшье, республикадаманай түлөөһэгүй хангалгануудта хүртэхэ эрхэтэйшүүлэй 52,3 процентны социальна суглуулбарыһаа арсаа. Харин Россин дунда зэргэ баримта 54 процент юм. Сибирийн Федеральна тойрогто бидэ хоёрдохи нуури эзлэнэбди, урдманай

гансал Алтайн Республика - 57,7 процент. Шэтэ можодо эдэ баримтануудын 50,8 процент, Эрхүүгэй областдо - 21,2 процент, Тыва Республикада - 29,5 процент бүридүүлэ. Буряад Республикын Арадай Хуралай Советэй зүблөөн дээрэ энэ асуудал октябрийн 20-до зүбшэн хэлсэбди.

Һайн талануудын гэхэдэ, урда жэлнүүдтэ орходоо, байгша ондо 3 дахин ехээр эмэй хэрэгсэлнүүд наймаалагдаа. Шуһанай, онкологическа, эндокринологическа үбшэнүүдтэ дайруулан зоние хэрэгтэй эмээр хангаха аргатай болообди. Зарим үбшэнгэндэ 750 мянган түхэриг сэнтэй эм хэрэгтэй болоно, тийгэжэ мүнөө дээрэ энэньшье шийдхэгдэхээр болоо бшуу. Гадна шухала хэрэгтэй эмүүдэй список саг үргэлжэ үргэдхэгдэнэ.

Муу таланууд гээ һаа, федеральна хэмжээн дээрэ зарим бэрхэшээлнүүд мүнөө болотороо шийдхэгдээдүй. Эмээр хангаха үүргэтэй гол предприятия холо оршоно. Хэрэгтэй эмүүдэй захил, худалдагдаһан эмүүдэй түлөө түлбэринүүд удаан дамжуулагдаһа, энэһнээ боложо аптеканууд мүнгөөр дутуу хангадана. Гадна компьютерна техникын дутагдаһан ушарһаа врачнууд, фармацевтнүүд саарһа дансануудые бүридхэжэ тухашарна. Энэһнээһэн боложо, оошорто зогсошод олошорно. Мүнөө дээрэ байдал бага зэргэ хайжаржа байнхай. 2006 ондо гурба наһа гүйсөөдүйшүүл түлөөһэгүй препарадуудар хангагдажа эхилхээр түсэбтэй.

Хүндэ хүшэр үбшэнтэй зон энэ арга боломжоһоо арсаха ёһогүй гэжэ һананабди. Харин Буряадай медицинскэ страхованиин мэргэжэлтэд болон хүдэлмэрилэгшэд поставцигуудта хамтаржа, ажалуугшадта эмээр хангаха хэрэгтэй улам бүри хайжаруула ёһотой.

Эрдэм Содномов, Улаан-Үдэ хото:

- Сергей Георгиевич, манай республикада ЕГЭ-гэй туршалга хэр зэргэ үнгэржэ байнхай? Ямар предметүүд тушаагдахы?

- Энэ хуралсалай жэлдэ республикын хургуулинуудые түгэсхэгэ байгша гүрэнэй ниитэ шалгалта (ЕГЭ) тушаахань. Энэ хэрэгтэ бэрхэшээлнүүд ушархаараал ушарха, илангаяа холын аймагуудай хургуулинуудта ЕГЭ тушааха талаар хэмжээнүүдые абаха хэрэгтэ республикын бюджеттэ ерэхэ жэлдэ 15 миллион түхэриг хараалагдаһанхай. Нурагшадые бэлдэхын, техникескэ асуудалнуудые шийдхэхын тула, туршалгын шалгалта апрель һара соо тушаагдаха. Энэ жэлдэ тушаагдаха предметүүд нёдондойхио орходоо олошорно: ород хэлэн, математика, Россин түүхэ гэхэн предметүүдтэ литература болон биологи нэмэгдэбэ. Тийхэдэ ород хэлэн, литература болон математика заатагүй тушаагдаха болоно. Хэрбээ нурагшын ондоо предметүүдые тушаахыс хүсөө һаань, тэдэнь юрын гуримаар үнгэрхэ юм. Мүнөө дээрэ энэ

талаар Буряад Республикын хуралсалай болон эрдэм ухаанай министерствын Зарлиг бэлдэгдэжэ байнхай. Тэрэн соо шухала асуудалнууд тодорхойлогдохо.

- Сергей Георгиевич, та «Родина» партийн Буряадай региональна таһагай Советэй түрүүлэгшын орлогшын тушаал даажа ябанат. Тиймэһээ парти тухайгаа, тэрэнэй хүгжэлтэ тушаа хөөржэ үгыт.

- Мүнөөдэрэй байдалаар «Родина» гэхэн социал-демократическа парти Россин олонхи мого нотагуудта өөрын таһагуудтай. Партийн гэшүүдэй хамтын тоо 140 мянга гаран хүн болонхой. Манай Буряад орондо 1410 гэшүүн тоологдоно. 15 нотаг дээрэхи таһаг (местное отделение) байгуулагданхай, энэнь республикын аймаг бүхэндэ шахуу болоно. Тэдэ тосхон сэлэнүүд дээрэ ажаллаа ябуулдаг таһагуудай хүтэлбэрилхы албан зургаанууд байгуулагдаһанхай. Тэдэһэй бүридэлдэ хургуулинуудай директорнүүд, Тосхоной Советүүдэй депутатууд, муниципальна байгууламжануудай захиргаануудай гулаанар болон бусад хүтэлбэрилхы тушаалтан мстын хүндэтэй зон оролсоно.

Республикын аймагуудтахи таһагууд түргэн хүгжэлтэ туйлана, илангаяа Прибайкалийн, Зэдын, Сэлэнгын аймагуудта ажал ябуулдаг эмхинүүдые тэмдэглэхээр. Тэдэһэй бүридэлдэ партиин эхин эмхинүүд байгуулагдаа, жэшээхэдэ, Ильинка, Таловка, Нестерово, Доодо-Тари тосхонуудта.

«Родина» партиин амжалта гэхэдэ, партиин гэшүүд аргагүй һайнаар һулгалтада хабаадажа, аймагуудай Советүүдэй депутатууд болоо. Жэшээхэдэ, Прибайкалийн аймагай Советтэ «Родина» партиин депутатска бүлэг байгуулаха тухай асуудал зүбшэгдэхөөр хүлээгдэнэ.

Политическэ илантануудые туйлахаһаа гадуур, социальна талааршые амжалтаттайгаар ажал ябуулабди. Онсолходо, тамирай турнирнуудые үнгэргэхэ талаар дэмжэлгэ үзүүлнэбди (жэшээхэдэ, Гусиноозёрск хотодо декабрийн 17-до боксоор турнир үнгэргэлгэдэ туһалаабди), Наһатайшуулай гэрнүүдтэ саг үргэлжэ туһалжа байдабди. Бэлигтэй бэрхэ залуушуулыс дэмжэнэбди, жэшээхэдэ, Кабанскын аймагай эдир уран зохиолшон Юля Чернышенко гэгшэдэ персональна компьютер бэлэглэбди.

- Партиин байгуулга тухай хөөржэ үгыт. Хайшан гэжэ энэ партида орохо гэшэб?

- Партиин Уставай 5-дахи хуби соо хэлэгдэһэнэй ёһоор, партиин байгуулгыс тэрэнэй региональна, нотаг дээрэхи болон эхин эмхинүүд бүридүүлэ. Эдэнь Россин Федерацийн дэбисхэр дээрэ Россин Федерацийн хуули ёһонууд дээрэ үндэһэлхэн байха ёһотой юм ааб даа. Партиин бүридэлдэ ородог эмхинүүд территорияльна шэнжээр байгуулагдаха болон ажаллаа ябуулаха зэргэтэй. Россин Федерацийн айл нэгэн субъектын дэбисхэр дээрэ байгуулагдажа, ажаллаа ябуулдаг эмхине партиин региональна таһаг гэдэг. Нэгэ гү, айл хэдэн муниципальна байгууламжануудай дэбисхэр дээрэ байгуулагдажа, ажаллаа ябуулдаг эмхине партиин нотаг дээрэхи эмхи гэдэг. Партиин нотаг дээрэхи эмхи региональна таһагай бүридэлдэ ородог. Харин партиин эхин эмхи нотаг дээрэхи эмхиин Советэй дурадхалаар, мүн региональна таһагай Советэй шийдхэгдэхээр байгуулагдадаг. Тийхэдэ арбан таба болон дээшэ гэшүүд тэрэһнээ орохо тухайгаа мэдүүлхэн байха ёһотой. Эхин эмхи нотаг дээрэхи эмхиин бүридэлдэ ородог.

Улаан-Үдэ хотодо партида орохо гэбэл, Ленинэй үйлсын 52-дохи гэртэ (ЗАГС-ын байшан) оршодог офис руу хандагты. Алибаа мэдээсэл абаха гээ һаа, 21-86-10 номероор хонхдооройгты.

Даша-Доржо БОЛОТОВ бэшэжэ абаба.

Рагна-Нима БАЗАРБАЙ фото.

НЭРГЭГ БАЙХА

Шэнэ жэлэй эхинэй арбан хоног шахуу амаралтын үдэрнүүд болоно. Зүгөөр зоной ажаһуудалые хангажа байха үүргэтэй албанууд амархагүй, бүришье хариусалгатайгаар уялгана бэлүүлжэ байха ёготой. Илангаяа коммунальна ажыхын албанууд нэргэг гуримаар хүдэлнэ.

Иймэ эрилтэ тэдэнэй урда республикын Правительствын зүгһөө табигдаба. Дүшэн хоногой туршада хүрэхэ нүүрһэн, мазуу котельнинүүдтэ нөөсэлэгдөө гэжэ халбарин министр Николай Быков мэдүүлнэ. Гансахан Муяын аймагта нүүрһэнэй нөөсэ багашаг. Нэмэрнүүрһэтишэ абаашаха асуудал эдэ үдэр-нүүдтэ шийдэгдэнэ.

Январин янгинама хүй-тэндэ даарахагүй бээзбди.

Николай НАМСАРАЕВ.

Ананий Александрович НИКИТИН хадаа агаархамаар ехэ аза золтой, жаргалтай хүн даа.

хургуулийн богото алхаад лэ, арбан найматайдаа галта дайнай галаб руу сэхэ

ШЭНЭ ЖЭЛДЭ ҮРИГҮЙ ОРОБОБДИ

Республиканска бюджетдээ номологдодог бүхы 2005 оной хүнгэлэлтэ, субсиди, пенси декабрийн 20 хүртээр дүүрэнээр үгтэбэ.

Энээн тушаа республикын Ажалай ба социальна хүгжэлтын Министерствын Социальна лаб хангалта болон хүсэлдүүлхы түлбэринүүдэй управлени мэдээсэ. Республиканска бюджетдээ социальна лаб хангалта үзүүлхэ талаар үршүүд угы.

Социальна программа бэлүүлхын болон туһаламжада тон хэрэгтэй эрхэтэдэ туһа хүргэлхын хэмжээн соо декабрийн 20-ноо 22 хүртээр субсиди түлэлхын мүнгэн 2006 оной январь нарын гэр байрын болон коммунальна хангалтын түлөө үгтэһэн байна. Хүүгэдэй нара бүрийн түлбэрин хэмжээнэй 25 процент үгтөө.

Хуули хазгайруулха ушар-нуудые гүнзгийгөөр шэнжэлжэ, эсэргүүцэхэ хэрэггүйнээ шанар дээшлүүлхэ ябадалда декабрийн 13-да эмхидхэгдэн регион хоорондын оюутай «Криминологическа уншалга» гэһэн эрдэмэй практическа конференци дүн-гүүд элрбэ.

Бурядай юридическэ хуралсал хүгжөөлгэ, шэнэ правовой гурим байгуулга ба хүтэлбэрилгэ гүнзгы криминологическа бэлэдхэл эринэ. Тиймэһээ криминологическа мэдээснүүд юридическэ албануудай бүхы хүтэлбэрилэгшэдтэ тон хэрэгтэй.

Эгээл ниймэ наһал бодолтойгоор БГУ-уй тооловно хэрэгүүдые болон

АГУУ ИЛАЛТЫН ТУГ ДОРО

Энэ жэл Агуу Илалтын 60 жэлэй ойн туг доро үнгэрбэ. Манай республика дотор жэлэй туршада дайнай ветерануудта, фронтын ара талын ажалшадта ямар анхарал хандуулагдааб, ушарта хайндэрые ямараар тэмдэглээ гэшэбиди гэхэн тоосоото мэдээсэл Правительствын Түрүүлэгшын Нэгдэхэ орлогшо Иннокентий Егоров эмхидхэлэй комитедэй нүүлшын зүблөөндэ сонсохобо.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда Буряад ороной 140 мянга гаран сэрэгшэд хабаадаһан байна. Хэн хэнгүй эрэлхэгээр дайсагтай тулалдаа. Тэдэнэрэй 40 мянганиинь баатарай үхэлөөр алдалан унаа. Эрэлхэг баатаршалга харуулан 60 мянган манай нотагаархид орден, медалинуудаар шагнагдан габыятай. 43 баатарнууд Советскэ Союзай Геройн үндэр нэрэ зэргэдэ хүртэһэн байна. 11 баатарнууд Алдар Солын орденой гурбан шатануудай дүүрэн кавалернууд болоо бэлэй.

Агууехэ дайнай нүүлээр он жэлнүүд хубарин ошоожо, байлдаанда хабаадалсаһан ветеранууд үсөөн лэ боложо байна ха юм даа. Мүнөө үедэ тэдэнэрэй 2600 хүн амиды үлэнхэй.

Дайнай ветерануудта, ара талын ажалшадта, дайнда нүхэрөө гэхэн эхэнэрнүүдтэ Илалтын 60 жэлэй ойтой дашарамдуулан, яһала ехэ туһаламжа мүнөө жэл үзүүлэгдэһэн байна. Ветеран бүхэн тусхай бүридэлдэ абтажа, тэрэндэ алибаа анхарал хандуулагдаа. Республикын госпитальдо дүн хамта

3500 ветеранууд, мүн санатори болон курортнуудта 1700 хүн эмшэлүүлэгдээ.

Гэр байдалые байжаруулха хэрэгтэ анхарал яһала хандуулагдаа. Дайнай инвалидуудта олон квартиранууд үгтөө. Хүдөөдэ ажаһуудаг дайнай 1034 ветерануудта барилгын модо, бусадшы материалнууд үгтэһэн байха юм. Табин ветеранууд «Ока» гэһэн хүнгэн автомашинатай болоо. Бүхы шахуу ветерануудта телефон табигдаа.

Үнгэржэ байһан жэлэй февралын 23-да, Мартын 8-да, Майн 9-дэ үнэтэ, дурасхаалта бэлэгүүд хүндэтэ ветерануудта үгтэжэл байгаа.

Баатарай үхэлөөр дайнда алдалан унаһан хүн бүхэнэй нэрыс «Дурасхаалай номдо» оруулан бэшхэ ажал үргэлжэлүүлэгдэхээр. Табан боти соо манай республикын 93500 хүбүүдэй нэрэнүүд оролсоһон байна. Элирүүлэгдээгүй нэрэнүүдые мүнхэлэн бэшхэ уялга редколлегийн урда байһаар.

Илалтын хайндэрые Буряад орон үргэнөөр тэмдэглээ. Бэлэдхэлэй яһала ехэ ажал ябуулагдаа гэшэ. Улаан-Үдэдэ дайнай баатарнуудай, ара талын ажалшадтай габыада зориулан Мемориал баригдажа, одоошье болбосон түхэлтэй болобо. Советскэ Союзай Герой, генерал Илья Балдыновта нийслэл хотодо хүшөө бодхоогдоо. Тарбагатай хууринда Россин Герой Георгий Гусляковто мүн лэ хүшөө бодхоогдоо. Советскэ Союзай Герой, суута снайпер Жамбал Туласвай түрэнөөр 100 жэлэй

ойдо зориулагдаһан хэмжээнүүд Түнхэндэ, Улаан-Үдэдэ үргэнөөр үнгэрһэн байна.

Республикын дэбисхэр дээрэ дайнда хабаадаһан нотагаархитай дурасхаалда бодхоогдоһон 400 гаран обелиск-хүшөөнүүд тоологдоно. Илалтын 60 жэлэй ойдо хүшөөнүүд хэлбэр шэнэлэгдээ.

Түүхэтэ ой тэмдэглэхэ жэлдэ бэшэ, харин хэзээдэшье, үдэр бүри хүндэтэ ветерануудта анхаралаа хандуулжа байха ёшотойбди, - гэжэ республикын Президент Леоид Потапов хэлэхэ юм. - Эмхидхэлэй комитет үүргээ бэлүүлээшье наа, ажалын саашадаа Президентын дэргэдхи ведомствнүүдэй хоорондох Совет үргэлжэлүүлхэ ёготой.

Николай НАМСАРАЕВ.

ПАРАДТА ГАНСААРАА ХАБААДДАА

гурбан шатада хүртэһэн габыятай хадаа, Агуу Илалтын 60 жэлэй ойдо зориулагдаһан парадта хабаадаха золтой байба...

...2005 оной майн 9-нэй үдэр Москвагай Улаан Талмай дээрһээ хайндэрэй телерепортаж дамжуулагдана. «Мүнөөдэр энэ жабхаланта парадтай жагсаалда Буряад ороной баатар сэрэгшэ Ананий Александрович Никитин хабаадалсана», - гэжэ түбэй телевиденийн диктор манай нотагай хүбүүнэй нэрыс маршал Соколовскийн удаа дурдаһан байха юм. Ананий Александрович энэ үедэ Мавзольин хажуудахи трибуна дээрэ Путин, Буш гэгшэд үндэр засагтанай хажууда хуулсаа.

- Эдэ үдэрнүүдые хэзээдэшье мартахагүйб! - гэжэ тэрэ хэлэнэ. - Дайшалхы хэды нүхэди алтан дэлхэйн шорой доро үлөөб даа, үшөө хэдынь дайнай нүүлээр бурхандаа мордооб

даа. Бүгэдын элшэ боложо, Илалтын парадта Буряад оронһоо гансаараа хабаадаха азатай байгаа ха юмбид.

Дайнай нүүлээр Ананий Александрович Бурядай хүдөө ажыхын институт дүүргэдэ, агрономоор хүдлөө, Мухар-Шабэрэй, Хяагтын, Сэлэнгын аймагуудта засагай үндэр тушаалнуудые эзэлжэ ябаа. Хяагтын районой хүдөө ажыхын управление олон жэлэй туршада амжалтатайгаар хүтэлбэрилжэ ябаһанайн түлөө А.А.Никитиндэ «Хяагта хотын хүндэтэ эрхэтэй» гэһэн нэрэ зэргэ олгоһон байна. Сэлэнгын аймагай Ноёхоной ажалшад «ХХ партсездын нэрэмжэтэ колхозой хүндэтэ колхозник» гэһэн нэрэ зэргэ ажыхын түрүүлэгшэ байһан Ананий Александрович Никитиндэ олгоо юм.

Николай НАМСАРАЕВ.

ШАГНАЛНУУД БАРЮУЛАГДАА

Наркотик дэлгэрүүлгы хиналгын Федеральна албанай (УФСН) Буряад Республикадахи захиргаанай коллеги декабрийн 21-дэ үнгэрһэн байна. Тус коллегийн үедэ энэ албанай ажал хэрэгтэ туһа хүртэһэн засаг зургаанай түлөөлэгшэдтэ, олонитын нэгдэлнүүд болон тэдэнэй хүтэлбэрилэгшэдтэ, олондо мэдээсэл тараадаг түрүү хэрэгсэлнүүдтэ, корреспондентнүүдтэ шагналнууд барюулагдаа.

Оборонын болон хуули сахилгын зургаануудтай хүдэлмэрийн талаар РБ-гэй Правительствын Түрүүлэгшын орлогшо О.В. Хышиктеева, «Бурядай гүрэнэй телерадиокомпани» гэжэ ФГУП-эй генеральна директор А.Г. Варфоломеев «За содействие ФСН России» гэжэ үбсүүнэй тэмдэгүүд үзүүлэгдэбэ.

РБ-гэй Президентын болон Правительствын Захиргаанай Үндэһэтэнүүд хоорондын харилсаануудай болон олонитын, шажан мургэлэй нэгдэлнүүдтэй холбоонуудтай талаар хороной түрүүлэгшын орлогшо - РБ-гэй Правительствын мэдээсэлэй таһагай дарга Т.И. Чиковинская, «Байкал-пресс» гэжэ Хэблэлэй байшанай генеральна директор А.Р. Базархандаева, «Информполис» сонинтой ахамад редактор Т.М. Нагуслаева, «Сэлэнгэ» гэжэ аймагай газетын ахамад редактор В.М. Черныхтэ наркотик дэлгэрүүлгы хиналгын Россин Федеральна албанай гурбадахи Департаментын хүтэлбэрилэгшын зүгһөө дипломууд барюулагдаба.

Наркотик дэлгэрүүлгы хиналгын Россин Федеральна албанай нэгдэхэ Департаментын даргын үмэнһөө баярай бэшгүүд наһаяа гүйсөөдүй хүйбүүдэй хэрэгүүдэй болон тэдэнэй эрхэнүүдые хамгаалгын талаар РБ-гэй Правительствын дэргэдхи Комиссийн түрүүлэгшын орлогшо Э.В. Гончикова, Эдүүры хамгаалгын министерствын дэргэдхи медицинскэ хэргылэмжын республиканска түбэй ахамад врач Д.В. Нимаева да барюулагдаба.

ХУУЛИ ХАЗАГАЙРУУЛАГШАД ТУХАЙ ШЭНЖЭЛГЭНҮҮД ТОН ХЭРЭГТЭЙ

тэрэнэй ябаса шэнжэлдэг кафедрин профессор, юридическэ эрдэмэй кандидат, РБ-гэй болон РФ-гэй габыата юрист Б.Ц. Цыденжаповай хүтэлбэрилгэ доро, мүн Бурядай Правительств ба Президентын Захиргаанай управленин болон бэшэшы бусад эмхинүүдэй туһаламжаар байгша оной декабрийн 13-да тус конференци эмхидхэгдээ.

Урда жэл ниймэ түхэлэй конференци боложо, удаадахи энэ конференциин бүри үргэн хэмжээн

дээрэ үнгэргэхые даадхаһан байна. Тийгэжэ шэнжэлгын элидхэлнүүдээр «Юристүүдэй нүдөөр хуули хазгайруулха ушарнууд» (2004 оной декабрийн 2-то) гэжэ тусхай согсолбори хэблэгдээ. 2005 оной феврал наһада Россин хэмжээнэй криминологическа конференцидэ тус сутлуулбарин презентаци амжалта түгэс үнгэрөө.

Буряадта болоһон хуули хазгайруулха ябадалнуудые бүри гүнзгийгөөр шэнжэлхэн юридическэ

эрдэмэй туйлалтанууд дээрэ үндэһэлэн, тусхай хиналгын албануудай амжалта түгэс хүдэлхые энэ конференци уряална. Хабаадагшадтайн тоогой дээшэлжэ эхилхэндэ урмашахаар.

Оюутайд шэнжэлхы бэдэрэлгэнүүд тэдэнэртэ хоморой дүршэл үгтэбэ гээд жорин бүридэлдэ хуулиша багшанар, эрдэмтэ, сэгнэһэн байна.

«Хуули хазгайруулха ушарнууд болон тэдэнэй тэмсэлгэ тушаа олонитын наһамжа» гэжэ секцидэ

С.Адактуева, О. Михайлова, Е.Ткач, «Криминологическа байдал» секцидэ - А.Капустин гэгшэд шалгаржа, түрүүшын хууринуудые эзэлээ. «Хуули хазгайруулха ушарнуудай шалтаган» гэжэ секцидэ - Т. Гомбожапова, А. Донирова, Н. Людофа гэгшэд эрхимээ. «Наһаяа хүсэд гүйсөөгүй хуули хазгайруулалтад тухай» секцидэ - К. Малхасян, Е. Нецаева, А. Улзетуева гэгшэд түрүүлээ.

Эльвира РАДНАЕВА, конференциин эмхидхэлэй комитедэй гэгшүүн, Буряад Республикын Президентын дэргэдхи хүнэй эрхэнүүдэй талаар Комиссийн Түрүүлэгшын орлогшо.

МЭРГЭЖЭЛТЭД ОЛОШОРХООР

Президентскэ программаар 388 хүн мүнөө жэл дипломуудые абаба. Тэдэнэрэй эгээл бэрхэ гурбандань: Н.В.Фомина, И.М.Апанов, А.С. Сербегешев гэгшэдтэ үбсүүнэй тэмдэгүүд барюулагдаа.

Маркетинг, менеджмент мэргэжэлээр

хургалгын программа 2012 он хүртээр үргэлжэлүүлэгдэбэ. Тиймэһээ Буряад Республикынгаа хүгжэлтэд хубитаа оруулха олон мэргэжэлтэд ургаха юм бэшэ гү. Правительствын Түрүүлэгшын Нэгдэхэ орлогшо И.М.Егоровой хэлэхээр: «Бэрхэ мэргэжэлтэд республикын,

гүрэнэй хүгжэлтэдэ тон шухала хэрэгтэй болоод байна. Тийн ниймэ мэргэжэлтэд эмхинүүдтэ, үйлэдбэринүүдтэ хүдэлжэ, гүрэндэ ехэ аша туһаа хүргэхэ болоно».

Я.ЖАПОВА.
Р.Н.БАЗАРБАЙ фото.

29.12.2005

Буряад үнэн

№153 (21239)

Дүхэрнэ

№51 (456)

«Буряадай түрүү хүнүүд - 2005»

«Буряад үнэн - Дүхэрнэ» сониной жэл бүри соносходог «Буряадай түрүү хүнүүд» гэдэн конкурсын дүнгүүд заншалта ёһоороо Шэнэ жэлэй үмэнэ согсологдоо.

Хоймортоннай - Буряадай түрүү хүнүүд

Түрүү хүнүүдтэ - түрүн шагнал

Эрхимэй эрхимүүд - энэл даа!

Арадайнгаа түлөө аһан ехээр оролдогшод

Буатанай туһада буюу хмшэг үйлэлээ!

ЭРХИМ ЗОНОО ТҮРЭНЭН ҮДЭРӨӨР, ТҮРҮҮ СОНИН!

Конкурсдо эрхимлэгшэдые хүндэлэн ёһолхо хэмжээн энэ удаа декабрийн 21-дэ тудаж, дабхар баяр асарба. Ушарын гээ наа, эгсэ 84 жэлэй урда, 1921 оной декабрийн 21-дэ «Буряад үнэн» сонин хуулийн ёһоор бүридхэгдэж, намтар түүхээ эхилхэн гэхэ.

Тэрэ гэнээр, аяр наа гаран жэлэй туршада бүхы буряад арадайнгаа урда үнэн сэхэ албаяа хааһаар лэ даа «Үнэмнай»! Ниитэ олониие гэгээрүүлхэ гол шухала үүргээ үндэр дээрэ дааж ябана гэжэ хэлэхэдэ, эдэ үгэнүүдэ шууд дары баталха хүсэлтэйбди. «Буряад үнэн» Хэблэлэй байшан һүүлэй жэлнүүдтэ ажалай аргагүй ехэ амжалта туйлажа, бүхэроссинше, уласхоорондынше хэмжээнэй конкурснуудта эрхимлэнэ. Байгша оной июль нарада Швейцарийн Цюрих хотодо «Буряад үнэн» Хэблэлэй байшан, мүн хүтэлбэрилэгшэнь Ардан Лопсонович Ангархаев «Шудхамал алтан» («Золотой слиток») гэдэн уласхоорондын шагналда хүртөө. Энэнь ажабайдал хангалын, экономикын, хуралсалай болон эрдэм ухаанай талаар амжалта түгэс ажал ябуулдаг бүхэдэлхэйн түрүүшүүдэ үгтэдэг шагнал мүн. Харин сентябрь соо манай Хэблэлэй байшан албан ёһоной ажалые хайн шанартайгаар бүтээдэг байһанай түлөө Швейцарийн Женева хотодо Алтан медалаар шагнагдаа.

«Буряад үнэн» Хэблэлэй байшанай «Россин экономикын түрүүшүүл» гэдэн бүхэроссин конкурсдо илалта туйлаһанайн түлөө, тэрэнэй генеральна директор - ахамад редактор Ардан

Ангархаевта ноябрийн 18-да Москва хотодо Нике бурханай алталмал дүрэ хүрэг гардуулагдаа.

Республикын Президентын болон Правительствын Захиргаанай Үндэһэтэнүүд хоорондын харилсаанай, олонийтын, шажанай нэгдэлнүүдтэй холбооной болон мэдээсэлэй талаар хорооной түрүүлэгшэ Владимир Романович Булдаев, Арадай Хуралай Уласхоорондын болон региональна харилсаанай, үндэһэтэнэй асуудалнуудай, олонийтын эмхинүүдэй болон шажанай нэгдэлнүүдэй хэрэгүүдэй талаар хорооной түрүүлэгшын орлогшо Анатолий Степанович Коренев, Прибайкалийн аймагай захиргаанай гулваа, Буряад Республикын Захиргаануудай толгойлогшонорой Советэй түрүүлэгшын орлогшо Юрий Валентинович Баев гэгшэд «Буряад үнэнэй» ээлжэтэ хайндэртэ хабаадалсахадаа, сониной хүтэлбэрилхы үүргэ үндэр дээрэ дааж ябагша Ардан Лопсонович Ангархаевые болон бүхы коллективые үнэн зүрхэнһөө амаршала зуураа, ерээдүйдэ бүри ехэ амжалтануудые туйлагты гэжэ үрээгээ.

Ерэхэ жэлдэ манай сонин гурбалжан хайндэр тэмдэглэхэнь. Энэмнай «Буряад үнэн» сониной байгуулагдаһаар 85 жэлэй, «Бурятия» сониной 10 жэлэй, мүн эдэниие нэгдүүлхэн «Буряад үнэн» Хэблэлэй байшанай 5 жэлэй ойн баярнууд. Эдээнһээ гадна «Буряадай түрүү хүнүүд» гэдэн конкурс арбадаха удаа үнгэрхэ юм, - гэжэ Ардан Ангархаев тэмдэглэбэ.

«БУРЯАДАЙ ТҮРҮҮ ХҮНҮҮД - 2005»

Гран-при.

«Сагаан үбгэн» гэдэн номинацийн Гран-при шанда Эддын аймагай Оёрой совхозой түрүүлэгшэ, колхозно үйлдбэрийн ветеран, Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Х, XII зарлалай депутат, КПСС-эй XXVII съездын делегат, Арадуудай Хани Барисаанай, Ажалай Улаан Тугай, «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденуудай кавалер, Россин хүдөө ажахын габыята хүдэлмэрилэгшэ Степан Матвеевич Филиппов хүртэбэ. Зураглалай автор - Дондок-Доржо Дутанов.

«Баатар Мэргэн» гэдэн номинацийн Гран-при шанда Эддын аймагай Захиргаанай гулваа, «Россида үнэн сэхэ байһанай түлөө» «Алтан одон» орденной кавалер, Буряад Республикын агропромышленна комплексын габыята хүдэлмэрилэгшэ Жаргал Дабасамбуевич Батуев хүртөө. Авторын - Светлана Намсараева.

«Аласай холбоон» номинацийн Гран-при шанда мэдээжэ дуушан, Монголой оперно урлалай одон, «Алтаргана» гэдэн бүгэдэ буряадуудай наада эмхидхэхэ талаар эдэбхи үүсхэл гаргагша Жаргалсайхан хүртэбэ. Авторын - Дарима Жамсоева.

«Гуа сэгсэн хатан» номинацийн Гран-при шан мэдээжэ эрдэмтэн, искусствоведенийн доктор, Зүүн Сибирийн Гүрэнэй соёлой академийн профессор, МАН-ай академик Валентина Цыреновна Найдковада олгогдоо. Зураглалай автор - Бэлигма Орбодосва.

Хүндэтэ лауреадууд.

Конкурсын лауреадай нэрэ зэргэдэ болон тусхай шангуудта түрэл оронойнгоо хүгжэлтэдэ горитой ехэ хубитаяа оруулан,

Элитэ уран зохёолшо А Ангархаев А Тапхаев хоёр

оруулжашье байдаг эрхим түрүү хүбүүд, басагад хүртэбэ. «Сагаан үбгэн» номинацида шалгарһан Россин болон Буряадай соёлой габыята хүдэлмэрилэгшэ, ажалай болон дайнай ветеран Бато Будаевич Дашиев (авторынь - Чимит-Цырен Санжиев), Буряадай арадай поэт, Россин соёлой габыята хүдэлмэрилэгшэ Лопсон Дунзынович Тапхаев (авторынь - Батажаргалай Сэрсэгмаа), «Гуа сэгсэн хатан» номинацида эрхимлэнэ Буряадай журналистикын ветеран, республикын соёлой габыята хүдэлмэрилэгшэ, Россин Журналистнуудай холбооной гэгшүүн Дарима Данзановна Эрдэниева (авторынь - Николай Бадмаринчинов), «Аласай холбоон» номинацида бүхы дэлхэйдэ мэдээжэ оперно дуушан, Маринска театрай солистка, Россин габыята артистка Валентина Ешидоржиевна Цыдыпова (авторынь - Бато-Доржо Содномов).

Мүн лэ «Сагаан үбгэн» номинацийн лауреат гэдэн нэрэ зэргэдэ буряад хэлэнэй болон арадайнгаа ёһо заншалай, эрдэм ухаанай хүгжэлтэдэ аргагүй ехэ хубита оруулан элитэ ехэ эрдэмтэд хүртэбэ. Хэд бэ гэхэдэ, ажалай болон дайнай

ветеран, филологийн эрдэмэй доктор, профессор, Дээдэ хургуулийн эрдэмэй, мүн Петровско эрдэмэй Академипүүдэй академик Улзы-Жаргал Шойбонович Дондуков (авторынь - Бакалин Васильев), филологийн эрдэмэй доктор, дэлхэйдэ мэдээжэ монголшо эрдэмтэн, профессор, Буряад Республикын эрдэм ухаанай габыята ажал ябуулагша Лубсан Доржиевич Шагдаров, филологийн эрдэмэй доктор, Буряад Республикын эрдэм ухаанай габыята ажал ябуулагша, 20 гаран монографи болон 100-гаад эрдэмтэ хүдэлмэринүүдэй автор Даша-Нима Галданович Дамдинов (эдэ хоёр зураглалай автор - Бата-Мүнхэ Жигжитов) мүн.

«Сагаан үбгэн - 2005». Буряадай арадай артист, Россин Уран зохёолшодой болон Журналистнуудай холбоонуудай гэгшүүн, поэт, гурбан шүлэгэй согсолборийн автор Чингис Цыренович Гурьев, авторынь - Николай Бадмаринчинов; Социалис Ажалай Герой, Ленинэй, Ажалай Улаан Тугай орденуудай кавалер, ойн ажахын ветеран Василий Петрович Парамонов, авторынь - Сергей Балдуев; мэдээжэ уран зохёолшо, «Гурбан ногоон» гэдэн түүхэтэ трилогийн автор

Буряадай арадай артист В.Куржумов

Самбу Норжимаевич Норжи-
маев, авторынь - Бата-Доржо
Содномов; Буриадай потреб-
кооперациин ветеран, Россин
Федерациин болон Буриад
Республикын худалдаа най-
маанай габыята хүдэлмэ-

ликийн Арадай Хуралай депутат,
«Славия-тех» предпрятиин
генеральна директор **Андрей
Геннадьевич Зыбинов**, авто-
рынь - Роза Тыхеева; Зэдын
мяханай комбинадай директор
Владимир Сурунович Хандуев,

Владимир Баторов; медицинскэ
эрдэмэй кандидат, врач-
диетолог **Наталья Геннадьевна
Карлова**, авторынь - Светлана
Нимаева; Буриадай соёлой
габыята хүдэлмэрилэгшэ,
Россин Журналистнуудай

ЭЛЫГЭЛЭН ХҮНДЭЛБЭ

рилэгшэ **Бимба Гатапович
Кушеев**, авторынь - Климентий
Бадмаев; ВСГТУ-гай кафедрье
даагша, Буриадай эрдэмэй
түбэй лабораторие даагша,
физико-математическа эрдэмэй
доктор, профессор **Гунга-
Нимбу Бидьяевич Дандарон**,
авторынь - Бата-Доржо Содно-
мов; Россин Федерациин болон
Буриад Республикын габыята
врач, СССР-эй элүүрье хам-
гаалгын отличник **Бальжинима
Цыренжапович Хайдапов**,
авторынь - Цырен-Ханда Очи-
рова.

«Баатар Мэргэн - 2005».
Буриадай соёлой габыята
хүдэлмэрилэгшэ, Я.Гашегай
нэрэмжэтэ республиканска
шангай лауреат **Баир Цырен-
жапович Дамбаринчинов**,
авторынь - Доржопалан Дым-
брылов; Россин Гүрэнэй Дүүмын
түрүүшын депутадуудай нэгэн,
«Бурятмелиоводхозой» дирек-
тор **Николай Яковлевич Кон-
даков**, авторынь - Бата-Доржо
Содномов; Буриад Республикын
искусствын габыята ажал
ябуулагша, «Улыгэр» хүүхэдэй
театрай ахамад режиссёр
**Эрдэни Бато-Очирович Жал-
цанов**, авторынь - Дугар-Сурун
Ванжиллов; Россин физическэ
культурын габыята хүдэл-
мэрилэгшэ, Россин Федерациин
физическэ культурын отличник
Анатолий Михайлович Цаганов,
авторынь - Галина Жамсара-
нова; дээдэ гарай эмшэн,
ортопед, стоматолог-хирург
Галсан Доржиевич Гутапов,
авторынь - Роза Дашиева; Агын
Буриадай автономито тойрогноо
гарбалтай Буриад Республикада
ажаһуудаг нютагаархидай
эблэлэй түрүүлэгшэ, улас-
хоорондын классай спортын
мастер **Жамцо Жалсанович
Ахамажапов**, авторынь -
Батажаргалай Сэрсэгмаа.

«Буян хэшэг - 2005».
«Ламрим» дуганай шэрээтэ,
кенсур **Чой-Доржо лама
(Александр Нимбуевич Бу-
даев)**, авторынь - Дарима Ха-
шитова; педагогикын эрдэмэй
доктор, Россин Уран зохёол-
шодой холбооной гэшүүн
Дамнин Данжаевич Ошоров,
авторынь - Чимит-Цырен Сан-
жиев; Зүүн Сибириин Гүрэнэй
шахта болон уурхайнуудай
проект зохёолгын институтай
ахамад зүбшэлэгшэ, Россин
Хадата эрдэмүүдэй Академиин
бодото гэшүүн **Алексей Лукич
Ершов**, авторынь - Наталья
Сультимова; Буриад Респуб-

авторынь - Валерий Сыдеев;
«Зунгон Даржалинг» дасанай
шэрээтэ, педагогикын эрдэмэй
кандидат, Буриад Республикын
соёлой габыята хүдэлмэ-
рилэгшэ **Зоригма Далаевна
Будаева**, авторынь - Элигма
Орбодоева; Буриадай соёлой
габыята хүдэлмэрилэгшэ,
арадай арга-шан, бөө **Соломон
Бадмаевич Эрдынеев**, авторынь
- Галина Будаева; арадай
аргашан, угай барыашан
**Франклин Петрович Тушеми-
лов**, авторынь - Туяа Манзар-
ханова.

«Аласай холбоон - 2005».
Буриадай искусствын га-
быята ажал ябуулагша, дуушан,
режиссёр, Украинада Буриадай
түлөөлэлэгтэ эмхиин хүтэл-
бэрилэгшэ байлан **Жамсаран
Дармаевич Дандаров**, авторынь
- Дулма Баторова; Россин болон
Буриадай искусствын габыята
ажал ябуулагша, режиссёр,
актёр **Владимир Ильич Кон-
дратьев**, авторынь - Элбэг Ман-
заров; спортын габыята мастер,
СССР-эй болон Европын
чемпионка **Елена Дмитриевна
Думнова**, авторынь - Баясхалан
Дабаиц; Россин габыята артист,
Буриадай арадай артист **Дамба-
Дугар Доржиевич Бочиктоев**,
авторынь - Николай Шабаев;
Гусиноозёрскын ГРЭС-эй аха-
мад бухгалтер, «Россин эрхим
бухгалтер» гэхэн мэргэжэлтэ
конкурсно хабаадагша **Вячес-
лав Викторович Каргин**,
авторынь - Галина Занаева;
Россин арадай артист, Буриадай
Гүрэнэй шангай лауреат **Виктор
Алексеевич Ганженко**, авто-
рынь - Елена Ширибон.

«Гуа сэсэн хатан - 2005».
Россин болон Буриадай
эрдэм ухаанай габыята ажал
ябуулагша, химическэ эрдэмэй
доктор, профессор **Жэбзема
Гармаевна Базарова**, авторынь
- Цырендулма Дондогой;
Буриадай соёлой габыята
хүдэлмэрилэгшэ, Россин Уран
зохёолшодой болон Журна-
листнуудай холбоонуудай
гэшүүн **Дулгар Ринчиновна
Доржиева**, авторынь - Мэри
Хамгушкеева; философиин
эрдэмэй кандидат, уран зо-
хёолшон **Любовь Намжилон**,
авторынь - Дарима Нимаева;
Буриадай соёлой габыята
хүдэлмэрилэгшэ, «Арун» гэхэн
эвенкүүдэй соёлой түбэй
хүтэлбэрилэгшэ **Мария Бодо-
уловна Бадмаева**, авторынь -

холбооной гэшүүн, БГТРК-гай
редактор **Наталья Цырен-
доржиевна Сультимова**, авто-
рынь - Рэгзэма Батомункуева;
СССР-эй, РСФСР-эй арадай
гэгээрэлэй отличник, Буриадай
габыята багша **Цырен-Ханда
Жамсуевна Жамьянова**, авто-
рынь - Цырендулма Доржиева;
дээдэ гарай эмшэн, Буриадай
габыята врач **Елена Инно-
кентьевна Егорова**, авторынь -
Гэсэгма Доржиева; Буриадай
арадай артистка, Улаан-Удын
хүгжэмэй колледжын багша,
бүхэроссин, уласхоорондын
конкурснуудай лауреат **Ешин-
Хорло Будуевна Гомбоин**,
авторынь - Дарима Эрдыниева.

«Аламжа Мэргэн Арюун
Гоохон хоёр - 2005».
хур харбалгаар спортын
мастернууд, багшын ажалай
ветеранууд **Норсон Юндунович
болон Ахама Золтоевна Бато-
мункуевтан**, авторынь -
Янжима Базарон; дээдэ гарай
эмшэд, Буриадай габыята
врачнууд **Даши Дабаевич болон
Светлана Доржиевна Замба-
ловтан**, авторынь - Ида Ангар-
хаева; Хэжэнгын совхозой
фермернүүд, түрүү хонишод
**Андан Намсараевич болон
Софья Содномовна Рампи-
ловтан**, авторынь - Сергей
Бухаев; Буриад Республикын
габыята экономист **Баль-
жинима Жамьянович болон
Буриадай габыята багша
Эльвира Шерниновна Жам-
баловтан**, авторынь - Ирина
Жамьянова; Яруунын аймагай
Тэлэмбэ нууринда ажаһуудаг
ветеранууд **Батажаб Раднаевич
Дамбиев болон Гыжидма
Цыбеневна Шойсорондовтон**,
авторынь - Шойма Ширибон.

«Будамшуу - 2005».
Россин болон Буриадай
соёлой габыята хүдэлмэ-
рилэгшэ, Россин искусствын
габыята ажал ябуулагша, П.И.
Чайковскийн нэрэмжэтэ хүг-
жэмэй колледжын багша
Вячеслав Баяндаевич Елбаев,
авторынь - Сергей Бухаев;
Буриадай драмын театрай залуу
актёр **Баярто Ёндонов**, авто-
рынь - Роза Тыхеева; Новоси-
бирскын университетэй оюу-
тан, эдэбхитэн **Сандан Цы-
ренов**, авторынь - Норбо Ни-
маев; «Таба сагаан», «Тэрэнги»
ансамблнуудай солист **Аюр
Дариев**, авторынь - Хандажаб
Дампилова.

«Наран Гоохон - 2005».
Шатараар Россин болон
Европын чемпионка, респуб-
ликийн эрхим спортсменүүдэй
нэгэн **Инна Ивахинова**, ав-
торынь - Сергей Бухаев;
ВСГАКИ-гай оюутан, «Алтан
бороо» фестивалиин дипло-
мантка **Зоригма Надмитова**,
авторынь - Зоригма Баяндаева.

Баяр ёһололой түгэсхэлдэ
заншалта ёһоороо Буриадай
бэлигтэнэй бэлэг - концерт
наадан эмхидхэгдээ.

Даша-Доржо БОЛОТОВ.
Радна-Нима БАЗАРОВАЙ
фото.

«Дүхэригэй» дүүрэн хэсэгтэ хүртэгшэ

Дуулаагүйдэ аргагүй -
Дуулахаа түрэнн заяатайбди

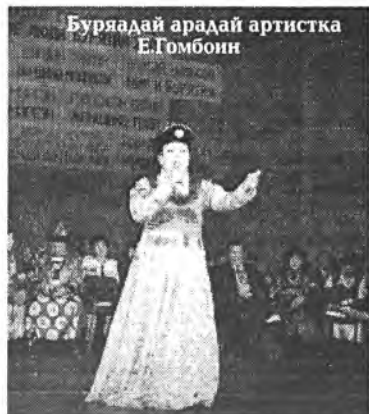
Зали ехэтэй залуушуулыше - түрүү зэргэдэ

Дуунай эхин дуранһаа...

Арадай хүндэ - агууехэ

Буриадай арадай артистка
Е.Гомбоин

60 ЛЕТ ВЕЛИКОЙ ПОБЕДЫ

СТУДЕННЫЙ ВЕТЕРОК АМГАЛАНТЫ

Из воспоминаний Радна-Базара ЖАМБАЛДОРЖИЕВА (1923-1953 гг.)

Заканчивается юбилейный год 60-летия Великой Победы. В связи с этим предлагаем вниманию читателей воспоминания воина, нашего земляка.

В 1994 году была найдена тетрадь с воспоминаниями участника Великой Отечественной войны Р.Б. Жамбалдоржиева, уроженца с. Амгаланта Хоринского района. Они написаны на бурятском языке латиницей, как известно, в 1931-1939 годах бурятский литературный язык пользовался латинской азбукой. Как раз в те годы автор записок учился в школе. Воспоминания ценны тем, что написаны вскоре после войны по свежим следам. Отсюда точность и достоверность деталей в описании фронтовой жизни. Чувствуется подлинный дух тех суровых времен, где всего было наоборот: и великого горя, и великой радости от того, что выстояли и победили. Радна-Базар вспоминает:

«Из нашего села было призвано на войну около 30 парней. Мой срок подошел 25 февраля 1942 года. Тогда из Хоринска выехали со мною Василий Ишнотенкович Садовский из Шобэты, Дагба Цыреторов из Улан-Одоны, Баадар Цыбенцов из Булума.

После курсов танкистов в г. Омске, где изучали танк Т-34, прошел практику на одном из заводов Нижнего Тагила, там выучили эти военные машины. Затем прошел месячную военную подготовку вблизи Москвы в г. Ногинске. Здесь был сформирован наш эскадрон в составе: водитель машины Розенгаль, радист Орлов, командир орудия Жамбалдоржиев.

Затем, погрузив нашу технику на железнодорожную платформу, направились в сторону Кавказа, где шли ожесточенные бои. Со станции г. Махачкала двинулись на танках. ... Между облаками виднелись снежные вершины Кавказских гор. Остановившись между гор, три дня ждали приказа о наступлении. Наконец, получив приказ, в 4 часа утра двинулись туда, где шли непосредственно военные действия. Стали слышны мощные орудийные залпы, как раскаты грома. Из-за поломки двигателя мы опоздали на целый трое суток и, когда подъехали к месту боевых действий, то застали своих товарищей после первого тяжелого боя. В этом бою было подбито 11 наших танков, убиты командиры полка и дивизии, много солдат, ранен командир батальона. Стояли сгоревшие, покрытые копотью танки.

Солдаты обедали с полевой кухни, как водится, с положенными ста граммами. Некоторые говорили: «Даст Бог, живые вернемся домой». Другие, склонив низко головы, сидели, занятые своими тревожными мыслями.

Оборонительная линия немцев была неплохо укреплена. Орудия частично закопаны в землю, столами в нашу сторону. «Ни шагу назад!» - действовал строгий приказ того времени. Между тем на Кавказе похолодало, стоял плотный туман, видимость не более 2-3 метров.

С нашим танковым полком в боях принимала участие конная дивизия. Было трудно с кормом

для лошадей, вода далеко, на расстоянии 50-60 км.

Однажды в 3 часа ночи получили приказ о проведении второй атаки. После завтрака со ста граммами, начатки которых я, по нашему обычаю, брызнул как «сэржэм», двинулись в направлении немецкой обороны.

То там, то здесь слышен грохот мощных орудий. Чувствую попадания снарядов по нашему танку, от которых он содрогается. Наступаем впергонки, вперед выйдет то один, то другой. В этом жестоком продолжительном сражении вышли из строя с десятком наших танков. У нашей машины подбиты ящик для инструментов, фары и крыло. Вечером, после боя, то и дело слышу удивленное: «Так мы еще живы». Пока ремонтируем машины, возобновляется гул вражеских самолетов, грохот малых и больших орудий. Вновь начинается ожесточенный бой, небо озаряется огненно-красным пламенем.

Во время короткого перерыва успеваем замаскировать наши машины и ждем очередного приказа о наступлении. В окопах раненые различной тяжести просят воду, пищу, кричат и плачут, трясется от стужи. Видно, как у некоторых сочится кровь сквозь бинты.

Тем временем мы смогли продвинуться на расстояние порядка 10 км, но на другой же день приходится отступать. Теперь находимся в 12 км от линии укрепления Моздок - Нальчик, подготавливаем свои силы.

...НАЧАЛО зимы 1943 года отличалось тяжелыми погодными условиями. Выпало много снега, днем - сыро, а ночью морозную одежду схватывало морозом. Суточный паек - около 800 граммов хлеба. Несколько месяцев под открытым небом. Две недели не было возможности даже помыть лицо, руки. Форма в мазуте, весь завшивленный, таково приходилось советскому танкисту, гвардии старшине.

В перемириях между боями удавалось вздремнуть, снились родные места, друзья и товарищи, родственники, особенно моя старшая сестра Хаанда, которая заменила мне мать, когда та умерла.

Часто в голову приходили мысли о том, какая судьба ждет меня впереди, удачи ли живым и здоровым вернуться домой, из груди непроизвольно исторгались: «Бурхаан!» Вспоминалось изречение: «Мужчина, родившись в избе, умирает на чужбине».

Из-за тяжелых условий я заболел и попал в санчасть. Через десять дней началось очередное наступление, приуроченное к Новому году. Были слышны оглушительные залпы мощных орудий типа «Андрюша», «Ванюша», «Катюша».

Навещая меня в госпитале, командир роты обычно спрашивал: «Как, Жамбалдоржиев, скоро пойдем воевать?» Тем временем наш доктор Виктор Васильевич, молодой человек чуть больше двадцати лет, обращаясь ко мне, говорил: «Лежи спокойно, лечись, сейчас идут тяжелые бои».

Это нововедение наступление было успешным, мы ежедневно продвигались вперед на 30-40 км, немцы едва успевали уносить ноги.

В одном из боев наш танк получил сквозную пробойную в области башни от артснаряда. Мы едва успели потушить начавшееся загорание. Я вышел из танка весь черным от копоти, получил незначительные ожоги. Этот бой был одним из тяжелых. Поле боя было усеяно мертвыми. Попытались выйти на дорогу в сторону с. Александровское для дальнейшего продвижения вперед, но было не проехать: везде трупы людей, лошадей и неисправные машины.

С трудом вышли к Тереку, на его берегу застали большое стадо овец, видимо, немцы перенесли их через реку, но при спешном отступлении оставили. Поймав одну из овец, завернули в брезент и положили в машину. Приехав в Александровское, раздали овцу, достали литровую манерку вина, наелись от души и впервые за долгое время в теплой избе у одного старика завалились спать. Проснувшись у-

тром, увидели плотно спящих людей, их было так много, что не разобрать, где головы, где ноги - ночью подоспели идущие за нами.

Утром привели в порядок танки, вся местность вокруг усеяна трупами немцев. При отступлении немцы специально разрушали постройки, мосты и железные дороги.

После тяжелых боев из 49 человек нашего полка остались всего 11, а из 40 боевых машин осталось также 11.

Пока полк около месяца находился на переформировании вблизи г. Минеральные Воды в одном из маленьких сел, успели хорошо отдохнуть.

В ДАЛЬНЕЙШЕМ меня направили на курсы при Сормовском танковом училище г. Горького, после окончания которых прошел трехмесячную боевую переподготовку и в очередной раз был направлен на фронт. На

цена операция.

Кормили нас плохо, политруки разъясняли, что питание не успевают подвозить из-за быстрого продвижения наших войск вперед.

Однажды меня навещал командир взвода и, беседуя со мной, сказал, что машину, оставленную мною при нападении немцев, благополучно доставил товарищ, с которым мы ехали. Также пожелал мне быстрого выздоровления и возвращения в строй.

Через несколько дней после операции руки был направлен в г. Тернополь, находящийся в 120 км от санчасти. В дороге от тряски испытывал настоящие мучения от острой боли в руке, молился Богу.

В г. Тернополе фактически не было уцелевших домов. Далее направились в г. Новгород-Волынский, по дороге у меня сильно поднялась температура, выпил 50 граммов спирта, немного полегало.

Затем поездом направили в госпиталь в г. Киев, где мне сделали повторную операцию, извлекли мелко раздробленные кости. А через некоторое время под наложенной шиной начал чувствовать весьма неприятные ощущения и нестерпимый зуд, казалось, что там что-то шевелится, перестал спать. Когда сняли шину и повязку, оттуда посыпались чернотелые червячки. После промывки и обработки раны наложили на всю руку гипс.

Затем повезли дальше на восток. Казалось, вся Украина покрыта хлебными полями. Видел по дороге много людей без ног и рук, торгующих яблоками, сливами и другими фруктами.

Так я оказался в госпитале г. Днепропетровск, где лечился с сентября 1944 года до 27 января 1945 года. За этот период перенес несколько операций. Когда сняли гипс, с ужасом обнаружил, что рука моя заметно высохла. Непроизвольно выговорил: «Ай, что же случилось с моей рукой!» На месте раны зияло сквозное отверстие. После операции медсестры кормили меня с ложки. Постепенно начал выздоравливать.

Как-то раз получил неожиданное письмо. Писала незнакомая девушка с Урала. Она пожелала мне благополучия, успеха и скорой победы над врагом. А предыстория была следующая. Когда я воевал в 62-й Уральской гвардейской танковой дивизии, мне досталась посылка, где было письмо с обратным адресом от девушки с Урала. Там была вырезка из газеты «Уральский рабочий»:

Защитник отважный
Отчизны родной,
Товарищ, тебя мы
не знаем.
Но в жизни походной твоей
боевой

Удачи и счастья желаем!
 Я написал ей письмо. И сейчас ответное ее письмо нашло меня в этом госпитале. Так я познакомился с девушкой с Урала, но, к сожалению, не удалось встретиться с ней.

ТЕМ ВРЕМЕНЕМ лечение завершилось, и медсестра сообщила мне радостную весть об увольнении и отправлении меня домой. Итак, 27 января 1945 года в 7 часов вечера я поблагодарил врачей и сестер, вышедших меня, направились с несколькими товарищами на вокзал и выехали поездом в направлении Москвы.

Прибыли в Москву на Северный вокзал (в то время один из вокзалов столицы имел такое название - Д. Д.), затем спустились в метро. Лестница метро двигалась как транспортная лента комбайна. Улицы Москвы были чисты как стекло. Трамваи и троллейбусы двигались непрерывно. В магазинах было также очень опрятно, чисто, но товара было мало, да и цены были высокими.

Нашли продовольствие, где получили положенные нам продовольственные пайки. При выходе за нами шли люди, просившие продать что-либо из продуктов. Затем пришли в указное место, где переночевали. Там нас хорошо накормили.

Назавтра поездом в 12 часов выехали в направлении Сибири. В Новосибирске была пересадка,

через 8 дней прибыли в Улан-Удэ.

Остановились у знакомых моего спутника-земляка. Этот дом располагался по ул. Советской, 15. Хозяйка была очень добрая, ее фамилия - Романова. На другой день побывал в облатенкомате, где получил 300 рублей денег, паек на 15 дней и валенки.

В Улан-Удэ оставался 10 дней. Встретился со своими земляками, приехавшими из колхоза торговать сельхозпродуктами. В их числе были: Доржо Иванов, Ойдоп Рыгзенов, Балма Дымбрылова и другие. Моя сестра Хаанда отправилась с ними на продажу 30 кг муки. Они их отдали мне, и я выручил от продажи 900 рублей денег. В это время рыночная цена 1 кг мяса составляла 200 рублей, а масла - 900 рублей.

Встретился еще со своим дядей Манибадрой Жамбалдоржиевым, работавшим на строительстве ГВЗ, были с ним в гостях у наших родственников Багуевых, которые имели сыновей Раднабазара и Бадуя.

Затем встретился с товарищами из Ашании, это были: Найдан Сэбжээн, Мухар Сагаан, Шүшээг Даши и председатель колхоза им. Ленина Дондок Базаржабон. Они приехали на рынок для реализации сельхозпродуктов. Выехал с ними на полпути к 2 марта 1945 года был в Ашанге, у нашего родственника Жалсана Тоимитова. А на другой день к вечеру из Амгаланты примчалась моя сестра Хаанда. Вся в слезах от радости, обнимая, целует меня, приговаривая: «Родненький мой, все же вернулся живым!» Поили чай, и мы с Хаанда-агай на конной телеге наконец-то поехали домой, в родную Амгаланту. Где-то в районе устья речки Амгаланты завиднелись огни домов, посыпался лай собак, почувствовал родной с детства, с особым ароматом, свежий студеный ветерок. Как же красива наша родина!

Все это время сестра жила благополучно, появилась у нас и прибавка - родился у нее сын Дамба.

На другой день с утра до вечера непрерывно приходили к нам односельчане, чтобы встретиться со мною, услышать новости с фронта.

По случаю моего приезда наши закололи запасающего для нас с братом барана. Председатель колхоза Цыбжит Цыбикжапов выделил мясо, муку и сметану. Так мои родственники, односельчане собрались и организовали вечер встречи в знак радости, что я вернулся домой с войной, приняв достойное участие в защите нашей Родины.

Перевел и редактировал с текста латинизированной бурятской графики на русский язык Дамба ДОНДОКОВ. Подготовил к публикации Николай БАДМАРИНЧИНОВ.

НА СНИМКАХ: после возвращения с фронта, 1945 год. Р.Б. Жамбалдоржиев сидит справа; начало дневниковой записи воина; с семьей.

Фото из семейного архива.

В предновогодние дни мы заинтересовались о заграничной жизни наших соседей. Данные по гражданам Монголии представляют у нас большой интерес. Поскольку наши соседи имеют большой опыт в этом непростом деле и довольно успешно интегрируются с высокоразвитыми государствами.

Материал был подготовлен в Полномочном Представительстве Правительства Республики Бурятия в Монголии и размещен на их сайте. При подготовке этой статьи были использованы материалы газеты "Зууны мэдээ".

100 ТЫСЯЧ МОНГОЛЬСКИХ ГАСТАРБАЙТЕРОВ - ЗА РУБЕЖОМ

По данным МИД Монголии сегодня за рубежом проживают свыше 100 тысяч монгольских гастарбайтеров. Их средний возраст 31 год. Министерство социальной защиты и труда, монгольское общество по демографии населения, Фонд ООН провели социологический опрос 1000 монгольских граждан, проживающих в США, Республике Корея, Чехии. 45,5-68,5 процентов этого контингента имеют высшее образование. Каждый второй монгольский мужчина, работающий в США, имеет высшее образование. Каждая третья монголка из 4-х с высшим образованием, это экономисты, бухгалтера, архитекторы, инженеры, врачи, учителя, юристы. Однако в Чехии, в Корее преобладают (80 проц.) монголы со средним образованием. Они работают сварщиками, операторами, монтажниками, швеями. Оставшиеся 20 процентов не имеют специального образования.

Наибольшее число (свыше 20 тысяч) монголов работает в Республике Корея. Более половины из них находятся в стране на нелегальном положении, то есть не оформлены по трудовым соглашениям. В общей сложности в Корее находится 300.000 иностранных гастарбайтеров, что составляет 1,1 процента трудовых ресурсов страны. В Чехии 1200 монголов, и в основном этот контингент трудится по заключенным соглашениям. Есть среди них и такие, кто транзитом из Чехии намерены ехать в другие западные страны.

В США численность монголов составляет более 10 тысяч. Вообще в Америке насчитывается 9,5 млн. иностранных рабочих и специалистов, что равно 5 процентам населения трудового возраста.

На вопрос «что заставило вас ехать за рубеж?» 84,5 процента ответили - низкий уровень монгольской экономики, нет условий для нормальной жизни, отсутствие работы.

На каких работах заняты монголы?

В Корее, Чехии большинство трудятся в производственных отраслях, на малых и средних предприятиях. А в США свыше 60 процентов в сфере обслуживания - в ресторанах, гости-ницах, казино, в пунктах оптовой и мелкой торговли. В строительстве, на горных предприятиях занято очень мало монголов из-за недостаточной профессиональной квалификации.

Какие зарплаты у них?

Средняя зарплата опрошенных около 1100 долларов США.

Сильно разнится зарплата мужчин и женщин. Зарплата монголов на самом низком уровне в стране пребывания. В Чехии 208 долларов, в Корее 490 долларов. Мон-

гольские гастарбайтеры, работающие в промышленной отрасли, зарабатывают \$1900. И это в 1,6 раза меньше, чем у местных граждан. В США среднемесячная зарплата американца \$2800, а у монгольских специалистов \$2037. Если в Чехии местный гражданин получает 14600 крон, что соответствует примерно \$585, то монголу за эту же работу выплачивают \$ 418.

Какие испытывают трудности гастарбайтеры?

В Корее, в Чехии прежде всего языковые барьеры. Возникают немалые препоны при оформлении документов при устройстве на работу, в ее начале. В США трудности имеются в таком порядке: прежде всего финансовые, далее оформление документации, и уж затем языковые. Последнее означает, что английский язык входит в обиход монголов интенсивнее других. Многие, естественно, испытывают ностальгию по дому, по Родине.

Общая проблема иностранцев в других странах - лечение, если ваше здоровье потребует этого. Поэтому монголам советуют запастись лекарствами, а еще лучше - за границу ехать тем, у кого хорошее здоровье.

По ряду причин монгольский гражданин, оказавшись за пределами страны, не может получить медицинскую страховку.

В Корее 75 % монголов за медицинские услуги оплачивают сами, а в США этот показатель ниже 49,9 процентов. При отсутствии мед. страховки человек во время болезни выходит из сложившейся ситуации сам. Монголы едут в США со своими лекарствами. Если ты оказался в США нелегально, то трудности с медобслуживанием во много крат сложнее. Даже есть примеры, когда роженицы при рождении ребенка оформляются по чужим документам - страховым книжкам и паспорту. За заимствованные документы вынуждены платить немалые деньги.

В Корее монгольские рабочие трудятся в непростых условиях. Большинство опрошенных жалуются на загрязненность воздуха на предприятиях, на отсутствие гарантий на безопасность, есть задержки зарплаты.

В США и Чехии условия труда несравненно лучше. Однако от однообразной, монотонной, многочасовой работы в швейных цехах, на пивоваренных заводах люди сильно устают, особенно руки и ноги. По признанию некоторых молодых людей, их знание английского после приезда в Америку не улучшилось, потому как говорить почти не приходится, так как во время работы используется в основном язык жестов.

Д.ДАГВАДОРЖЫН БАХАРХАМА ТУЙЛАЛТАНУУД

Монголой абарга, дэлхэйдэ сууга гарахан тамиршан Д. Дагвадорж 2005 ондо сүмо барилдаагаар ялалт гэм дунгуудыг туйлаба. Тэрэ Японой сүмогой түүхэдэ хоёр рекорд тогтоожо шадаба. Нэгдэхээр, жэлэй туршада зургаан турта бутанган оройло жо гарахан түүрүүшын барилдаашан болоо. Хоёрдохёор, 90 уулзалгануудай 84-дэнь шалтануудыг туйлаа. Урид иимэ рекорд Японой элитэ тамиршан, мүнөөнэй сүмогой эбэлэй президент Китаноуми абарга тогтоожо шадахан байгаа, тэрэ 82 дахин шалта туйлахан хүн юм. Японой эзэн хаан императорай кубогта хүртэгшэ Д. Дагвадорж мүнөө жэл Японой премьер-министрэй кубок абала. Энэ баяр ёһололдо юрэнхы сайд Коидзуми өөрөө хабаадажа, шагналаа хэдэн мянган доллартойгоор барюулхадаа, монгол бүхын туйлалтануудта үндэр сэглэлтэ үгөө.

Дээдэ гарай (профессионалуудай) сүмогой Монголхоо орожо ерэнэн барилдаашад дээрэ дээрэнэ үлэншэмэ шалтануудыг туйлана. Тэдэнэй тоого Загарайн буряад хүбүүн Анатолий Миханов алхам алхамаар дабшажа байна...

Монгол бүхэнүүд XXI зуун жэлдэ сүмогой бүхы шахуу түрүү хууринуудыг эзэлжэ байха юм гэжэ Японой сүмо шудалагшад багсаамжална. Энэнь хэрэг дээрэ гэршэлгэжэ эхилээ. Мүнөө дээрэ дээдэ гарай сүмогой 36 монгол барилдаашад тоологдоно, тэдэнэй найман хүнийнь дээрэ дивизиондо амжалтатай барилдана.

Б.ГЫНДЫНЦЫРЕНОВ.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Д. Дагвадорж абарга (япон алдарынь Асапёрю).

АЛТАН АРГАЛ

«Алтан аргал» Шэнэ жэлэй амар амгаланниг айлахан, хүндэтэ та бүхэнтэйгөө түрүүшын золголто хэжэ байнабди. Хадагтаа үрэл шэбшэн, харсадаа хайр отолуулжа, доро дохин залиршагүй наран шэнги ульһатай, жабаргүй тэнгэри шэнги сэлмэг, нанахан хэрэгтнай нанаашалан бүтэхын тула үрэл хүснэб.

1991 ондо гэр бүлөөрөө Шэнэхээн шоталһаа тоогто нотаг Буряад ороноо ерэжэ түбхинөөбди. 1993 ондо Ивалгын 38-дахы СПТУ-да нуража, энэрэл хайрата эхэ, эсэгынгээ уран урлигай уламжалыг залгажа эзэмшэхээ хүндэтэ багшанарайнгаа хургаан содом бэлитэй холбон урданай буряад хубсаһа осдог болооб. 2002-2004 онуудта оперо болон буряад драмын театруудай тайзан дээрэ буряад хубсаһаа зондо харуулаа һэмди.

2003 ондо август нарада Улаан-Удын «Товары Бурятии» соо «Алтан аргал» гэжэ буряад хубсаһа заһал, буряадай амидаралай эд, хэрэгсэл, жэжээн дурасхалай эдэй жаахан наймаа нээгээб. «Алтан аргал» талын зөөдэмшэн тоонтотон буряад зонойнгоо урданай хубсаһа заһалай шэглэлтээр хүдэлжэ байдагбди. Торго дурдам, хоргой жэргэй, улаан залаатай малгай, утаһатай гутал, энгэртэй дэгэл, татаһатай дэгэл - эдэ булта «Алтан аргал».

2005 оной март соо Уласхоорондын хубсаһанай «Торгон зам» фестивалда нэгдэхэи хуури эзэлээб. Ингэжэ буряадайнгаа соёлдо дүһалшыг хаа, хуби нэмэри оруулһандаа баярлааб. Тээд эдэхэл ханаад хуужа байлтай бэшэб даа.

Буряадайнай дуун хоолой нүдэнэй сэгсг болоһон «Буряад үнэндөө» урда соёлой нэмэри хандиб болгожо, «Алтан аргал» гэхэн юрэнхы гаршагаар Шэнэхээнэйнгээ шүлэг найруулга, ёһо заншал, зохёол бүтээлһээ зон олондо һонирхуулжа байха хүсэлтэй байнаб.

ДОРЖЫН ДАМБО-ЖАМСЫН Бадма-Ханда.

БҮНЭГҮЙ ЯРУУ НАЙРУУЛАГШЫН ОДОН

Намнан Доржын Сэмжид 1963 ондо Шэнэхээн нутагта түрэнэн. 1985 ондо Үбэр Монголой монгол хэлэ бэшэгэй тусхай мэргэжлэй хургуули дүүргээ һэн. Тэрэ хадаа хара багаһаа шүлэгүүдыг бэшэжэ, Үбэр Монголодо алдар солотой одон мэтээр ялалзаһан залуухан шүлэгшэн. Олон дуунай үгэ, зан үйлэ, буряадай ёһо заншал, шажан шүтэлгэ, хубсаһа заһал, дуу хатар тухай үгүүлэл, танилсуулга бэшэе, буряад монгол соёлой хүгжэлтэдэ ашара оруулна. Шүлэг зохёолынь Үбэр Монгол, Хүлэн Бунрай.

Һонин «сэдхэлдэ» ниилэгдэжэ, зон олоной дура һонирхолы хангажа, халуун оложо байдаг. Хуину хотодоо ходал шүлэг зохёолой конкурс хэжэ, олон залуу шүлэгшэн зохёолшодыг хүмүүжүүлжэ, дээшлүүлжэ байдаг юм.

2003 ондо Улаан-Үдэдэ болоһон Уласхоорондын «Намжил» Нимбуевай» шүлэгэй конкурсын жюри боложо заяагдаад, бага хэды Хүлэн Бунрай шүлэгшэдыг дахуулаад ерээ һэн. Тиихэдэ Гонгоржаб гурбадахы хуурида, Галсан-Дулама шэдэг хуури абаа.

2005 оной Үбэр Монголой Шэнэ хотода болоһон Хитадай һэсы туургатанай монгол шүлэгэй конкурсын лауреат болоо һэн. Мүнөө хадаа Хүлэн Бунрай хотын олон түмэнэй урлигай ордондо ажаллажа байна.

ӨӨРЫГӨӨ БУРХАН ГЭЖЭ ТАНЯАГҮЙ ЭЖЫМНИ

Уула хайрхан үндэрлиг саһаа шэлгэлжэ халха шэнги Улахан хуһан модод набшаһаа һэгсшэн

унагаахатай адли,

Уһа гол мурэн замаагаа займашан хабаха шэнги

Уужатай дэгэлтэ эжымни үһээ хиргажа халган,

Уула хайрхан уһа ургамалтайгаа эжэлхэн гоёмсог

байгааһаа хаа,

Унаха наран шэнги үтэлхэн байгааһаа хаа, басаган заяантай эжымни Угаараа абтажа унаха буурал гээгсгээ хаража уйлаад байхадаа,

Улирхан саг. Ерүүлхэн амидаралаа наһан, Олон юумэ бодоод байхадаа, Ори залуу наһандаа хилэн хара гээгынгээ гоёдо Олон бүһэтэйшүүдэй нүдье буляан унагаажа ябаһаанаа Ололоһон тэдэнэй дундаһаа нэгэндэнь сэдхэлээрээ унажа, Улаан нарата тэнгэри. Гал бурхан. Эсэгэ эхэдэ мургэжэ, Урдаха торгон гээгсгээ хахалан хоёр хубаан гүрэгжэ, Угалза хэтэй хабшаг. Туйба зүүжэ бэри болоһоноо Айлай хүбүүе өөртөө инагшуулан дадхажа, Ара араһаань хүүгэдыг һубариюулжа эжы хууһаанаа Амидаралай хатуу зөөлөн, хүндэ, хүнгэн үдэрнүүдыг Атан тэмээн шэнги үргэлжэ аян холоһоо мүнөөдэртэ хүрхэнөө

Ай, хөөрхэй. Эжымни эрхэгүй ханажа уйлан байхадаа, Оһор бүһэгүй оршололдо алдажа оложо ябаһадаа, Одо. һара. Наратай дэлхэйдэ халажа хүрэгжэ амидархадаа, һаншаһаань захиалан үһэндэнь саһан хюруутай үнгэ буухые халаһан эхилэн гээгсгэдэнь нүсэгэрхэ намарай шэнжэ тодорхые

Харааш бэлэй гү? Үгыш бэлэй гү? Эжымни Харанхы гэгээн. Хара сагаан. Хатуу зөөлөн. Хахасал ушарал. Гуниг баяр... Хурбаада саашаа харан уйлажа харанхы хара хахасал Гуниг. Хатуу бэрхые өөртөө үлөөжэ, Наашаа харан энээжэ, гэгээн сагаан. Ушарал баяр. Нар. нар. Жаргалыг манда үгэһэн эжымнай! Эжымни! Үйлэтэ энэ оршололгой үригэ хобхолхын түлөө Үһөөгөө та абажа. Эгигэлтэ бурханайнгаа шаби шабганса болоогта?

Үлэхэн хэды наһаа хүн амитанай түлөө Аһаажэ зулын гол болохые бодоогта? Уула доро сэдсыхэ бууралш гээгсгээ Хаража уйлааш ха гү? Үгыш ха гү? Эжымни Эрхи эрьюулэн маани тарни тоолон зула гэрэл барижа, Эхэ зургаан зүйл хамаг амитанай туһада

зальбаран дагадхаһан Өөрыншыг хаа, хүнэйшыг хаа, үхибүүд хүнэй хойноһоо наһаата болон зобохон Минии буурал эжы! Мянган бурхан түмэн бурхан дундахи Гансахан амиды бурхан таамни өөрыгөө Арьяа Баала гэжэ мэдэнгүй,

Үһөө юундэ хиргааба? Басаган заяанайнгаа онгон тугы... Гансахан амиды бурханаймни тугы хүртээр буулгажа абаһан оршолон яһан хатуу бэ.

НАМНАН ДОРЖЫН Сэмжид.

Гэр бүлын фотоальбомһоо зураг.

Шэнэ жэлэй урдахи хөөрэлдөөн

БҮРХАНТАЙ, БҮЯНТАЙ, БАЯН ДЭЛГЭР СЭДЬХЭЛТЭЙ, БУЛТА ЭЛҮҮР ЭНХЭ ЯБАХАМНАЙ БОЛТОГОЙ!

Түргэн сагай түбэрөөн соогуур, түмэн зоной түөрөөн дундуур, түби дэлхэйнэй яаралтайгаар эрьелдэхэ бүри, мүнөөнэй компьютер, техникийн бүри эршэдэн хүгжэн байха үе гэшэ сагай улам түргэдэһыг гэршэлнэ бшуу. Агуухэ Илалтын 60 жэлэй жабхаланта хайндэрыг гэршэлнэ 2005 оноймнай түгсэхэ дүтэлхэдэ, энэ баярыг угтаһан, үхэлтэ дайнда хабаадаһан үсөөхөн болоһон, ара талада үдэр хүнигүй ажаллаһан ажалай болон дайнай ветерануудай зүрхэ сэдхэлыг энэ хайндэр ехэтэ баясуулаа.

Тигээшье 2005 оноймнай Улаан-Үдэ мэриймнай сонсохоной ёһоор Наһатайшуудай жэл гэжэ нэрлэгдэеэ. Зүгөөр наһатайшуудай, ветерануудай хүнгэлэлтнүүд хорюулагдажа, болуулагдажа, багахан мүнгөөр («монетизаци») харюулагдажа болоһонинь халагламаар байна.

Тимэһээ 2006 оноймнай дэмбэрэлтэй жэл боложо, хотодышье, хүдөөдэшье ажаһуугшадта, залуушуудта, үхибүүдтэмнай хайн ажабайдал, ажаалаар хангалта асаржа, урма зориг, этигэл найдал түрүүлхэ жэл болоһой гэжэ үресе!

Тэрэшэлэн аша үрэтэйгөөр, ажалдаа, гэр бүлэдөө амжалта туйлаһан, талаан бэлигтэй зондоо хандажа, иимэ асуудалнуудыг табиһан байнабди:

1. 2005 оноймнай танда ямар амжалта, туйлаһан асаржа, ямар һонин үйлэ хэрэгүүд, баярта ушарнууд танай ажабайдалыг шэмгэлэе?

2. 2006 ондо ямар хараа түсбүүдтэйбта, ямар уг зорилгонуудыг Шэнэ жэлдэ бэелүүлхэ ханаан Танда бииб?

3. Суг хүгэлдэг нүхэдтөө, республикийн хүн зондо, манай уншагшадта юу хүсэхэ байнабта? Шэнэ 2006 ондо ямар хүсэл зорилгонуудыг бултанда хүргэхэ байнабта?

«НАНААН, ЗОРИНОНОО БЭЕЛҮҮЛЖЭ ЯБЫТ ДАА!»
Доржо Норбосампилович Сулымов - Х.Намсараевтай нэрэмжэтэ буряад драмын академическэ театрай директор, Россин габыята артист, Буряад Республикын Уран зохёолшодой холбоной гэшүүн:

1. Үнхөөрөө, 2005 оноймнай ехэ урагшатай, дэмбэрэлтэй, сэдхэ-лэемнай баяжуулан жэл болоо. Юуб гэхэдэ, бүхы коллективнай зохёохы ажалай оршондо амжалттай хүдэлбэ. Шэнэ премьернүүд олон табидаһан байна. Жэшээ, Илалтын 60 жэлэй ойдо зориулагдаһан Г.Башкуевтай «С.С.С.Р.Союз солдатских сердецных ран», Б.Эрдынеевэй «Япон Долгор», мүн тийхэдэ анха түрүүшынхис Бертальд Брехтын «Трехгрошовая опера», дахинаа Д.Эрдынеевэй «Бальжан хатан» гэхэн шэнэ зүжэгүүдэ дээдэ хэмжээндэ найруулабди. Үхибүүдтэ Шэнэ жэлдэ зориулагдаһан Г.Башкуевтай «Али-баба и 40 разбойников и 1 (один) ученьный попугай» (ород хэлэн дээрэ)

хүүгэдэй зүжэг харуулжа эхилээбди.

Красноярскда үнгэргэгдэһэн «Сибирский транзит» гэхэн регионуд хоорондын фестиваль дээрэ «Трехгрошовая опера» зүжэгөө харуулжа, үндэр сэгнэлтэдэ хүртөөбди. Агын округто зундаа ехэ гастрольнуудыг үнгэргэжэ, эрхим зүжэгүүдэмнай «Чингис хаан», «Хойто наһандаа уулзахабди», «Зүрхэн шулуун» гэхэн найруулгануудымнай Ага нутагаархид хүндэтэй дээрэ хүлээн абаа. Хүндэлэлэй грамотануудта, гурбан зомнай «Агын Буряадай автономито округтой соёлой габыята хүдэлмэрилэгшэд» болоо. Республикынгаа 5 аймагуудаар - Хэжэнгэ, Хорёор, Яруунаар, Сэлэнгэ, Зэдээр гастрольдо ябажа, хүдөөгэйнгөө харагшадые мар-танагүйбди.

«Желанный берег» гэхэн нүүдэл 1 уласхоорондын фестиваль Улаан-Үдэдэмнай Саха-Яхадай Соёлой болон социальна хүгжэлтын министрствын үүсхэлээр, манай Соёлой болон олондо мэдээсэл тараалгын министрствын дэмжэлгээр, манай театрай үндэһэн бааза дээрэ (утгамжа, транспорт, «капустнигай» үдэшнүүд г.м.) үндэр хэмжээндэ 9 театрай хабаадалгатайгаар үнгэргэгдөө, эмхидхэлэй, зохёохы ажалыемнай гэршэлээ, баярай бэшгүүд Башкирһаа, Монголһоо, Хакасияһаа манда эльгээгдээ.

А.П.Чеховтэ зориулагдаһан уласхоорондын фестивальда (Монгол орон, Улаан-Баатар хот) Чеховтэй «Чайка» («Хайлгана») - режиссер С.Д.Бальжанов амжалттай харуулабди.

2. 2006 ондо - Шэнэ жэлдэ хүдөө нутагуудаараа айлшалахабди. Түнхэнэй, Ахын аймагуудтай харилсаанай шэнэ системэ (госзаказ) нэбтэрүүлхэ харилсаа баталаабди. Түнхэнэй аймагаар гастрольдо ябаха үедөө Монголой Хүбсэгэлэй аймаг орохообди. Хоёрдохи бүлэгнай Ага нутаг зорихо. Тийхэдэ Улаан-Үдэдэмнай «Сибирский транзит» гэхэн регионуд хоорондын фестиваль үнгэргэгдэхэ түсбтэй. Эндэ бидэ заабол хабаадахабди. Хитадта эмхидхэгдэхэ Россин Соёлой үдэрнүүдэй программа орохо хараа зорилго бии. Россин арадуудай харилсаанда нүлөөлхэ түсбтэй ёһоор Благовещенск ошохо түсбтэйбди.

Шэнэ жэлдэ «Танец орла» гэхэн буряад түрүүшын мюзикл, дахинаа суута «Будамшуугаа» табихабди. Нохой жэлнэй энэ бэээрэ январин һүүл багаар эхилхэн, үнхөөрөө, «нохойн дуун ойртоо» гэдэгтэл. Бүхы зоноо Сагааганаингаа хайндэрнүүдэ уринабди.

3. Эбтэй зетэй, бэе бээе хүндэлэн ажалладаг театрайнгаа түрэл коллективтэ Шэнэ 2006 ондо бүхы хайн хайханийе, ажалдань амжалта, ажабайдалдань жаргал хүсэһэб! Шэнэ, шэнэ, ялас гэмэ хурса рольнуудыг, зүжэгүүдэ харуулжа байг ээ даа.

Бүхы зондо, бүхы уншагшадта, өөһдүнгөө харагшадта наһанан, зорихоноо бэелүүлжэ ябыт даа гэжэ үресеб!

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Буряад үнэн» Хэблэлэй байшангай генеральна директор-ахамда редактор, республикийн Уран зохёолшодой холбоной түрүүлэгшэ А.А.Ангархаев Буряад драмын академическэ театрай директор Д.Н. Сулымовта Уран зохёолшодой холбоной үнэмшэлгэ баруулжа байна.

«БАЯН ДАА, ТҮРЭЛ НЮТАГНАЙ»

Степан Доржиевич ОЧИРОВ, «Буряад үнэн» хэблэлэй байшангай ветеран, Буряад Республикын болон Россин Федерацийн соёлой габыята хүдэлмэрилэгшэ, «Баргажан» гэхэн нутаг зонойнгоо соведэй гэшүүн:

1. Үнхэрхэн 2005 оноймнай олон зондо баяр, жаргал асараа: илангаяа Илалтын 60 жэлэй ойн баярай үдэшнүүд, уулзалганууд боложо, дайнай болон ажалай ветерануудыг ёһолоо, амаршалаа. Мэдээжэ журналист, «Буряад үнэн»-ийн редактор байһан, республикымнай дарга ябаһан, мүнөө республикымнай ветерануудай соведэй түрүүлэгшэ болоһон Р.Б.Гармаевтай дэмжэлгээр «Баргузин» (анхан «За нашу малую родину» нэрлэгдэһэн) нутаг зонойнгоо соведэй газетын редактор би хэн хойноо Баргажанай голой эрхим зондо, түрүүлүүдэд, элдэб һонин ушарта, аймагаингаа баяр ёһолодо зориулан газетэ жэлэй 4-5 гарганабди.

Гэртээ гол «няня» болонхойбди, зундаа 2 километрэй дачадаа сүлөөгүй огородой эдэе, жэмэс ургуулнабди. Аша хүбүүн Баатарнай мүнөө жэл үендөө хүрөө, жэлтэй болоо. Эгэшэ Сарюнань 5-тай, хүүгэдэй уран бэлигтэ республиканска түбтэ эдир гимнастикын кружошто ябадаһан, бинь дахуулжа ошоноб, гэртнэ абаашанаб. Тимур ахань 7-дохи класста һурадаг, географиде ехэ дуратай, буряад хэлэндэнь хургажа байнабди.

2. 2006 ондо шэнэ номуудыг бэшэхэ хүсэлтэйб. 2002 ондо «Баян даа түрэл нутагнай» (хахадын ород, буряад хэлэнүүд) ном бэшэжэ, нутаг оронойнгоо 5 Социалист Ажалай Геройнууд, эрхим түрүүшүүл, механизаторнууд, багшанар, артистнууд тухай дурсалга, статьянуудыг гаргааб. Харин 2004 ондо һур харбалгаар түрүүшын мастер, бэрхэ тренер Д.Н.Р.Эрдынеев тухай «Первый мэргэн Бурятия» гэхэн ном бэшэһэн байнаб. Харин Шэнэ

жэлдэ «Богатыри Баргузинской долины» гэхэн ном соогоо Баян-Голойногго Борис Будаев түрүүтэй спортын 20 мастер тухай бэшэхэб.

«Римбүүша-багша» түбэй пресс-секретаряар анхан хүдэл-һэн хадаа Баян-Голойногго хажуудахи Хүтшөө гэхэн амаралтын газарта дуган бодхоохо зорилготойгоор (юуб гэхэдэ, ганса дасан Хурамхаанда бии бшуу) мүнгэ суглуулха гэжэ захиргаанайнгаа зондо, үбгэдэ, хүгшэдтэ хандажа, ажал ябуулжа байнаб.

2006 ондо Баян-Гол нутагаа - үйлсэдэ хургуулия шабарһаа (мелиорацийн туһаар) абарха акци хэхэ түсбтэйб, туһалха зон, нутагаархид олдохо байха гэжэ найданаб. Буряад арадаймнай тоо үсөөрнэ, үри хүүгэдээр олон байбалынь (статистикын үндэ-һөөр), арбаад жэлэй үнгэрхэдэ, тоомнай хэды болохо гэшээб гэхэн асуудал намай баһал һонирхуулабди.

3. Шэнэ 2006 ондо «Үнэн»-нэйнгөө бүхы уншагшадта, нутагаархидтаа элүүр энхэ, зол жаргалтай байхыень хүсэһэб! Ажалнай урагшатай, ажабайдалнай хайн болол ээ даа. Хойто жэл «Буряад үнэн»-нэйнгөө 85 жэлэй, «Бурятия» газетынгээ 15 жэлэй ойннуудыг үндэр хэмжээндэ угтай! Бурхантай, буянтай булта ябахамнай болтогой!

«ТЭРЭЛ ЗАНДАНЬ НАНАГШАБ...»

Валентина Дугаровна НАЙДАНОВА - Буряадай М.Н.Ербановтай нэрэмжэтэ аграрна коллежын математикын болон информатикын багша, 1990 ондо багшанарай республиканска конкурсын лауреат, наяхан «Буряад Республикын габыята багша» гэхэн нэрэ зэргэдэ дэбжүүлэгдэһэн, фольклорой уласхоорондын фестивальнуудай лауреат, «Тоонто» гэхэн фольклорно ансамблин гэшүүн:

1. 2005 оноймнай Тахья жэл байгаа, би өөрөө Тахья жэлтэйб. Минии наһахадэ, энэ жэл намда ехэ бараг, хайн жэл болоо. Ажалдамнай шэнэ дарга Алексей Цырен-доржиевич Идамжапов ержэ, байра байдалнай, һуралсалаймнай ажал хайжараа. Колледждомнай сервертэй, мүнөө үеын компьютернуудай класс нээгдээ.

Үнхэрхэн жэлдэ ажаһууһаа нээмэл хэшээл, классна час «Преподаватель года» гэхэн конкурсын лауреат болооб, тийгэжэ республикын габыята багша гэхэн саарһан, документ бэлдэгдээ.

Хани нүхэр Гончик Тушинович - экономикын эрдэмэй кандидат, БГУ-да багшалажа, амжалттай ябаһан-дань баяргтайб. Дүрбэн үхибүүднай хуу ажалтайнууд, 8 эзэнэрнай булта һурана: эгээ бага Дамдинтай 6-тай, эгээл эхэ Баярнай 20-той, хүдөө ажахын академидэ һурана. Эгээл одхон Наташа басагамнай БГСХА-гай экономфаг дүүргээдэ, мүнөө Новосибирскын (Томскын) университетэй багша болонхой. Энэ жэл Наташа, Баатар хурьгэнэйнгөө түрэ найр хагхиинуулабди.

Мэрийн шан абаһан «Тоонто» ансамблингаа 15 жэлэй ойн баярай концерт хабартаа харуулабди. Талаан болоходо, Хитадай гоё хайхан Пекин (Бээжэн) «Тоонто»-оо хараабди, Хүх-Хотодо үнгэргэгдэһэн, 24 гүрэнэй хабаадалгатай, уласхоорондын удхатай 2 фестивальда энэ зун

хабаадабди, арадайнгаа аман зохёол дэлгээбди. Зундаа Улаан-Үдэдэ эмхидхэгдэһэн анха түрүүшын «Диалог культур - путь мира» гэхэн фестивальда Соёлой министрствын үүсхэлээр Улаан-Үдэдөө, Тарбагатайда хабаадаһан байнабди.

88 наһатай Норполой Цыбиг-мит эжымнай хүлдээрээ, хүнгэн, сарюун зандаа, «Общественное признание» гэхэн алтан медаль, үнэмшэлгэ Агада Илалтын 60 жэлэй ойн хүндэлэлдэ эжыдэмнай барюулагдажа, зүрхэ сэдхэ-лэемнай баясуулба. Дайнай үедэ Агынгаа «Улаан-Туяа» колхозойнгоо түрүүлэгшын орлогшо, комсомолой секретарь ябаад, тарьяа, ургаса ехээр абажа, фронт эльгэһэнэйнгээ түлөө СССР-эй ВЛКСМ-гай ЦК-гай Дамжуулгын Улаан тугта хүртөө бэлэй. Мүнөөшье шангууд ерөжэл байдаг даа. Эжыдэ зориулан шүлэгөө эндэ дурадхаһамни:

Энэ үлгөөгүүр нэрхэхэдэ,
Эжымни намайгаа таалаба,
Эдир наһымни хануулжа,
Эльгэ зүрхыемни хүмэриулбэ.

Һайхан тэрэ хаһамни
Һаял шэнгээр һанагшаб,
Үхибүүн сагай байдални
Үни бэшээр үзэгдэбэл.

Хара эртэ богдошо хэм,
Хурьга, тугал туугша хэм.
Һаһан үлгөөнэй һүнгээ
Һаһан соогоо уугша хэм.

Түрэлэн тоонто гэрээ
Тэрэл зандань наһагшаб.
Аба, эжымгээ буянгыг
Абажа, үргэжэ ябагшаб.

2. Ерэхэ жэл эрдэмэйнгээ ажал үргэлжэлүүлжэ, шабинараа хайнаар хургаха, мүнөө үеын компьютер, техникээр һонирхуулха хүсэлтэйб. «Тоонто» гэхэн фольклорно ансамблиа дэмжэжэ, ерэхэ жэлэй «Алтаргана-2006» гэхэн уласхоорондын фестивальда Улаан-Үдэдөө булта хабаадахабди. Энэ ехэ фестиваль эмхидхэгдэ гол үүргэ бэелүүлжэ байдаг Монголой суута дуушан Д.Жаргалсайханай «Буряад үнэн-Дүхэрнэй» эмхидхэһэн «Буряадай түрүү хүнүүд-2005» гэхэн конкурсдо илаһандань баясанабди.

3. Шэнэ 2006 ондо манай коллежын ажалшад, багшанар, хамаг зон булта урматтай, урагшатай, эбтэй зетэй, элүүр энхэ, бурхантай, буянтай, дэмбэрэлтэй, дэлгэр сэдхэлтэй ябахань болтогой! Улаан-Үдэмнай жэл бүри гоё хайхан болоно. Хүдөө ажахын ажалшадтай, багшанарай, ухаан ажал ябуулагдаһадай салын түлбэри дээшлэхэ гэжэ найдая! Шадал хаба соогоо ябахадаа, үшөөл олохон жэлнүүд соо зондоо туһатай ябаһайб гэжэ наһанаб.

Б.ОРБООЕВА Энэ хуудана бэлдэбэ.
Радна-Нима БАЗАРОВАЙ фото.

Понедельник, 2

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

- 06.00 ЯНИНА ЖЕЙМОВ ЛЕГЕНДАРНОМ ФИЛЬМЕ «ЗОЛУШКА»
07.00 НОВОСТИ
07.10 Х/Ф «ЗОЛУШКА»
07.11 Х/Ф «ЧУДО НА 34-Й УЛИЦЕ»
09.20 Х/Ф «СЫНОВЬЯ БОЛЬШОЙ МЕДВЕДИЦЫ»
11.00 НОВОСТИ
11.10 «ТРИ ОКНА»
11.40 ПОКА ВСЕ ДОМА
12.30 «ВЕСЕЛЫЕ КАРТИНКИ»
13.00 Х/Ф «А ПОУТРУ ОНИ ПРОСНУЛИСЬ...»
14.40 ЧЕМПИОНАТ РОССИИ ПО ФИГУРНОМУ КАТАНИЮ. ПОКАЗАТЕЛЬНЫЕ ВЫСТУПЛЕНИЯ
16.20 ЛУЧШИЕ «ЕРАЛАШИ» ГОДА
16.50 «СМЕШНЫЕ ЛЮДИ»
19.00 НОВОСТИ (С СУБТИТРАМИ)
19.10 СОФИЯ РОТАРУ, ФИЛИПП КИРКОВ, ВАЛЕРИЯ, ЮРИЙ ГАЛЦЕВ, ВЛАДИМИР ВИНКОУР В ПРАЗДНИЧНОМ КОНЦЕРТЕ
20.30 БОЛЬШАЯ ПРЕМЬЕРА. «ШРЕК - 2»
22.00 ВРЕМЯ
22.15 Х/Ф «ТАЙСКИЙ ВОЯЖ СТЕПАНЫЧА»
23.50 Х/Ф «ОПЕРАЦИЯ «С НО-

РОССИЯ

- 01.40 В/Ф «ИГРЫ ДЖЕНТЛЬМЕНОВ» (2005 ГОД)
03.30 Х/Ф «ДАВАЙ ЗАЙМЕМСЯ ЛЮБОВЬЮ»
07.00 ФИЛЬМ-СКАЗКА «ТРИ ОРЕШКА ДЛЯ ЗОЛУШКИ» (ЧЕХИЯ)
08.25 ПРОГРАММА НОВОГОДНИХ МУЛЬТИПЛИКАЦИОННЫХ ФИЛЬМОВ.
09.00 Х/Ф «ОГОНЬ, ВОДА И... МЕДНЫЕ ТРУБЫ»
10.25 Х/Ф «БРИЛЛИАНТОВАЯ РУКА»
12.10 Х/Ф «СКУБИ-ДУ»
13.45 Х/Ф «СНЕЖНАЯ ЛЮБОВЬ, ИЛИ СОН В ЗИМНЮЮ НОЧЬ». 1-Я СЕРИЯ
15.00 ВЕСТИ
15.20 Х/Ф «СНЕЖНАЯ ЛЮБОВЬ, ИЛИ СОН В ЗИМНЮЮ НОЧЬ». 2-Я СЕРИЯ
16.30 МАКСИМ ГАЛКИН, АЛЛА ПУГАЧЕВА, ВЕРКА СЕРДЮЧКА И ИОСИФ КОБЗОН В КОНЦЕРТЕ «УЗНАВАЙ МЕНЯ ПО ЗВЕЗДАМ»
18.05 Т/С «ЛЮБОВЬ МОЯ»
18.30 Т/С «ОБРЕЧЕННАЯ СТАТЬ ЗВЕЗДОЙ»
19.30 Т/С «ЧЕРНАЯ БОГИНЯ»
20.30 «ГОРОДОК»
21.00 ВЕСТИ
21.30 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ-МОСКВА
21.50 «СПОКОЙНОЙ НОЧИ, МАЛЫШИ!»
22.00 Т/С «САТИСФАКЦИЯ»
23.45 Х/Ф «СМЕРТЕЛЬНОЕ ОРУЖИЕ»

- 01.55 «СИНЕМАНИЯ»
02.20 Х/Ф «ВЕЧЕРНИЙ ЛАБИРИНТ».

НТВ

- 06.40 Х/Ф «ДАРТАНЬЯН И ТРИ МУШКЕТЕРА»
11.00 «СЕГОДНЯ»
11.20 «КУЛИНАРНЫЙ ПОЕДИНОК»
12.05 «КВАРТИРНЫЙ ВОПРОС».
13.00 Х/Ф «О'КЕЙ!»
14.00 «СЕГОДНЯ»
14.20 Х/Ф «О'КЕЙ!», 2 СЕРИЯ
15.20 Х/Ф «БЕРЕГИСЬ АВТОМОБИЛЯ!»
17.00 «СЕГОДНЯ»
17.20 Х/Ф «ЗВЕЗДА НА ВЫРОСТ»

- 17.45 Х/Ф «БЭТМЕН»
20.00 «СЕГОДНЯ»
20.30 Х/Ф «КРОКОДИЛ ДАНДИ»
22.35 Т/С «ВЗЯТЬ ТАРАНТИНУ»
00.20 Х/Ф «РИМСКИЕ КАНИКУЛЫ»
02.15 Т/С «ТЮРЬМА «ОЗ»
04.05 Х/Ф «КОМИКИ 3»
05.40 Т/С «ХОЛМ ОДНОГО ДЕРЕВА»
06.25 Т/С «ДЕТЕКТИВ РАШ»

Ариг Ус

- 07.50 ЗНАКИ ЗОДИАКИ. ФОРМУЛА УСПЕХА. ПОГОДА
08.00 Х/Ф «ДЕНЬ ХОМЯЧКА».
«ЖИЗНЬ С УЮТОМ»
10.00 ХИТ-ПАРАД ДИКОЙ ПРИРОДЫ. «ЗНАКИ ЗОДИАКИ». ПОГОДА
10.55 «НУ, ПОГОДИ!» 1-16 ВЫП.
13.10 «ДАША СЛЕДОПЫТ»
14.10 М/Ф «ГУБКА БОБ КВАДРАТНЫЕ ШТАНЫ»
14.35 М/С «НАСТОЯЩИЕ МОНСТРЫ». «ЗНАКИ ЗОДИАКИ»
15.00 «ДИКАЯ СЕМЕЙКА ТОРНБЕРРИ»
15.25 Х/Ф «БАБНИК»
17.00 «ДОМ-2. НОВАЯ ЛЮБОВЬ». ПОГОДА
18.00 ПОБЕДОНОСНЫЙ ГОЛОС ВЕРУЮЩЕГО

- 18.30 «ЖИЗНЬ С УЮТОМ»
18.35 «ЗНАКИ ЗОДИАКИ». ПОГОДА
18.40 «САША ПЛЮС МАША»
20.00 ТЕЛЕШОУ «ИГРАЕМ В КИНО»
20.20 «ЗНАКИ ЗОДИАКИ». ПОГОДА. ФОРМУЛА УСПЕХА
20.30 «САША ПЛЮС МАША»
21.00 Т/С «ЛАБИРИНТЫ РАЗУМА» «ЖИЗНЬ С УЮТОМ»
22.00 «ДОМ-2. НОВАЯ ЛЮБОВЬ»
23.00 «КОМЕДИИ КЛАБ». ПОГОДА
23.55 «ЗНАКИ ЗОДИАКИ»
00.00 Х/Ф «БАГРОВЫЙ ШТОРМ»

Тивиком

- 07.40 ПОГОДА. «ЛОСК», «ЖИЗНЬ С УЮТОМ»
8.00 «ШКОЛЬНОЕ ТВ»
8.30 Х/Ф «ЛОХМАТЫЕ ГЕРОИ»
10.25 «КИНЕМАТОГРАФ» ПОГОДА
11.00 «ПЕЩЕРА ЗОЛОТОЙ РОЗЫ»
13.00 Д/Ф «ТАЙНА ДИНОЗАВРОВ». ПОГОДА. ЛОСК.
14.00 Т/С «ПОДЛИННАЯ ИСТОРИЯ ПОРУЧИКА РЖЕВСКОГО»
16.00 «ПРИКЛЮЧЕНИЯ КАПИТАНА ВРУНГЕЛЯ», 1-13 СЕРИИ
18.15 Х/Ф «БУДЬТЕ МОИМ МУЖЕМ»
20.00 «НЕГОЛУБОЙ ОГОНЕК»
20.50 «ЖИЗНЬ С УЮТОМ»
21.00 «КИНО»: «ПАПАШИ»
22.50 «СКЕТЧ-ШОУ» ПОГОДА. ЛОСК.
23.05 М/С «РАСПЛЮЩЕННЫЙ КОСМОС» ПОГОДА
00.00 Х/Ф «ПЯТЬ ДНЕЙ ДО ПОЛУНОЧИ»
00.50 «PLAYBOY» ПРЕДСТАВЛЯЕТ: ...
02.50 Х/Ф «13 МЕРТВЕЦОВ»
«ОСИС - БАЙКАЛ»
06.00 М/Ф «УМКА», «УМКА ИЩЕТ ДРУГА»
06.20 Х/Ф «ИНОПЛАНЕТЯНИН»
08.30 М/С «БЕШЕНЫЙ ДЖЕК-ПИРАТ»

- 09.00 М/С «СМЕШАРИКИ»
09.30 М/С «СТЮАРТ ЛИТТЛ»
10.00 Т/С «ДЕСЯТОЕ КОРОЛЕВСТВО»
11.00 Т/С «МОЯ ПРЕКРАСНАЯ НЯНЯ»
12.00 Х/Ф «ЗЕМЛЯ ДО НАЧАЛА ВРЕМЕН»
13.10 Х/Ф «ЗОЛОТО МАККЕНЬ»
16.00 ИСТОРИИ В ДЕТАЛЯХ
16.30 «33 КВАДРАТНЫХ МЕТРА». «НАЕЗД», «РЭКЕТ»
17.35 Х/Ф «ЧИКАГО»
19.50 Т/С «МОЯ ПРЕКРАСНАЯ НЯНЯ»
21.00 Х/Ф «НЕДЕТСКОЕ КИНО»
22.55 «БАРСКАЯ УСАДЬБА». НОВОГОДНЯЯ КИНОЭПОПЕЯ
00.55 Х/Ф «НЕ ГРОЗИ СЕВЕРНОМУ ЦЕНТРАЛУ»
02.40 Х/Ф «ДЕРЖИСЬ, КОВБОЙ!»
04.15 Х/Ф «ОПЕРАЦИЯ «ПАРОВОЗ»

ДТВ

- 10.00 МУЛЬТФИЛЬМЫ
11.00 Т/С «НЯНЯ»
11.30 ЮМОРИСТИЧЕСКИЙ СЕРИАЛ «НЯНЯ»
12.05 «КАК УХОДИЛИ КУМИРЫ. АЛЕКСАНДР СОЛОВЬЕВ»
12.30 Х/Ф «ТЕЛОХРАНИТЕЛЬ»
14.45 «САМОЕ СМЕШНОЕ ВИДЕО»
15.15 «САМОЕ СМЕШНОЕ ВИДЕО»
15.40 СЕРИАЛ «ГОСТЬЯ ИЗ БУДУЩЕГО» 1 С.
17.10 МУЛЬТФИЛЬМЫ
18.25 «ШОУ РЕКОРДОВ ГИННЕСА»
19.25 «КАК УХОДИЛИ КУМИРЫ. АЛЕКСАНДР СОЛОВЬЕВ»
19.50 Х/Ф «Я СНОВА ЗДЕСЬ»
22.00 «САМОЕ СМЕШНОЕ ВИДЕО»
23.00 «ШОУ РЕКОРДОВ ГИННЕСА»
01.00 СЕРИАЛ «С.С.И. МЕСТО ПРЕСТУПЛЕНИЯ МАЙАМИ»
02.00 СЕРИАЛ «С.С.И. МЕСТО ПРЕСТУПЛЕНИЯ МАЙАМИ»
03.00 ЭРОТИЧЕСКАЯ ПРОГРАММА «ДЕВУШКИ ЮЖНОГО БЕРЕГА»
04.10 «ДЕВУШКИ НЕ ПРОТИВ...»

ОТДЕЛ РЕКЛАМЫ • 21-62-62 • ОТДЕЛ РЕКЛАМЫ •

Вторник, 3

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

- 06.10 Х/Ф «ПУТЕШЕСТВИЕ К ЦЕНТРУ ЗЕМЛИ»
07.00 НОВОСТИ
07.10 Х/Ф «ПУТЕШЕСТВИЕ К ЦЕНТРУ ЗЕМЛИ».
08.00 Х/Ф «БАДДИ - ДОМАШНИЙ КИНГ-КОНГ»
09.30 Х/Ф «ЧИНГАЧГУК - БОЛЬШОЙ ЗМЕЙ»
11.00 НОВОСТИ
11.10 ПОКА ВСЕ ДОМА
12.00 Т/С «АГЕНТ НАЦИОНАЛЬНОЙ БЕЗОПАСНОСТИ»
13.00 НОВОСТИ
13.10 Х/Ф «ОПЕРАЦИЯ «С НОВЫМ ГОДОМ!»
15.00 «НОВОГОДНЯЯ ШУТКА С ЮРИЕМ ГАЛЦЕВЫМ»
15.40 «ФРИДА НА ФОНЕ ФРИДЫ. ПОСЛЕДНЯЯ ЛЮБОВЬ ТРОЦКОГО»
16.30 «ЛОЛИТА. БЕЗ КОМПЛЕКСОВ»
17.10 Т/С «ХОЗЯЙКА СУДЬБЫ»
18.00 «ФЕДЕРАЛЬНЫЙ СУДЬЯ»
19.00 ВЕЧЕРНИЕ НОВОСТИ
19.10 ДЕТЕКТИВЫ
19.50 «АДЪЮТАНТЫ ЛЮБВИ. ФАВОРИТКА».
20.50 «ПУСТЬ ГОВОРЯТ»
22.00 ВРЕМЯ
22.15 Т/С «УБОЙНАЯ СИЛА»
23.10 Д/Ф «СВЕТСКАЯ ТУСОВКА. ЖИЗНЬ НА ПОКАЗ».
00.10 Х/Ф «ОСОБЕННОСТИ НАЦИОНАЛЬНОЙ ОХОТЫ»
01.50 «РУССКИЙ СИЛУЭТ». V МЕЖДУНАРОДНЫЙ КОНКУРС МОЛОДЫХ ДИЗАЙНЕРОВ
02.20 Х/Ф «КРАСОТА ПО-АМЕРИКАНСКИ»
04.30 Х/Ф «ГОЛОВОКРУЖЕНИЕ»

РОССИЯ

- 07.00 «ДОБРОЕ УТРО, РОССИЯ!»
08.40 «ЗОЛОТОЙ КЛЮЧ»
09.20 «РУССКОЕ ЛОТО»
09.55 Т/С «САТИСФАКЦИЯ»
11.40 «НУ, ПОГОДИ!»
12.15 Х/Ф «НЯНЬКИ»
13.55 Х/Ф «С НОВЫМ ГОДОМ, ПАПА!»
15.00 ВЕСТИ
15.20 Х/Ф «С НОВЫМ ГОДОМ, ПАПА!»
16.20 «ШУТКИ ЮМОРА»
18.05 Т/С «ЛЮБОВЬ МОЯ»
18.30 Т/С «ОБРЕЧЕННАЯ СТАТЬ ЗВЕЗДОЙ»
19.30 Т/С «ЧЕРНАЯ БОГИНЯ»
20.30 «ГОРОДОК»
21.00 ВЕСТИ
21.30 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ-МОСКВА
21.50 «СПОКОЙНОЙ НОЧИ, МАЛЫШИ!»
22.00 Т/С «САТИСФАКЦИЯ»
23.45 Х/Ф «СМЕРТЕЛЬНОЕ ОРУЖИЕ - 2»
01.55 Х/Ф «СКАЗ ПРО ФЕДОТА-СТРЕЛЬЦА»

НТВ

- 07.15 М/Ф «УМКА»
07.25 Х/Ф «КРОКОДИЛ ДАНДИ»
09.00 «СЕГОДНЯ»
09.20 Х/Ф «ДЕННИС - МУЧИТЕЛЬ»
11.00 «СЕГОДНЯ»
11.15 Х/Ф «ГОСУДАРСТВЕННАЯ ГРАНИЦА. ФИЛЬМ 1-ЫЙ «МЫ НАШ, МЫ НОВЫЙ...»
14.00 «СЕГОДНЯ»
14.20 Х/Ф «ГОСУДАРСТВЕННАЯ ГРАНИЦА». Ч.2.
17.00 «СЕГОДНЯ»
17.20 ПРОФЕССИЯ - РЕПОРТЕР.
«РАБЫ ЛЮБВИ».
17.45 Х/Ф «БЭТМЕН ВОЗВРАЩАЕТСЯ»

- 20.00 «СЕГОДНЯ»
20.30 Х/Ф «КРОКОДИЛ ДАНДИ - 2»
22.35 Т/С «ВЗЯТЬ ТАРАНТИНУ»
00.20 Х/Ф «МОСТ ВАТЕРЛОО»
02.15 Т/С «ТЮРЬМА «ОЗ»
04.10 Х/Ф «ФАНТОЦИ УХОДИТ НА ПЕНСИЮ»
05.40 Т/С «ХОЛМ ОДНОГО ДЕРЕВА»
06.25 Т/С «ДЕТЕКТИВ РАШ»

Ариг Ус

- 07.50 ЗНАКИ ЗОДИАКИ. ФОРМУЛА УСПЕХА. ПОГОДА
08.00 Х/Ф «АРОМАТ ПРОТИВ ФАНФАН» «ЖИЗНЬ С УЮТОМ»
10.00 ХИТ-ПАРАД ДИКОЙ ПРИРОДЫ. «ЗНАКИ ЗОДИАКИ». ПОГОДА
10.55 «ВИННИ - ПУХ», «МАЛЫШ И КАРЛСОН», «ЧЕБУРАШКА И КРОКОДИЛ ГЕНА»
13.20 ТЕЛЕШОУ «ИГРАЕМ В КИНО»
13.40 «ДАША СЛЕДОПЫТ»
14.05 М/Ф «ГУБКА БОБ КВАДРАТНЫЕ ШТАНЫ»
14.30 М/С «НАСТОЯЩИЕ МОНСТРЫ». «ЗНАКИ ЗОДИАКИ»
15.00 «ДИКАЯ СЕМЕЙКА ТОРНБЕРРИ»
15.20 Х/Ф «ИМПОТЕНТ»
17.00 «ДОМ-2. НОВАЯ ЛЮБОВЬ». ПОГОДА
18.00 ПОБЕДОНОСНЫЙ ГОЛОС ВЕРУЮЩЕГО
18.30 «ЖИЗНЬ С УЮТОМ»
18.35 «ЗНАКИ ЗОДИАКИ». ПОГОДА
18.40 «САША ПЛЮС МАША»
20.00 ТЕЛЕШОУ «ИГРАЕМ В КИНО»
20.20 «ЗНАКИ ЗОДИАКИ». ПОГОДА. ФОРМУЛА УСПЕХА
20.30 «САША ПЛЮС МАША»
21.00 Т/С «ЛАБИРИНТЫ РАЗУМА» «ЖИЗНЬ С УЮТОМ»
22.00 «ДОМ-2. НОВАЯ ЛЮБОВЬ»

- 23.00 «КОМЕДИИ КЛАБ». ПОГОДА
23.55 «ЗНАКИ ЗОДИАКИ»
00.00 Х/Ф «ОСОБЕННОСТИ НАЦИОНАЛЬНОЙ ОХОТЫ В ЗИМНИЙ ПЕРИОД»

Тивиком

- 8.10 ПОГОДА. ЛОСК
8.20 «ЖИЗНЬ С УЮТОМ»
8.30 «ГАРГУЛЬИ»
8.55 «БЭЙБЛЭЙД»
9.20 «МУЛЬТФИЛЬМЫ»
10.40 «ПЕЩЕРА ЗОЛОТОЙ РОЗЫ»
12.45 «ИСТОРИЯ ГЛАДИАТОРА» ПОГОДА. ЛОСК
14.00 Т/С «ПОДЛИННАЯ ИСТОРИЯ ПОРУЧИКА РЖЕВСКОГО»
16.20 Х/Ф «ДЮНА»
17.30 «МУЛЬТФИЛЬМ» «ЖИЗНЬ С УЮТОМ»
17.40 Х/Ф «МИМИНО»
20.00 «ВЕБ-ЭКСПРЕСС» ПОГОДА «ЛОСК»
20.30 «НА КОЛЕСАХ»
20.50 «ЖИЗНЬ С УЮТОМ»
21.00 Х/Ф «ДЕВЯТЬ С ПОЛОВИНОЙ БАЛЛОВ» 1 С.
22.55 «РАСПЛЮЩЕННЫЙ КОСМОС» ПОГОДА. ЛОСК.
00.05 Х/Ф «ПЯТЬ ДНЕЙ ДО ПОЛУНОЧИ»
01.05 «PLAYBOY» ПРЕДСТАВЛЯЕТ: ...
03.15 Х/Ф «НЕСЛАДКАЯ ЖИЗНЬ»
«ОСИС - БАЙКАЛ»
06.00 М/Ф «ЦАРЕВНА-ЛЯГУШКА»
06.40 Т/С «ДЖЕК В СТРАНЕ ЧУДЕС»
07.30 Х/Ф «ЯЗОН И АРГОНАВТЫ» 1 С.
08.30 М/С «БЕШЕНЫЙ ДЖЕК-ПИРАТ»
09.00 М/С «СМЕШАРИКИ»
09.30 М/С «СТЮАРТ ЛИТТЛ»

- 10.00 Т/С «ДЕСЯТОЕ КОРОЛЕВСТВО»
11.00 Т/С «МОЯ ПРЕКРАСНАЯ НЯНЯ»
12.00 Х/Ф «ПСЫ-МИЛЛИОНЕРЫ»
13.50 Х/Ф «ДЕТИ НА ОСТРОВЕ СОКРОВИЩ. БИТВА»
16.00 ИСТОРИИ В ДЕТАЛЯХ
16.30 «33 КВАДРАТНЫХ МЕТРА». «КОСМИЧЕСКИЙ ВОЛК».
17.40 М/Ф «НУ, ПОГОДИ!»
17.55 Х/Ф «ПРИКЛЮЧЕНИЯ ЭЛОИЗЫ»
19.50 Т/С «МОЯ ПРЕКРАСНАЯ НЯНЯ»
21.00 Х/Ф «ДЖЕЙ И МОЛЧАЛИВЫЙ БОБ НАНОСЯТ ОТВЕТНЫЙ УДАР»
23.10 «ХОРОШИЕ ШУТКИ». ШОУ-ПРОГРАММА
01.05 Х/Ф «ПОЕЗДКА»
02.40 Х/Ф «НАБЛЮДАТЕЛЬ»
04.10 Д/Ф «ВОЛКИ», «ЧУДО ПОЛЕТА»

ДТВ

- 10.00 МУЛЬТФИЛЬМЫ
11.00 СЕРИАЛ «НЯНЯ»
11.30 СЕРИАЛ «НЯНЯ»
12.05 «КАК УХОДИЛИ КУМИРЫ. ГЕОРГИЙ СВИРИДОВ»
12.30 Х/Ф «Я СНОВА ЗДЕСЬ»
14.45 «САМОЕ СМЕШНОЕ ВИДЕО»
15.40 СЕРИАЛ «ГОСТЬЯ ИЗ БУДУЩЕГО» 2 С.
17.10 МУЛЬТФИЛЬМЫ
18.25 «ШОУ РЕКОРДОВ ГИННЕСА»
19.25 «КАК УХОДИЛИ КУМИРЫ. ГЕОРГИЙ СВИРИДОВ»
19.50 Х/Ф «ЗОЛУШКА»
22.00 «САМОЕ СМЕШНОЕ ВИДЕО»
23.00 «ШОУ РЕКОРДОВ ГИННЕСА»
01.00 Т/С «С.С.И. МЕСТО ПРЕСТУПЛЕНИЯ МАЙАМИ»
02.00 Т/С «С.С.И. МЕСТО ПРЕСТУПЛЕНИЯ МАЙАМИ»
03.00 ЭРОТИЧЕСКАЯ ПРОГРАММА «ДЕВУШКИ ЮЖНОГО БЕРЕГА»
04.10 «ДЕВУШКИ НЕ ПРОТИВ...»

Среда, 4

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

07.00 НОВОСТИ
07.10 «ШУТКА ЗА ШУТКОЙ».
07.30 Х/Ф «ДИКАЯ СОБАКА БИНГО»
09.00 Х/Ф «СЛЕД СОКОЛА»
11.00 НОВОСТИ
11.10 ПОКА ВСЕ ДОМА
12.00 Т/С «АГЕНТ НАЦИОНАЛЬНОЙ БЕЗОПАСНОСТИ»
13.00 НОВОСТИ
13.10 Х/Ф «ОСОБЕННОСТИ НАЦИОНАЛЬНОЙ ОХОТЫ»
14.50 «НОВОГОДНЯЯ ШУТКА С ГЕННАДИЕМ ХАЗАНОВЫМ»
15.30 Д/Ф «МЕСТЬ АЛТАЙСКОЙ МУМИИ». ДОКУМЕНТАЛЬНЫЙ
17.10 Т/С «ХОЗЯЙКА СУДЬБЫ»
18.00 «ФЕДЕРАЛЬНЫЙ СУДЬЯ»
19.00 ВЕЧЕРНИЕ НОВОСТИ
19.10 ДЕТЕКТИВЫ
19.50 «АДЪЮТАНТЫ ЛЮБВИ. ФАВОРИТКА»
20.50 «ПУСТЬ ГОВОРЯТ»
22.00 ВРЕМЯ
22.15 Т/С «УБОЙНАЯ СИЛА»
23.10 Д/Ф «ЗНАМЕНИТЫЕ АРТИСТЫ. ДВОЙНИКИ И АФЕРИСТЫ...»
00.10 СУШИ ВЕСЛА... КОМЕДИЯ «ОСОБЕННОСТИ НАЦИОНАЛЬНОЙ РЫБАЛКИ»
01.50 Х/Ф «ОСОБОЕ МНЕНИЕ»
04.20 Х/Ф «ЛЕДИ ИЗ ШАНХАЯ»

«РОССИЯ»

07.00 «ДОБРОЕ УТРО, РОССИЯ!»
08.45 «ТВ БИНГО ШОУ»
09.45 Т/С «САТИСФАКЦИЯ»
11.30 «НУ, ПОГОДИ!»
12.00 Х/Ф «МУШКЕТЕР»
13.50 Т/С «ТОРГАШИ»
15.00 ВЕСТИ
15.20 Т/С «ТОРГАШИ»
16.25 ГАЛА-КОНЦЕРТ «ДА!». ЖАСМИН ПРИГЛАШАЕТ ДРУЗЕЙ
18.05 Т/С «ЛЮБОВЬ МОЯ»
18.30 Т/С «ОБРЕЧЕННАЯ СТАТЬ

ЗВЕЗДОЙ».
19.30 Т/С «ЧЕРНАЯ БОГИНЯ».
20.30 «ГОРОДОК»
21.00 ВЕСТИ
21.30 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ-МОСКВА
21.50 «СПОКОЙНОЙ НОЧИ, МАЛЫШИ»
22.00 Т/С «САТИСФАКЦИЯ»
23.45 Х/Ф «СМЕРТЕЛЬНОЕ ОРУЖИЕ - 3»
02.05 Х/Ф «ТАРТАРЕН ИЗ ТАРАСКОНА»

НТВ

07.10 Х/Ф «КРОКОДИЛ ДАНДИ - 2»
09.00 «СЕГОДНЯ»
09.20 Х/Ф «ТЯЖЕЛЫЙ СЛУЧАЙ»
11.00 «СЕГОДНЯ»
11.15 Х/Ф «ГОСУДАРСТВЕННАЯ ГРАНИЦА». ФИЛЬМ 3-ИЙ «ВОСТОЧНЫЙ РУБЕЖ»
14.00 «СЕГОДНЯ»
14.20 Х/Ф «ГОСУДАРСТВЕННАЯ ГРАНИЦА». ФИЛЬМ 4-ИЙ «КРАСНЫЙ ПЕСОК»
17.00 «СЕГОДНЯ»
17.20 ПРОФЕССИЯ - РЕПОРТЕР. «ДЕТКИ».
17.45 Х/Ф «БЭТМЕН НАВСЕГДА»
20.00 «СЕГОДНЯ»
20.30 Х/Ф «ТУТСИ»
22.35 Т/С «ВЗЯТЬ ТАРАНТИНУ»
00.20 Х/Ф «ПОСЛЕДНИЙ РАЗ, КОГДА Я ВИДЕЛ ПАРИЖ»
02.15 Т/С «ТЮРЬМА» ОЗ»
04.10 Х/Ф «ФАНТОЦИ БЕРЕТ РЕВАНШ»
05.35 Т/С «ХОЛМ ОДНОГО ДЕРЕВА»
06.20 Т/С «ДЕТЕКТИВ РАШ»

Ариг Ус

07.50 ЗНАКИ ЗОДИАКИ. ФОРМУЛА УСПЕХА. ПОГОДА
08.00 Х/Ф «В ЯБЛОЧКО» «ЖИЗНЬ С УЮТОМ»
10.00 ХИТПАРАД ДИКОЙ ПРИРОДЫ. «ЗНАКИ ЗОДИАКИ». ПОГОДА
10.55 «БРЕМЕНСКИЕ МУЗЫКАНТЫ». «ПЕС В САПОГАХ»
11.55 М/Ф «ВОЗВРАЩЕНИЕ БЛУД-

НОГО ПОПУГАЯ. «ТАЙНА ТРЕТЬЕЙ ПЛАНЕТЫ»
13.40 ТЕЛЕШОУ «ИГРАЕМ В КИНО»
14.05 М/Ф «ГУБКА БОБ КВАДРАТНЫЕ ШТАНЫ»
14.30 М/С «НАСТОЯЩИЕ МОНСТРЫ». «ЗНАКИ ЗОДИАКИ»
15.00 «ДИКАЯ СЕМЕЙКА ТОРНБЕРРИ»
15.25 Х/Ф «ТРЕТИЙ НЕ ЛИШНИЙ»
17.00 «ДОМ-2. НОВАЯ ЛЮБОВЬ». ПОГОДА
18.00 ПОБЕДОНОСНЫЙ ГОЛОС ВЕРУЮЩЕГО
18.30 «ЖИЗНЬ С УЮТОМ»
18.35 «ЗНАКИ ЗОДИАКИ». ПОГОДА
18.40 «САША ПЛЮС МАША»
20.00 «БУДНИ: ПРЕДСТАВИТЕЛЬ ОТ РЕСПУБЛИКИ БУРЯТИЯ В СОВЕТЕ ФЕДЕРАЦИИ ВИТАЛИЙ МАЛКИН»
20.20 «ЗНАКИ ЗОДИАКИ». ПОГОДА. ФОРМУЛА УСПЕХА
20.30 «САША ПЛЮС МАША»
21.00 Т/С «ЛАБИРИНТЫ РАЗУМА» «ЖИЗНЬ С УЮТОМ»
22.00 «ДОМ-2. НОВАЯ ЛЮБОВЬ»
23.00 «КОМЕДИИ КЛАБ». ПОГОДА
23.55 «ЗНАКИ ЗОДИАКИ»
00.00 Х/Ф «ПОСЛЕДНИЙ ИЗ МОГИ-КАН»

Тивиком

8.10 ПОГОДА, ЛОСК
8.20 «ЖИЗНЬ С УЮТОМ»
8.30 «ГАРГУЛЬИ»
8.55 «БЭЙБЛЭЙД»
9.20 МУЛЬТФИЛЬМЫ
10.40 «ПЕЩЕРА ЗОЛОТОЙ РОЗЫ»
12.45 «ИСТОРИЯ ЕДИНИЦЫ» ПОГОДА «ЛОСК»
14.00 Т/С «ПОДЛИННАЯ ИСТОРИЯ ПОРУЧИКА РЖЕВСКОГО»
16.20 Х/Ф «ДЮНА»
17.30 «МУЛЬТФИЛЬМ» «ЖИЗНЬ С УЮТОМ»
17.40 Х/Ф «АЙБОЛИТ 66»
20.00 «СТИЛЬНАЯ ЖИЗНЬ»
20.30 «ДОМАШНИЙ ЗООПАРК» ПОГОДА ЛОСК
20.50 «ЖИЗНЬ С УЮТОМ»
21.00 Х/Ф «ДЕВЯТЬ С ПОЛОВОЙ БАЛЛОВ» 2 С.
22.55 «РАСПЛЮЩЕННЫЙ

КОСМОС» ПОГОДА, ЛОСК.
00.05 Х/Ф «ПЯТЬ ДНЕЙ ДО ПОЛУНОЧИ»
01.05 «PLAYBOY» ПРЕДСТАВЛЯЕТ: ...
03.15 Х/Ф «ЗДРАВСТВУЙ, НОЧЬ»

СТС - «БАЙКАЛ»

06.00 М/Ф «ПРИКЛЮЧЕНИЯ ПИНГВИНЕНКА ЛОЛО». 1 Ч.
06.35 Т/С «ДЖЕК В СТРАНЕ ЧУДЕС»
07.30 Т/С «ЯЗОН И АРГОНАВТЫ»
08.30 М/С «БЕШЕНЫЙ ДЖЕК-ПИРАТ»
09.00 М/С «СМЕШАРИКИ»
09.30 М/С «СТЮАРТ ЛИТТЛ»
10.00 Т/С «ДЕСЯТОЕ КОРОЛЕВСТВО»
11.00 Т/С «МОЯ ПРЕКРАСНАЯ НЯНЯ»
12.00 Х/Ф «ПОБЕГ НА ГОРУ ВЕДЬМЫ»
14.10 Х/Ф «ДЕТИ НА ОСТРОВЕ СОКРОВИЩ-2. ЧУДОВИЩЕ»
16.00 ИСТОРИИ В ДЕТАЛЯХ
16.30 «33 КВАДРАТНЫХ МЕТРА». «РЫБОЛОВ-СПОРТСМЕН»
17.40 М/Ф «НУ, ПОГОДИ!»
17.55 Х/Ф «ПРИКЛЮЧЕНИЯ ЭЛОИЗЫ-2»
19.50 Т/С «МОЯ ПРЕКРАСНАЯ НЯНЯ»
21.00 Х/Ф «ОТ ЗАКАТА ДО РАССВЕТА»

23.20 «ХОРОШИЕ ШУТКИ». ШОУ-ПРОГРАММА
01.20 Х/Ф «ЛАГААН. ОДНАЖДЫ В ИНДИИ»
04.55 Д/Ф «КАНЬОН СИОН. СОКРОВИЩЕ БОГОВ»

ДТВ

10.00 МУЛЬТФИЛЬМЫ
11.00 Т/С «НЯНЯ»
11.30 Т/С «НЯНЯ»
12.05 «КАК УХОДИЛИ КУМИРЫ. ВАЛЕРИЙ НОСИК»
12.30 Х/Ф «ПОСЛЕДНЯЯ РЕЛИКВИЯ»
14.45 «САМОЕ СМЕШНОЕ ВИДЕО»
15.40 Т/С «ГОСТЬ ИЗ БУДУЩЕГО» 3 С.
17.10 МУЛЬТФИЛЬМЫ
18.25 «ШОУ РЕКОРДОВ ГИННЕСА»
19.25 «КАК УХОДИЛИ КУМИРЫ. ВАЛЕРИЙ НОСИК»
19.50 Х/Ф «ХУЖЕ НЕ БЫВАЕТ»
22.00 Т/С «САМОЕ СМЕШНОЕ ВИДЕО»
23.00 «ШОУ РЕКОРДОВ ГИННЕСА»
01.00 Т/С «С.С.I. МЕСТО ПРЕСТУПЛЕНИЯ МАЙАМИ»
02.00 Т/С «С.С.I. МЕСТО ПРЕСТУПЛЕНИЯ МАЙАМИ»
03.00 ЭРОТИЧЕСКАЯ ПРОГРАММА «ДЕВУШКИ ЮЖНОГО БЕРЕГА»
04.10 «ДЕВУШКИ НЕ ПРОТИВ...»

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ОТКРЫТОГО КОНКУРСА

Заказчик: Государственное учреждение - региональное отделение Фонда социального страхования Российской Федерации по Республике Бурятия.
Источник финансирования: средства Фонда социального страхования РФ.
Сумма финансирования: согласно бюджетной росписи.
Условия оплаты: согласно бюджетной росписи.
Почтовый адрес: 670000, Республика Бурятия, г. Улан-Удэ, ул. Борсоева, 33.
Контактное лицо: Чебунина Валентина Евгеньевна, тел. (8 301-2) 21-88-26, факс 21-26-64.

Дата и время приема конкурсных заявок: со дня опубликования извещения.

Дата и время окончания приема конкурсных заявок: 22 февраля 2006 года 16 час. (время местное).

Дата и время рассмотрения конкурсных заявок: 27 февраля 2006 года 10 час (время местное)

Место проведения конкурса: 670000, Республика Бурятия, г. Улан-Удэ, ул. Борсоева, 33.
Предполагаемый срок заключения контракта: до 10 дней со дня признания победителя конкурса.

ИНФОРМАЦИЯ О КОНКУРСЕ

Предмет конкурса: Выбор организацией на разработку проектно-сметной документации на строительство офисного здания регионального отделения Фонда социального страхования Российской Федерации по Республике Бурятия (площадь 1100 кв.м)
Срок поставки (работ, услуг): 2006 год.

ИНФОРМАЦИЯ О КОНКУРСЕ

Форма проведения конкурса: открытый одноэтапный.
Адрес получения конкурсной документации и представления конкурсных заявок: 670000, Республика Бурятия, г. Улан-Удэ, ул. Борсоева, 33.
Конкурсная документация выдается бесплатно по письменному заявлению претендентов у организатора конкурса

ТРЕБОВАНИЯ К ПОСТАВЩИКАМ

Участниками конкурса могут являться юридические лица, имеющие лицензию на осуществление вышеуказанных работ. Опыт работы в данной области не менее трех лет.

Участник конкурса не может быть неплатежеспособным, находится в процессе ликвидации, не должен быть признан несостоятельным (банкротом). Участником конкурса не может быть организация, на имущество которой наложен арест и (или) экономическая деятельность которых приостановлена.

Критерии оценки заявок: стоимость, качество, сроки проведения работ. Примечание: заказчик вправе отказаться от проведения конкурса в любой момент до подведения итогов.

21.00 Х/Ф «КОПИ ЦАРЯ СОЛОМОНА» 1 С.
22.55 «РАСПЛЮЩЕННЫЙ КОСМОС» ПОГОДА, «ЛОСК».
00.05 Х/Ф «ПЯТЬ ДНЕЙ ДО ПОЛУНОЧИ»
01.05 «PLAYBOY» ПРЕДСТАВЛЯЕТ: ...
03.10 Х/Ф «ГОРОД БОГА»

СТС - «БАЙКАЛ»

06.00 «ПРИКЛЮЧЕНИЯ ПИНГВИНЕНКА ЛОЛО» (ФИЛЬМ 2-Й), «КОТ В САПОГАХ»
06.35 Т/С «ДЖЕК В СТРАНЕ ЧУДЕС»
07.30 Т/С «ЯЗОН И АРГОНАВТЫ», 3 С.
08.30 М/С «БЕШЕНЫЙ ДЖЕК-ПИРАТ»
09.00 М/С «СМЕШАРИКИ»
09.30 М/С «СТЮАРТ ЛИТТЛ»
10.00 Т/С «ДЕСЯТОЕ КОРОЛЕВСТВО»
11.00 Т/С «МОЯ ПРЕКРАСНАЯ НЯНЯ»
12.00 Х/Ф «ТОМ И ГЕК»
14.10 Х/Ф «ДЕТИ НА ОСТРОВЕ СОКРОВИЩ-3. ТАЙНА»
16.00 ИСТОРИИ В ДЕТАЛЯХ
16.30 «33 КВАДРАТНЫХ МЕТРА». «СМОТРИНЫ», «БЕРЕГИСЬ АВТОМОБИЛЯ»
17.40 Х/Ф «ТРИ МУШКЕТЕРА»
19.50 Т/С «МОЯ ПРЕКРАСНАЯ НЯНЯ»
21.00 Х/Ф «САНТА-КЛАУС-2»

23.10 «ХОРОШИЕ ШУТКИ». ШОУ-ПРОГРАММА
01.05 Х/Ф «ПОПАЛСЯ, ИЛИ ШПИОНСКИЕ ИГРЫ»
02.55 Х/Ф «ЭТО НАЧИНАЕТСЯ СЕГОДНЯ»
04.50 Д/Ф «ДЕЛЬФИНЫ»

ДТВ

10.00 МУЛЬТФИЛЬМЫ
11.00 Т/С «НЯНЯ»
11.30 Т/С «НЯНЯ»
12.05 «КАК УХОДИЛИ КУМИРЫ. РУДОЛЬФ НУРИЕВ»
12.30 Х/Ф «ХУЖЕ НЕ БЫВАЕТ»
14.45 «САМОЕ СМЕШНОЕ ВИДЕО»
15.40 Т/С «ГОСТЬ ИЗ БУДУЩЕГО» 4 С.
17.10 МУЛЬТФИЛЬМЫ
18.25 «ШОУ РЕКОРДОВ ГИННЕСА»
19.25 «КАК УХОДИЛИ КУМИРЫ. РУДОЛЬФ НУРИЕВ»
19.50 Х/Ф «ДОРОГАЯ, Я УМЕНЬШИЛ ДЕТЕЙ»
22.00 Т/С «САМОЕ СМЕШНОЕ ВИДЕО»
23.00 «ШОУ РЕКОРДОВ ГИННЕСА»
01.00 Т/С «С.С.I. МЕСТО ПРЕСТУПЛЕНИЯ МАЙАМИ»
02.00 Т/С «С.С.I. МЕСТО ПРЕСТУПЛЕНИЯ МАЙАМИ»
03.00 ЭРОТИЧЕСКАЯ ПРОГРАММА «ДЕВУШКИ ЮЖНОГО БЕРЕГА»
04.10 «ДЕВУШКИ НЕ ПРОТИВ...»

Четверг, 5

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

06.00 Х/Ф «РОБИН ГУД»
07.00 НОВОСТИ
07.10 Х/Ф «РОБИН ГУД».
07.50 Х/Ф «БЕГАТЬ НА ВОЛЕ»
09.20 Х/Ф «БЕЛЫЕ ВОЛКИ»
11.00 НОВОСТИ
11.10 ПОКА ВСЕ ДОМА
12.00 Т/С «АГЕНТ НАЦИОНАЛЬНОЙ БЕЗОПАСНОСТИ»
13.00 НОВОСТИ
13.10 Х/Ф «ОСОБЕННОСТИ НАЦИОНАЛЬНОЙ РЫБАЛКИ»
14.50 «НОВОГОДНЯЯ ШУТКА С СЕРГЕЕМ ДРОБОТЕНКО»
15.40 «УБИТЬ КОРОЛЯ»
16.30 «ЛОЛИТА. БЕЗ КОМПЛЕКСОВ»
17.10 Т/С «ХОЗЯЙКА СУДЬБЫ»
18.00 «ФЕДЕРАЛЬНЫЙ СУДЬЯ»
19.00 ВЕЧЕРНИЕ НОВОСТИ
19.20 ДЕТЕКТИВЫ
19.50 Т/С «АДЪЮТАНТЫ ЛЮБВИ. ФАВОРИТКА»
21.00 «ПУСТЬ ГОВОРЯТ»
22.00 ВРЕМЯ
22.15 Т/С «УБОЙНАЯ СИЛА»
23.10 Д/Ф «ГАДАНИЕ. 12 СПОСОБОВ УЗНАТЬ СУДЬБУ».
00.10 Х/Ф «ОСОБЕННОСТИ НАЦИОНАЛЬНОЙ ОХОТЫ В ЗИМНИЙ ПЕРИОД»
01.30 Х/Ф «ПРИКЛЮЧЕНИЯ БАРОНА МЮНХГАУЗЕНА»
03.40 Х/Ф «ИЗ АФРИКИ»

«РОССИЯ»

072.00 «ДОБРОЕ УТРО, РОССИЯ!»
09.45 Т/С «САТИСФАКЦИЯ»
11.30 «НУ, ПОГОДИ!»
12.05 Х/Ф «КАСПЕР»
13.50 Т/С «ТОРГАШИ»
15.00 ВЕСТИ
15.20 «ТОРГАШИ»
16.20 ИОСИФ КОБЗОН, СОФИЯ РОТАРУ, ЮРИЙ АНТОНОВ И ДРУГИЕ В КОНЦЕРТЕ, ПОСВЯЩЕННОМ 175-ЛЕТИЮ МГТУ ИМЕНИ Н.Э.БАУМАНА

18.05 Т/С «ЛЮБОВЬ МОЯ»
18.30 Т/С «ОБРЕЧЕННАЯ СТАТЬ ЗВЕЗДОЙ»
19.30 Т/С «ЧЕРНАЯ БОГИНЯ»
20.30 «ГОРОДОК»
21.00 ВЕСТИ
21.30 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ-МОСКВА
21.50 «СПОКОЙНОЙ НОЧИ, МАЛЫШИ»
22.00 Т/С «САТИСФАКЦИЯ»
23.45 Х/Ф «СМЕРТЕЛЬНОЕ ОРУЖИЕ - 4»
02.05 Х/Ф «КЛЮЧ ОТ СПАЛЬНИ»

НТВ

07.05 Х/Ф «ТУТСИ»
09.00 «СЕГОДНЯ»
09.20 Х/Ф «КАК ЗДОРОВО БЫЛО НА ЗАПАДЕ»
11.00 «СЕГОДНЯ»
11.15 Х/Ф «ГОСУДАРСТВЕННАЯ ГРАНИЦА». ФИЛЬМ 5-ИЙ «ГОД СОРОК ПЕРВЫЙ»
14.00 «СЕГОДНЯ»
14.20 Х/Ф «ГОСУДАРСТВЕННАЯ ГРАНИЦА». ФИЛЬМ 6-ОЙ «ЗА ПОРОГОМ ПОБЕДЫ»
17.00 «СЕГОДНЯ»
17.20 ПРОФЕССИЯ - РЕПОРТЕР. «ПРИГЛАШЕНИЕ В РАБСТВО».
17.45 Х/Ф «БЭТМЕН И РОБИН»
20.00 «СЕГОДНЯ»
20.30 Х/Ф «ОТПЕТЫЕ МОШЕННИКИ»
22.35 Т/С «ВЗЯТЬ ТАРАНТИНУ»
00.20 Х/Ф «КАСАБЛАНКА»
02.15 Т/С «ТЮРЬМА» ОЗ»
04.10 Х/Ф «ФАНТОЦИ В РАЮ»

05.40 Т/С «ХОЛМ ОДНОГО ДЕРЕВА»
06.25 Т/С «ДЕТЕКТИВ РАШ»

Ариг Ус

07.50 ЗНАКИ ЗОДИАКИ. ФОРМУЛА УСПЕХА. ПОГОДА
08.00 Х/Ф «ФАНТОЦИ» «ЖИЗНЬ С УЮТОМ»
10.00 ХИТ-ПАРАД ДИКОЙ ПРИРО-

ДЫ. «ЗНАКИ ЗОДИАКИ». ПОГОДА
10.55 «АНТИЧНАЯ ЛИРИКА», «АРГОНАВТЫ»
12.50 М/Ф «ВАСИЛИСА МИКУЛИШНА», «ЛЕБЕДИ»
13.25 «ДАША - СЛЕДОПЫТ»
14.00 М/Ф «ГУБКА БОБ КВАДРАТНЫЕ ШТАНЫ»
14.25 М/С «НАСТОЯЩИЕ МОНСТРЫ». «ЗНАКИ ЗОДИАКИ»
15.00 «ДИКАЯ СЕМЕЙКА ТОРНБЕРРИ»
15.25 Х/Ф «ПРИМАДОННА МЭРИ»
17.00 «ДОМ-2. НОВАЯ ЛЮБОВЬ». ПОГОДА
18.00 ПОБЕДОНОСНЫЙ ГОЛОС ВЕРУЮЩЕГО
18.30 «ЖИЗНЬ С УЮТОМ»
18.35 «ЗНАКИ ЗОДИАКИ». ПОГОДА
18.40 «САША ПЛЮС МАША»
20.00 ТОК-ШОУ «ЧАСТНЫЙ СЛУЧАЙ»
20.25 «ЗНАКИ ЗОДИАКИ». ПОГОДА
20.30 «САША ПЛЮС МАША»
21.00 Т/С «ЛАБИРИНТЫ РАЗУМА» «ЖИЗНЬ С УЮТОМ»
22.00 «ДОМ-2. НОВАЯ ЛЮБОВЬ». ФОРМУЛА УСПЕХА
23.00 «КОМЕДИИ КЛАБ». ПОГОДА
23.55 «ЗНАКИ ЗОДИАКИ»
00.00 Х/Ф «ТЕАТР»

Тивиком

8.10 ПОГОДА, ЛОСК
8.20 «ЖИЗНЬ С УЮТОМ»
8.30 «ГАРГУЛЬИ»
8.55 «БЭЙБЛЭЙД»
9.20 «МУЛЬТФИЛЬМЫ»
10.40 «ПЕЩЕРА ЗОЛОТОЙ РОЗЫ»
12.45 «В ПОИСКАХ АТЛАНТИДЫ» ПОГОДА. «ЛОСК»
14.00 Т/С «ПОДЛИННАЯ ИСТОРИЯ ПОРУЧИКА РЖЕВСКОГО»
16.20 Х/Ф «ДЮНА»
17.30 «МУЛЬТФИЛЬМ» «ЖИЗНЬ С УЮТОМ»
17.55 Х/Ф «ЗИГЗАГ УДАЧИ»
20.00 «ЛОСК» ПОГОДА
20.10 «ЖИЗНЬ С УЮТОМ»
20.15 «РАДАР-СПОРТ»

● ОТДЕЛ РЕКЛАМЫ ● 21-62-62 ●

Пятница, 6

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

06.25 Х/Ф «МОЛОДЫЕ КЛИНКИ»
07.00 НОВОСТИ
07.10 Х/Ф «МОЛОДЫЕ КЛИНКИ».
08.00 Х/Ф «ПРИКЛЮЧЕНИЯ СЛО-
НА»
09.20 Х/Ф «АПАЧИ»
11.00 НОВОСТИ
11.10 ПОКА ВСЕ ДОМА
12.00 Т/С «АГЕНТ НАЦИОНАЛЬ-
НОЙ БЕЗОПАСНОСТИ»
13.00 НОВОСТИ
13.10 Х/Ф «ОСОБЕННОСТИ НА-
ЦИОНАЛЬНОЙ ОХОТЫ В
ЗИМНИЙ ПЕРИОД»
14.30 «НОВОГОДНЯЯ ШУТКА СО
СВЯТОСЛАВОМ ЕЩЕНКО»
15.20 Д/Ф «РУССКАЯ ЛЮБОВЬ
САМУРАЯ».
16.30 «ЛОЛИТА. БЕЗ КОМПЛЕКС-
СОВ»
17.10 Т/С «ХОЗЯЙКА СУДЬБЫ»
18.00 «ФЕДЕРАЛЬНЫЙ СУДЬЯ»
19.00 ВЕЧЕРНИЕ НОВОСТИ
19.10 ДЕТЕКТИВЫ
19.50 Т/С «АДЪЮТАНТЫ ЛЮБВИ.
ФАВОРИТКА».
20.50 «ПОЛЕ ЧУДЕС».
22.00 ВРЕМЯ
22.25 Х/Ф «ПРОДАЕТСЯ ДАЧА»
00.10 Х/Ф «ЖЕЛЛО, ДОЛЛИ»
02.30 Х/Ф «ПРИХОДИ НА МЕНЯ
ПОСМОТРЕТЬ»
04.10 РОЖДЕСТВО ХРИСТОВО.
ТРАНСЛЯЦИЯ ИЗ ХРАМА
ХРИСТА СПАСИТЕЛЯ
05.40 СКАНЕР.
06.10 Т/С «ДЕФЕКТИВНЫЙ ДЕ-
ТЕКТИВ»

«РОССИЯ»

07.00 «ДОБРОЕ УТРО, РОССИЯ»
09.45 Т/С «САТИСФАКЦИЯ»
11.30 «НУ, ПОГОДИ!»

12.20 Х/Ф «СИБИРСКИЙ ЦИРЮЛЬ-
НИК»
15.00 ВЕСТИ
15.20 Х/Ф «СИБИРСКИЙ ЦИРЮЛЬ-
НИК». ПРОДОЛЖЕНИЕ
16.10 НОВОГОДНИЙ «КУБОК
ЮМОРА»
18.05 Т/С «ЛЮБОВЬ МОЯ»
18.30 Т/С «ОБРЕЧЕННАЯ СТАТЬ
ЗВЕЗДОЙ».
19.30 Т/С «ЧЕРНАЯ БОГИНЯ».
20.30 «ГОРОДОК»
21.00 ВЕСТИ
21.30 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ-
МОСКВА
21.50 «СПОКОЙНОЙ НОЧИ, МА-
ЛЫШИ!»
22.00 Х/Ф «В ДВУХ КИЛОМЕТРАХ
ОТ НОВОГО ГОДА»
23.55 Х/Ф «ОЧЕНЬ ВЕРНАЯ ЖЕНА»
01.10 Х/Ф «ОДНА НА МИЛЛИОН»
02.35 Х/Ф «МАЧЕХА»
04.10 РОЖДЕСТВО ХРИСТОВО.
ПРЯМАЯ ТРАНСЛЯЦИЯ
ТОРЖЕСТВЕННОГО РОЖ-
ДЕСТВЕННОГО БОГОСЛУ-
ЖЕНИЯ

НТВ

07.10 Х/Ф «ОТПЕТЫЕ МОШЕН-
НИКИ»
09.00 «СЕГОДНЯ»
09.20 Х/Ф «ФЛИППЕР»
11.00 «СЕГОДНЯ»
11.15 Х/Ф «ГОСУДАРСТВЕННАЯ
ГРАНИЦА». ФИЛЬМ 7-ОЙ
«СОЛЕННЫЙ ВЕТЕР»
14.00 «СЕГОДНЯ»
14.20 Х/Ф «ГОСУДАРСТВЕННАЯ
ГРАНИЦА». ФИЛЬМ 8-ОЙ
«НА ДАЛЬНЕМ ПОГРАНИ-
ЧЬЕ»
17.00 «СЕГОДНЯ»
17.20 Х/Ф «ПРЕЗИДЕНТ И ЕГО
ВНУЧКА»
19.05 Т/С «УЛИЦЫ РАЗБИТЫХ
ФОНАРЕЙ. РОЖДЕСТВО»
20.00 «СЕГОДНЯ»

20.30 Х/Ф «КТО ПРИХОДИТ В
ЗИМНИЙ ВЕЧЕР...»
22.15 Х/Ф «КАРНАВАЛ»
01.00 Х/Ф «ЧЕЛОВЕК ДОЖДЯ»
03.15 Х/Ф «ДАВАЙТЕ ОТДЫ-
ХАТЬ»
04.50 Т/С «ЧАЙ, КОФЕ, ПОТАН-
ЦУЕМ...»
05.20 Т/С «ХОЛМ ОДНОГО ДЕРЕ-
ВА»
06.05 Т/С «ДЕТЕКТИВ РАШ»

Ариг Ус

07.50 ЗНАКИ ЗОДИАКИ. ФОРМУ-
ЛА УСПЕХА. ПОГОДА
08.00 Х/Ф «ФАНТОЦИ ВТОРОЙ
ТРАГИЧЕСКИЙ» «ЖИЗНЬ С
УЮТОМ»
10.00 ХИТ-ПАРАД ДИКОЙ ПРИРО-
ДЫ. «ЗНАКИ ЗОДИАКИ».
ПОГОДА.
10.55 «12 МЕСЯЦЕВ», «ДИКИЕ ЛЕ-
БЕДИ»
12.45 М/Ф «ДЮЙМОВЧКА», «РУ-
САЛОЧКА»
13.40 «ДАША - СЛЕДОПЫТ»
14.05 М/Ф «ГУБКА БОБ КВАДРАТ-
НЫЕ ШТАНЫ»
14.30 М/С «НАСТОЯЩИЕ МОНСТ-
РЫ». «ЗНАКИ ЗОДИАКИ»
14.55 «ДИКАЯ СЕМЕЙКА ТОРН-
БЕРРИ»
15.25 Х/Ф «УЛЬТИМАТУМ»
17.00 «ДОМ-2. НОВАЯ ЛЮБОВЬ».
ПОГОДА
18.00 ПОБЕДОНОСНЫЙ ГОЛОС ВЕ-
РУЮЩЕГО
18.30 «ЖИЗНЬ С УЮТОМ»
18.35 «ЗНАКИ ЗОДИАКИ». ПОГО-
ДА
18.40 «САША ПЛЮС МАША»
20.00 «ТАКСИ»
20.30 «ЗНАКИ ЗОДИАКИ». ПОГО-
ДА
20.35 «САША ПЛЮС МАША»
21.00 Т/С «ЛАБИРИНТЫ РАЗУМА»
«ЖИЗНЬ С УЮТОМ»

22.00 «ДОМ-2. НОВАЯ ЛЮБОВЬ».
ФОРМУЛА УСПЕХА
23.00 «КОМЕДИИ КЛАБ». ПОГОДА
23.55 «ЗНАКИ ЗОДИАКИ»
00.00 Х/Ф «ТАКТИЧЕСКОЕ НАПА-
ДЕНИЕ»

Тивиком

8.00 ПОГОДА, ЛОСК
8.10 «ЖИЗНЬ С УЮТОМ»
8.15 «РАДАР СПОРТ»
8.55 «БЭЙБЛЭЙД»
9.20 «МУЛЬТФИЛЬМЫ»
10.40 «ПЕЩЕРА ЗОЛОТОЙ РОЗЫ»
12.45 «В ПОИСКАХ АТЛАНТИДЫ»
ПОГОДА, «ЛОСК»
14.00 Т/С «ПРОВИНЦИАЛЫ»
16.30 Х/Ф «ДЮНА»
17.45 «МУЛЬТФИЛЬМ» «ЖИЗНЬ
С УЮТОМ»
17.55 Х/Ф «ГАРДЕМАРИНЫ ВПЕ-
РЕД!» 1 С.
20.00 «СИМПСОНЫ» ПОГОДА
20.50 «ЖИЗНЬ С УЮТОМ»
21.00 Х/Ф «КОПИ ЦАРЯ СОЛОМО-
НА» 2 С.
22.55 «РАСПЛЮЩЕННЫЙ КОС-
МОС» ПОГОДА, «ЛОСК».
23.35 Х/Ф «ПРИЗРАК ОПЕРЫ»
02.25 «QUEEN» КОНЦЕРТ В БУДА-
ПЕШТЕ
03.55 КОНЦЕРТ

СТС - «БАЙКАЛ»

06.00 М/Ф «ПРИКЛЮЧЕНИЯ ПИН-
ГВИНЕНКА ЛОЛО». 3 Ч.
06.35 Т/С «ДЖЕК В СТРАНЕ ЧУДЕС»
07.30 Т/С «ЯЗОН И АРГОНАВТЫ», 4
С.
08.30 М/С «БЕШЕНЫЙ ДЖЕК-ПИ-
РАТ»
09.00 М/С «СМЕШАРИКИ»
09.30 М/С «СТЮАРТ ЛИТТЛ»
10.00 Т/С «ДЕСЯТОЕ КОРОЛЕВ-
СТВО»
11.00 Т/С «МОЯ ПРЕКРАСНАЯ

НЯНЯ»
12.00 М/Ф «АЛЕНЬКИЙ ЦВЕТО-
ЧЕК»
12.50 Х/Ф «СМЕШНАЯ ДЕВЧОН-
КА»
16.00 ИСТОРИИ В ДЕТАЛЯХ
16.30 «33 КВАДРАТНЫХ МЕТРА».
«ОТЕЦ НЕВЕСТЫ»
17.35 М/Ф «НУ, ПОГОДИ!»
17.45 Х/Ф «САНТА-КЛАУС-2»
19.50 Т/С «МОЯ ПРЕКРАСНАЯ
НЯНЯ»
21.00 Х/Ф «К-9. СОБАЧЬЯ РАБОТА»
23.10 МУЗ/Ф «ПО ВОЛНЕ МОЕЙ
ПАМЯТИ»
00.15 Х/Ф «КАРМЕН»
02.25 Х/Ф «ЗАБВЕНИЕ»
04.25 ФИЛЬМЫ ПРОИЗВОДСТВА
ВВС. «ДИЕТА ДОКТОРА АТ-
КИНСА»

ДТВ

10.00 МУЛЬТФИЛЬМЫ
11.00 Т/С «НЯНЯ»
12.05 «КАК УХОДИЛИ КУМИРЫ.
БОРИС ШТОКОЛОВ»
12.30 Х/Ф « ДОРОГАЯ, Я УМЕНЬ-
ШИЛ ДЕТЕЙ »
14.45 «САМОЕ СМЕШНОЕ ВИДЕО»
15.40 Т/С «ГОСТЬЯ ИЗ БУДУЩЕГО»
5 С.
17.10 МУЛЬТФИЛЬМЫ
18.25 «ШОУ РЕКОРДОВ ГИННЕС-
СА»
19.25 «КАК УХОДИЛИ КУМИРЫ.
БОРИС ШТОКОЛОВ»
19.50 Х/Ф «ПУДРА»
22.05 Т/С «САМОЕ СМЕШНОЕ ВИ-
ДЕО»
23.00 «ШОУ РЕКОРДОВ ГИННЕСА»
00.00 «ШОУ РЕКОРДОВ ГИННЕСА»
01.00 Т/С «С.С.I. МЕСТО ПРЕСТУП-
ЛЕНИЯ МАЙАМИ»
02.00 Т/С «С.С.I. МЕСТО ПРЕСТУП-
ЛЕНИЯ МАЙАМИ»
03.00 РЕАЛИТИ-ШОУ «ДЖО-МИЛ-
ЛИОНЕР»

ОТДЕЛ РЕКЛАМЫ • 21-62-62 • ОТДЕЛ РЕКЛАМЫ

Суббота, 7

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

07.00 НОВОСТИ
07.10 Х/Ф «КОНЕК-ГОРБУНОК»
08.30 Х/Ф «АНГЕЛ ПРОЛЕТЕЛ»
10.00 СЛОВО ПАСТЫРЯ
10.20 ИГРАЙ, ГАРМОНЬ ЛЮБИ-
МАЯ!
11.00 НОВОСТИ
11.10 Х/Ф «ФРАНЦУЗ»
13.00 НОВОСТИ
13.10 Х/Ф «ПРИХОДИ НА МЕНЯ
ПОСМОТРЕТЬ»
15.00 «НОВОГОДНЯЯ ШУТКА С
ВЛАДИМИРОМ ВИНОКУ-
РОМ»
15.50 Д/Ф «МОЙ ПАПА - ШАЛЯ-
ПИН».
16.30 Х/Ф «ЖЕЛЕЗНОДОРОЖ-
НЫЙ РОМАНС»
18.20 ПРАЗДНИЧНЫЙ ВЕЧЕР НА
ПЕРВОМ
19.00 ВЕЧЕРНИЕ НОВОСТИ
19.10 ПРАЗДНИЧНЫЙ ВЕЧЕР НА
ПЕРВОМ. ПРОДОЛЖЕНИЕ
20.40 БОЛЬШАЯ ПРЕМЬЕРА.
«ЛЕДНИКОВЫЙ ПЕРИОД»
22.00 ВРЕМЯ
22.15 МАКСИМ ГАЛКИН. КОН-
ЦЕРТ В КРЕМЛЕ
00.10 Х/Ф «МОЯ МАМА - НЕВЕС-
ТА»
01.30 Х/Ф «УБИТЬ КАРПА»
03.20 Х/Ф «ШАРАДА»
05.10 Х/Ф «ПЕРЕПУТАННЫЕ НА-
СЛЕДНИКИ»

«РОССИЯ»

07.00 НОВОГОДНИЙ МУЛЬТ-
ФИЛЬМ
07.20 Х/Ф «РУСЛАН И ЛЮДМИЛА»
09.40 Х/Ф «ХОККЕИСТЫ»
11.25 «ТРОЕ ИЗ ПРОСТОКВАШИ-
НО». «КАНИКУЛЫ В ПРО-
СТОКВАШИНО». «ЗИМА В
ПРОСТОКВАШИНО».

12.15 «АНШЛАГ И КОМПАНИЯ»
13.15 Х/Ф «УКРОЩЕНИЕ СТРОП-
ТИВОГО»
15.00 ВЕСТИ
15.20 Х/Ф «НЕ БЫЛО ПЕЧАЛИ»
16.35 ТОРЖЕСТВЕННАЯ ЦЕРЕМО-
НИЯ ВРУЧЕНИЯ ПРЕМИИ
МВД ЗА 2005 ГОД С УЧАСТИ-
ЕМ АЛЕКСАНДРА РОЗЕН-
БАУМА, ЛАЙМЫ ВАЙКУЛЕ,
НАДЕЖДЫ КАДЫШЕВОЙ,
ВАЛЕРИЯ МЕЛАДЗЕ И МНО-
ГИХ ДРУГИХ
18.50 «АНШЛАГ»
21.00 ВЕСТИ
21.15 Х/Ф «КУШАТЬ ПОДАНО, ИЛИ
ОСТОРОЖНО, ЛЮБОВЬ!»
22.55 Х/Ф «ВАСАБИ»
00.40 Х/Ф «КТО Я?»
02.40 Х/Ф «ТРЕТИЙ ЛИШНИЙ»
06.45 Х/Ф «БЕРЕГИТЕ ЖЕНЩИН»

НТВ

09.00 «СЕГОДНЯ»
09.15 Т/С «ПОЛИЦЕЙСКИЙ
КЭТТС И ЕГО СОБАКА»
09.45 М/Ф «СЕРЕБРЯНОЕ КОПЫТ-
ЦЕ»
09.50 «БЕЗ РЕЦЕПТА».
10.25 «ДИКИЙ МИР». НОВОГОД-
НИЙ ВЫПУСК
11.00 «СЕГОДНЯ»
11.15 М/Ф «НОВЫЕ БРЕМЕНС-
КИЕ»
12.15 «КУЛИНАРНЫЙ ПОЕДИ-
НОК»
13.05 «КВАРТИРНЫЙ ВОПРОС».
«СПАЛЬНЯ ВМЕСТО КУХ-
НИ»
14.00 «СЕГОДНЯ»
14.20 Х/Ф «РАДОСТИ И ПЕЧАЛИ
МАЛЕНЬКОГО ЛОРДА»
16.00 Х/Ф «ЛЮБИ МЕНЯ»
17.00 «СЕГОДНЯ»
17.15 Х/Ф «ЛЮБИ МЕНЯ», 2 СЕ-
РИЯ
18.15 Х/Ф «УКРОТИТЕЛЬНИЦА
ТИГРОВ»
20.00 «СЕГОДНЯ»
20.30 Х/Ф «ПОКРОВСКИЕ ВОРО-

ТА»
23.05 Х/Ф «ЗА БОРТОМ»
01.00 Х/Ф «ОДНАЖДЫ ПРЕСТУ-
ПИВ ЗАКОН»
02.35 РИЧАРД ДРЕЙФУСС В
ФИЛЬМЕ СТИВЕНА СПИЛ-
БЕРГА «БЛИЗКИЕ КОНТАК-
ТЫ ТРЕТЬЕГО ВИДА»
04.50 Т/С «ЧАЙ, КОФЕ, ПОТАН-
ЦУЕМ...»
05.15 Т/С «ХОЛМ ОДНОГО ДЕРЕ-
ВА»
06.00 Т/С «ДЕТЕКТИВ РАШ»

Ариг Ус

07.50 ЗНАКИ ЗОДИАКИ. ФОРМУ-
ЛА УСПЕХА. ПОГОДА
08.00 Х/Ф «ФАНТОЦИ ПРОТИВ
ВСЕХ» «ЖИЗНЬ С УЮТОМ»
10.00 ХИТ-ПАРАД ДИКОЙ ПРИРО-
ДЫ. «ЗНАКИ ЗОДИАКИ».
ПОГОДА
10.55 «АЛЕНЬКИЙ ЦВЕТОЧЕК»,
«ЦАРЕВНА-ЛЯГУШКА»
12.45 М/Ф «ЗОЛОТАЯ АНТИЛО-
ПА», «СЕРАЯ ШЕЙКА»
13.50 «ДАША - СЛЕДОПЫТ»
14.15 М/Ф «ГУБКА БОБ КВАДРАТ-
НЫЕ ШТАНЫ»
14.40 М/С «НАСТОЯЩИЕ МОНСТ-
РЫ». «ЗНАКИ ЗОДИАКИ»
14.55 «ДИКАЯ СЕМЕЙКА ТОРН-
БЕРРИ»
15.30 Х/Ф «АГЕНТ В МИНИ-ЮБКЕ»
17.00 «ДОМ-2. НОВАЯ ЛЮБОВЬ».
ПОГОДА
18.00 ПОБЕДОНОСНЫЙ ГОЛОС
ВЕРУЮЩЕГО
18.30 «ЖИЗНЬ С УЮТОМ»
18.35 «ЗНАКИ ЗОДИАКИ». ПОГО-
ДА
18.40 «САША ПЛЮС МАША»
20.00 «ТАКСИ»
20.30 «ЗНАКИ ЗОДИАКИ». ПОГО-
ДА
20.35 «САША ПЛЮС МАША»
21.00 Т/С «ЛАБИРИНТЫ РАЗУМА»
«ЖИЗНЬ С УЮТОМ»
22.00 «ДОМ-2. НОВАЯ ЛЮБОВЬ».
ФОРМУЛА УСПЕХА

23.00 «КОМЕДИИ КЛАБ». ПОГОДА
23.55 «ЗНАКИ ЗОДИАКИ»
00.00 Х/Ф «АННА КАРЕНИНА»

Тивиком

8.10 ПОГОДА, «ЛОСК»
8.20 «ЖИЗНЬ С УЮТОМ»
8.30 «ГАРГУЛЬИ»
8.55 «БЭЙБЛЭЙД»
9.20 «МУЛЬТФИЛЬМЫ»
10.40 «ПЕЩЕРА ЗОЛОТОЙ РОЗЫ»
12.45 «ТАЙНА СВЯТОГО ГРААЛЯ»
ПОГОДА, «ЛОСК»
14.00 Т/С «ПРОВИНЦИАЛЫ»
16.30 Х/Ф «ДЮНА»
17.45 «ВЭБ-ЭКСПРЕСС» «ЖИЗНЬ С
УЮТОМ»
18.15 Х/Ф «ГАРДЕМАРИНЫ ВПЕ-
РЕД!» 2 С.
20.0 «НЕФОРМАТ» ПОГОДА
20.50 «ЖИЗНЬ С УЮТОМ»
21.00 Х/Ф «ОСТАНЕМСЯ ДРУЗЬЯ-
МИ»
23.15 «РАСПЛЮЩЕННЫЙ КОС-
МОС»
23.50 Х/Ф «ПТИЦЫ-2: ПУТЕШЕ-
СТВИЕ НА КРАЙ СВЕТА»
01.50 Х/Ф «ОГНЕННЫЙ АД»

СТС - «БАЙКАЛ»

06.00 М/Ф «КАШТАНКА»
06.35 Х/Ф «РОЖДЕННАЯ СВОБОД-
НОЙ. НОВЫЕ ПРИКЛЮЧЕ-
НИЯ»
08.30 М/С «БЕШЕНЫЙ ДЖЕК-ПИ-
РАТ»
09.00 М/С «СМЕШАРИКИ»
09.30 М/С «СТЮАРТ ЛИТТЛ»
10.00 Т/С «ДЕСЯТОЕ КОРОЛЕВ-
СТВО»
11.00 Т/С «МОЯ ПРЕКРАСНАЯ
НЯНЯ»
12.00 «САМЫЙ УМНЫЙ». ФИНАЛ
14.00 Х/Ф «ОДНАЖДЫ В РОЖДЕ-
СТВО»
16.00 ИСТОРИИ В ДЕТАЛЯХ
16.30 «33 КВАДРАТНЫХ МЕТРА»
17.35 М/Ф «НУ, ПОГОДИ!»

17.45 Х/Ф «К-9. СОБАЧЬЯ РАБОТА»
19.50 Т/С «МОЯ ПРЕКРАСНАЯ
НЯНЯ»
21.00 Х/Ф «К-911»
23.00 «ХОРОШИЕ ШУТКИ». ШОУ-
ПРОГРАММА
00.55 Х/Ф «АФЕРА»
03.15 Х/Ф «ГЛАДИАТОРШИ»
04.40 ФИЛЬМЫ ПРОИЗВОДСТВА
ВВС. «БОЛЬШОЙ СЕКРЕТ
ХЕНДРИКА ШОНА»

ДТВ

10.00 МУЛЬТФИЛЬМЫ
11.00 Т/С «НЯНЯ»
12.05 «КАК УХОДИЛИ КУМИРЫ.
МАХМУД ЭСАМБАЕВ»
12.30 Х/Ф «ПУДРА»
14.45 «САМОЕ СМЕШНОЕ ВИДЕО»
15.40 Х/Ф «УКРОТИТЕЛИ ВЕЛОСИ-
ПЕДОВ»
17.15 МУЛЬТФИЛЬМЫ
18.25 «ШОУ РЕКОРДОВ ГИННЕС-
СА»
19.25 «КАК УХОДИЛИ КУМИРЫ.
МАХМУД ЭСАМБАЕВ»
19.50 Х/Ф «МИСТЕР МАГУ»
22.00 Т/С «САМОЕ СМЕШНОЕ ВИ-
ДЕО»
23.00 ШОКИРУЮЩАЯ ДОКУМЕН-
ТАЛИСТИКА «ДОМАШНИЕ
МОНСТРЫ»
00.00 ШОКИРУЮЩАЯ ДОКУМЕН-
ТАЛИСТИКА «ДОМАШНИЕ
МОНСТРЫ»
01.00 Т/С «С.С.I. МЕСТО ПРЕСТУП-
ЛЕНИЯ МАЙАМИ»
02.00 Т/С «С.С.I. МЕСТО ПРЕСТУП-
ЛЕНИЯ МАЙАМИ»
03.00 РЕАЛИТИ-ШОУ «ДЖО-МИЛ-
ЛИОНЕР»

КОМПЬЮТЕР. Ремонт, ус-
тановка программ, локаль-
ные сети, обучение, консуль-
тации. Тел.: 42-58-65. Сот.
тел. МТС 8 914 841 2177
Св-во № 444043.

Воскресенье, 8

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

07.00 НОВОСТИ
07.10 «ШУТКА ЗА ШУТКОЙ».
07.30 Х/Ф «БЕЛЫЙ КЛЫК»
09.20 Х/Ф «УЛЬЗАНА»
11.00 НОВОСТИ
11.10 Х/Ф «ПОБЕГ ИЗ КУРЯТНИКА»
12.30 «ТРИ ОКНА»
13.00 НОВОСТИ
13.10 СЕКРЕТНОЕ ДОСЬЕ. «ЯДЫ»
13.55 Х/Ф «НАСТРОЙЩИК»
17.30 ИОСИФ КОБЗОН, ЛАЙМА ВАЙКУЛЕ, ЛЕВ ЛЕЩЕНКО, КЛАРА НОВИКОВА, АЛЕКСАНДР БУЙНОВ В ЮБИЛЕЙНОМ КОНЦЕРТЕ ЛАРИСЫ РУБАЛЬСКОЙ ВЕЧЕРНИЕ НОВОСТИ (С СУБТИТРАМИ)
19.10 Х/Ф «КАК ГРИНЧ УКРАЛ РОЖДЕСТВО»
21.00 БИСКВИТ
22.00 ВРЕМЯ
22.15 Х/Ф «АВИАТОР» (2004 ГОД)
00.50 АРНОЛЬД ШВАРЦЕНЕГГЕР В ПРОГРАММЕ «ЛУЧШИЕ КИНОТРОУКИ 2005 ГОДА»
02.00 Х/Ф «ПЬЯНЫЙ МАСТЕР»
04.00 Х/Ф «РОВНО В ПОЛДЕНЬ»
05.40 Т/С «ДЕФЕКТИВНЫЙ ДЕТЕКТИВ»

«РОССИЯ»

07.00 «ДОБРОЕ УТРО, РОССИЯ!»
08.40 «ЗОЛОТОЙ КЛЮЧ»
09.00 ВЕСТИ
09.10 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ-МОСКВА
09.20 «РОССКОЕ ЛОТО»
09.55 «ВОЕННАЯ ПРОГРАММА»
10.20 «ВОКРУГ СВЕТА»
1550 «ГОРОДОК». ДАЙДЖЕСТ.

11.00 УТРЕННЯЯ ПОЧТА»
12.00 ВЕСТИ
12.10 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ-МОСКВА
12.20 «СТО К ОДНОМУ».
13.15 «В ПОИСКАХ ПРИКЛЮЧЕНИЙ»
14.15 «ДРАМА ТАТЬЯНЫ ПЕЛЬТЦЕР»
15.00 ВЕСТИ
15.20 Х/Ф «ДЕВУШКА БЕЗ АДРЕСА»
КАНАЛ БГТРК
17.00 ХРИСТИАНСКИЙ ЦЕНТР «ВОЗРОЖДЕНИЕ» ПРЕДСТАВЛЯЕТ ХУДОЖЕСТВЕННЫЙ ФИЛЬМ «РОДЕО»
18.40 ИНСТРУМЕНТОВ НАРОДНЫХ ВОЛШЕБНЫЙ ЗВУК
КАНАЛ «РОССИЯ»

18.00 ВЕСТИ
18.20 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ-МОСКВА.
19.00 МИХАИЛ ЖВАНЕЦКИЙ. ЮБИЛЕЙНЫЙ КОНЦЕРТ
20.50 «В ГОРОДКЕ»
21.00 ВЕСТИ
21.15 БОЕВИК «ПРАВДИВАЯ ЛОЖЬ»
23.55 Х/Ф «КОРАБЛЬ-ПРИЗРАК»
01.35 Х/Ф «ПРИКЛЮЧЕНИЯ ПЛУТО НЭША»
03.05 Х/Ф «КУЛЛ-ЗАВОЕВАТЕЛЬ»

НТВ

06.40 Т/С «СЕКРЕТНЫЙ ФАРВАТЕР»
09.00 «СЕГОДНЯ»
09.15 Т/С «ПОЛИЦЕЙСКИЙ КЭТТС И ЕГО СОБАКА»
09.40 «ИХ НРАВЫ»
10.25 «ЕДИМ ДОМА»
11.00 «СЕГОДНЯ»
11.20 Х/Ф «СЕМЕЙСТВО БЛЮЗ ПОД ПРИКРЫТИЕМ»
13.05 Т/С «ТАКСИСТКА. НОВЫЙ ГОД ПО ГРИНВИЧУ»

14.00 «СЕГОДНЯ»
14.20 «ТАКСИСТКА. НОВЫЙ ГОД ПО ГРИНВИЧУ»
15.40 М/Ф «АЛЕША ПОПОВИЧ И ТУГАРИН ЗМЕЙ»
17.00 «СЕГОДНЯ»
17.20 Х/Ф «ВЕЛИКОЛЕПНАЯ СЕМЕРКА»
20.00 «СЕГОДНЯ»
20.30 Х/Ф «КЕНГУРУ ДЖЕКПОТ»
22.05 Х/Ф «В ДЖАЗЕ ТОЛЬКО ДЕВУШКИ»
00.15 Х/Ф «ЕВРОТУР»
01.50 Х/Ф «КРИМИНАЛЬНЫЙ ТАЛАНТ»
04.35 Т/С «ЧАЙ, КОФЕ, ПОТАНЦУЕМ...»
05.00 Т/С «ХОЛМ ОДНОГО ДЕРЕВА»
05.45 Т/С «ДЕТЕКТИВ РАШ»

«Ариг Ус»

07.50 ЗНАКИ ЗОДИАКИ. ФОРМУЛА УСПЕХА. ПОГОДА
08.00 Х/Ф «РУМБА» «ЖИЗНЬ С УЮТОМ»
10.00 ХИТПАРАД ДИКОЙ ПРИРОДЫ. «ЗНАКИ ЗОДИАКИ». ПОГОДА
10.55 «СКАЗКА О ЦАРЕ САЛТАНЕ», «СКАЗКА О ЗОЛОТОМ ПЕТУШКЕ»
12.20 М/Ф «КОНЕК-ГОРБУНОК»
13.35 «ДАША - СЛЕДОПЫТ»
14.00 М/Ф «ГУБКА БОБ КВАДРАТНЫЕ ШТАНЫ»
14.25 М/С «НАСТОЯЩИЕ МОНСТРЫ». «ЗНАКИ ЗОДИАКИ»
14.55 «ДИКАЯ СЕМЕЙКА ТОРНБЕРРИ»
15.15 Х/Ф «ЖЕНИХ ИЗ МАЙАМИ»
17.00 «ДОМ-2. НОВАЯ ЛЮБОВЬ». ПОГОДА
18.00 ПОБЕДОНОСНЫЙ ГОЛОС ВЕРУЮЩЕГО
18.30 «ЖИЗНЬ С УЮТОМ»
18.35 «ЗНАКИ ЗОДИАКИ». ПОГОДА

18.40 «САША ПЛЮС МАША»
20.00 «ТАКСИ»
20.30 «ЗНАКИ ЗОДИАКИ». ПОГОДА
20.35 «САША ПЛЮС МАША»
21.00 Т/С «ЛАБИРИНТЫ РАЗУМА»
22.00 «ЖИЗНЬ С УЮТОМ»
22.00 «ДОМ-2. НОВАЯ ЛЮБОВЬ». ФОРМУЛА УСПЕХА
23.00 «КОМЕДИИ КЛАБ». ПОГОДА
23.55 «ЗНАКИ ЗОДИАКИ»
00.00 Х/Ф «ДОСТАВКА»

Тивиком

8.10 ПОГОДА, ЛОСК
8.20 «ЖИЗНЬ С УЮТОМ»
8.30 «ГАРГУЛЬИ»
8.55 «БЭЙБЛЕЙД»
9.20 «МУЛЬТФИЛЬМЫ»
10.40 «ПЕЩЕРА ЗОЛОТОЙ РОЗЫ»
12.45 «ЭВОЛЮЦИЯ ЧЕЛОВЕКА»
14.00 Т/С «ПРОВИНЦИАЛЫ»
16.30 Х/Ф «ДЮНА»
17.45 «ЖИЗНЬ С УЮТОМ»
17.50 ШКОЛЬНОЕ ТВ
18.25 Х/Ф «ГАРДЕМАРИНЫ, ВПЕРЕД!»
20.00 «СИМПСОНЫ»
20.30 «24» «ЛОСК», ПОГОДА
20.50 «ЖИЗНЬ С УЮТОМ»
21.00 «АЛЬПИЙСКИЙ ПАТРУЛЬ»
23.15 «РАСПЛЮЩЕННЫЙ КОСМОС» ПОГОДА
23.50 Х/Ф «В ПОИСКАХ ФИДЕЛЯ»
01.15 «PLAYBOY» ПРЕДСТАВЛЯЕТ
03.25 Х/Ф «АРАХИИ»

«ОСТС - БАЙКАЛ»

06.00 М/Ф «НОЧЬ ПЕРЕД РОЖДЕСТВОМ»
06.45 Х/Ф «ЖИВУЩИЕ СВОБОДНО»
08.30 М/С «БЕШЕНЫЙ ДЖЕК-ПИРАТ»
09.00 М/С «СМЕЩАРИКИ»

09.30 М/С «СТЮАРТ ЛИТТЛ»
10.00 Т/С «ДЕСЯТОЕ КОРОЛЕВСТВО»
11.00 Т/С «МОЯ ПРЕКРАСНАЯ НЯНЯ»
12.00 «ХОРОШИЕ ПЕСНИ». ШОУ-ПРОГРАММА
14.00 Х/Ф «НА ВТОРОЙ ДЕНЬ РОЖДЕСТВА»
16.00 ИСТОРИИ В ДЕТАЛЯХ
16.30 «33 КВАДРАТНЫХ МЕТРА». «ДЕТНИЙ ПРИЗЫВ»
17.40 М/Ф «НУ, ПОГОДИ!»
17.55 Х/Ф «К-911»
19.50 Т/С «МОЯ ПРЕКРАСНАЯ НЯНЯ»
21.00 Х/Ф «ПОЕЗДКА В АМЕРИКУ»
23.30 «ХОРОШИЕ ШУТКИ». ШОУ-ПРОГРАММА
01.25 Х/Ф «ДУБЛЕРЫ»
03.30 Х/Ф «ТРОПА»

ДТВ

10.30 Т/С «НАПРЯГИ ИЗВИЛИНЫ»
11.05 МУЛЬТФИЛЬМЫ
13.25 Х/Ф «МИСТЕР МАГУ»
15.30 «ГОЛЛИВУДСКИЕ ИСТОРИИ. ДЕВУШКИ БОНДА»
16.25 Т/С «СПРУТ» 28С.
17.25 «АРСЕНАЛ»
17.55 Х/Ф «ПЛАЧУ ВПЕРЕД»
20.00 «САМОЕ СМЕШНОЕ ВИДЕО»
20.30 «ОСТОРОЖНО, АФЕРА!»
21.00 «ШОУ РЕКОРДОВ ГИННЕС-СА»
22.00 Х/Ф «ДОН СЕЗАР ДЕ БАЗАН» 1С.
23.35 Х/Ф «ДОН СЕЗАР ДЕ БАЗАН» 2С.
01.05 Т/С «С.С.I. МЕСТО ПРЕСТУПЛЕНИЯ МАЙАМИ»
02.00 Т/С «С.С.I. МЕСТО ПРЕСТУПЛЕНИЯ МАЙАМИ»
03.00 ЭРОТИЧЕСКАЯ ПРОГРАММА. «ЭРОТИЧЕСКИЙ ВИДЕОКАЛЕНДАРЬ»
04.05 Х/Ф «ВО ИМЯ ОТЦА МОЕГО»

МӨӨРӨӨШӨДӨ МҮНӨӨ ЯМАР БЭ?

үйлсөөрөө зуу гаран үрхэ айл ажагуулабди. Манай нутагайхид бүхы нутагайхидтал адли түүхын хүндэ хүшэр сагы дабажа гараа. Тэрэ сагы дурсахада, эгээл хүндэтэй нутагайнгаа дайнай ветеранууд тухай тобшохоноор бэшэхэ дуран хүрэнэ. Дайнда уялгаа дүүргэһэн, эхэ амжалта туйлаһан ветеранууд гэхэдэ: Цыденов Г.Б., Тубанов Б.С., Ванчиков Д.А. гэгшэддайнай шэрүүн байдалы уяран шаналан хөөрэдэг нэн. Дайнай үедэ хүндэ хүшэр хүдөөгэй ажалы хүзүүн дээрээ дааж ябаһан эхэнэрнүүд, хүүгэд болбол эдэ хадаа: Цыренова Д.Х.Б., Намсараева

Д.Н., Абидуева Д.Н.Н., Рабданова Г.Д., Абушеева А.Т. гэгшэд габыата ажалайнгаа түлөө баһа хүндэтэй хүнүүдэй тоодо ороо. Бидэ мүнөө үндэр наһатайшуулаа хүндэлхэ уялгатайбди. Баһа дайнһаа бусаагүй нутагайхидаа хүгэдэн мүргэн, мартахагүйбди. Манай нутагайхид дайнай хүлээр бүхы амжалтаа арьбадхан, эршэ урматайгаар ажаллана. Мүнөө манай нутагта шэнэ хургуули, дасан нээгдэнхэй. Хүн бүхэн үдэһэн нутагаа үлгэрэй орон шэнги ханадаг. Он жэлэй үнгэрхэ тума нутаг нугань, үдэһэн үетэн нүхэдшн ямар нэгэ суранзанай татажа байһандал

үзэгдэдэг. Ажабайдалай ута харгыда гарахадаа, нутагаа хүн бүхэн мартаха ёһогүй. Үндэр наһатайшуулаа хүндэлжэ, захяаень хадуужа, аршаан булагаа, байгааһаа хамгаалжа ябаха эрхэтэйбди.

АРШААН

Үндэр Хүмэнэйм эхинһээ Хөөрэн бурьялһан

аршаамнай,
Хүлээн, хүлээн байһандал
Үбэл, зунгүй урданал,
Холын холоһоо домогтой
Хээээдэшье эмтэй домтой,
Шэди ехэ хүсэншни
Шэнгээ хүнэй досоо.
Үетэн нүхэдэйм хүхюун зугаа,

Үелһэн инагайм сэнтэй дуран
Сэсэрлиг эрье дээрэшни үлөөл

Сэсэг боложо бадархал.
Аргaa бэдэрһэн зоной
Аяар холоһоо зорюулан,
Амархаяа ерэхэдэнь хүхин,
Аршаангаараа угтахалши сүршэн.

Надежда АБИДУЕВА.
Хягтын аймаг.

ТУНАМАРША НҮХЭРӨӨ ДУРСАН ЯБАХАБДИ

Манай хүндэтэ нүхэр Ринчинов Дабасамбу Цыбиковичэй хүндөөр үбшэлжэ, наһанһаа нүгшзһэн гашуудалтай ушараар бүлэг нүхэдэнь үхибүүдтэнь, наһанайн нүхэр Светлана Аюшиевнада, түрэлхидтэнь гүнзэги шаналаа мэдүүлэнбди.

Дабасамбу Цыбикович үнэн сэхэ, найхан зантай, хэһэн ажадаа тон харюусалгатай, бүхы хүсэ шадалаа, эрдэм ухаагаа зорюулжа, эмхидхэһэн ажалаа хүсэд дүүрэн найн хэмжээн дээрэ дэсхэнь хүгжөөжэ ажал хэдэг эрмэлзэлтэй ябаһан хүн.

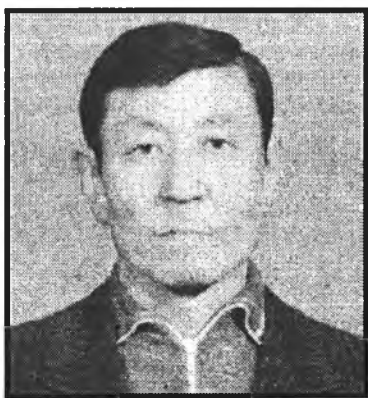
1939 ондо Хэжэнгэ нутагай Гүбээ нутагта түрэхэн, Загаһатын дунда хургуулида хураһан, Улаан-Үдын интернат-хургуули дүүргэдэ, комсомолой уряагаар классаараа Хоридо хүдэлөө, сэргэй алба Даурай

погранична заставада хэһэн. Армиһаа ержэ, Улаан-Үдын 834-дэхи строительно-монтажн поездын бүлэгэй бүридэлдэ барилгада ябаһан.

1964-1969 онуудта БГСХА-да зоотехник мэргэжэлдэ хураа. Шэтын область эльгээгдэжэ, Агын тойрогой Шулуутай хууринай Дылгыровэй нэрэмжэтэ колхоздо, Гүнэй хууринда ахамад зоотехникээр амжалта-тайгаар хүдэлөө. Элдэб шатын олон грамотануудаар шагна-даһан, ударнигай нэрэ зэргэдэ хүртэһэн, «Лучший зоотехник Агинского района» гэжэ үнэмшэлгэтэй.

1997 ондо шулуутайнхид колхозой түрүүлэгшээр хунгаа.

Колхоздо ажал хэхэ арга боломжо үгы болоод байһан үедэ халажа эхилһэн колхозой зөөри үлөөхын туладаа округтой хүдөө ажахын комитетэй түрүүлэгшэ

Баяр Галсановтай, прокурор Баяр Базаровтай хуулийн ёһоор малай байранууды, трактор, машина, хүдөө ажахын техникы колхозой ажаллан бүхэндэнь 5 жэлэй дотороор арендэдэ үгэжэ, колхоздо ба үмсэдөө ажал хэхэ арга боломжо бии болгоһон,

энэ ажал ехэл хүндөөр бүтээ, хүн бүхэнэй хандаса орёо байгаа.

Үлэһэн колхозой малшадтай хэлсээ хэһэнэй ёһоор, малай 10 түлэй 6-ниинь колхозой, 4-ниинь үмсын боложо, түлбэрийн орондо үгтэхэ болгоһон. Энэ ажал эмхидхэхэдэ, колхозой зөөри бүтэн үлөөхэ гэхэн зорилготой байгаа. Эзэдэй ямар хандаса байгаа, тэрэһнээ дулдыдажа, колхозой техникы бүтэн барихан хүнийн үмсэдөөһе хаань, ажал мүнөө болотор хэжэ, гэр бүлөө тэжээхэ аргатай байдаг.

Газарай хуулийн ёһоор айл бүхэний сабшаланай газартай болгохын тула орёо ажалай саарһа данса айл бүхэндэ ябажа, 2 жэл соо бүтээжэ, мүнөө Шулуутай нутагай үмсын ажахы хүгжээхэ аргатай боложо, айл бүхэн барихан малаа ядаралгүй өөрын сабшаланһаа тэжээжэ байдаг.

Тэрэ үедэ энэ шэглэлһээ ондоо ажал эмхидхэхэ арга боломжо үгы байһан.

2000 ондо наһанай амарлада гаража, нутагаа бусаа.

Наһанай нүхэр Цыцык Аюшиевнаатаа 5 үхибүүдые хүл дээрэнь табижа, бултандань дээдэ мэргэжэл олгуулан. 1 эзэ басага, 5 аша хүбүү хаража баясага байгаа.

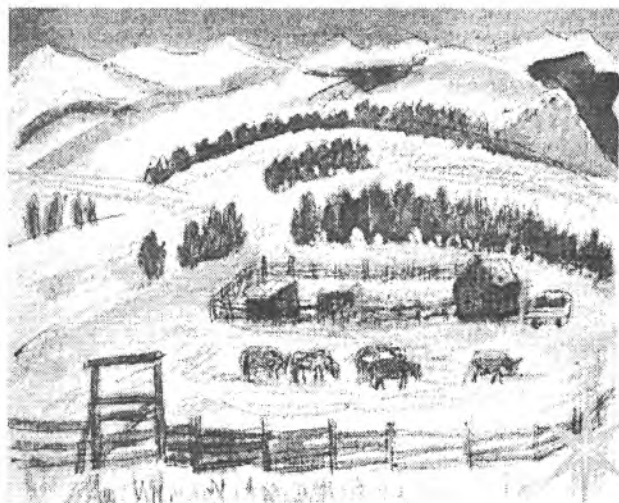
Ажал хэһэн газартаа, зондо, нүхэдтөө, түрэлхидтөө тон хүндэтэй, найн зантай, хүхюу зугаатай, үнэн сэхэ туһамарша, урин зөөлэн хандасатай энэ нүхэрөө ходо ханажа ябахабди. Түрэхэн, үндыһэн нутагайшни газар зөөлэн унтари боложо, мүнхэ нойроор нойрсыш даа, нүхэрнай.

Декабрийн 30-да үдэрэй 12 сарһаа Исток хууринда хүүл-шын ямба болохо.

Нүхэдэнь.

В Союзе художников Бурятии

ЗНАМЕНАТЕЛЬНЫЕ СОБЫТИЯ ГОДА

А.Сахаровская
«Заимка. Высокогорная Бурятия»

О.Козлов «Предсказатель»

В.Инкижинов «Баргузинский перевал»

О.Козлов «Портрет
гобеленщицы
Г.А.Дашиевой»

Нынешний год, проходящий под знаком планетарного торжества - 60-летия окончания Второй мировой войны, стал для профессионального искусства Бурятии временем активного творческого подъема.

Главными художественными событиями года являются прежде всего экспозиционные мероприятия Союза художников, привлекающие известными именами мастеров изобразительного искусства республики. Вернисажи членов творческого Союза были организованы как в столице Бурятии, так и в других регионах России.

Исключительно активной в уходящем году была деятельность народного художника РБ Юрия Мандаганова, открывшего творческий сезон в начале февраля персональной выставкой флорентийской мозаики в Музее истории Бурятии им. М.Н.Хангалова. Уникальная для региона Сибири, Забайкалья и Дальнего Востока монументально-декоративная техника каменной инкрустации с использованием самоцветов Восточных Саян вызвала огромный интерес к творческому проекту художника-новатора.

Заметным событием национального ювелирного искусства явилась выездная персональная выставка «Живая традиция» заслуженного художника РБ, лауреата Государственной премии РФ Жамсарана Эрдынеева, состоявшаяся в феврале в Иркутском художественном музее им. В.П.Сукачева. Представленные на ней серебряные гарнитуры, входящие в ансамбль декоративного убранства бурятского народного костюма, а также фигуры малой пластики, созданные по мотивам буддийской мифологии, были тепло встречены публикой как самобытная часть духовной

культуры современного бурятского общества.

В ознаменование юбилея Великой Победы в Республиканском художественном музее им. Ц.С.Сампилова открылась коллективная творческая выставка, посвященная главному историческому событию 2005 года.

В мае когорты лучших художников республики прошла конкурсный отбор на московскую Международную выставку «Победа», развернувшуюся в залах Центрального Дома художника. Достойное место в московской экспозиции заняли произведения живописи: «Один на один» Г.Н.Москалева, «Девятое мая» Л.А.Лабока, «Памяти земляков» В.Г.Поспелова, «Портрет Героя Советского Союза, заслуженного художника РСФСР Г.Н.Москалева» А.В.Казанского, «Обоз (Поземка)» С.Р.Ринчинова, «Хий морин (Конь удачи. Воин, ушедшим на фронт)» С.В.Ханхурова, «Табун у подножия горы» А.И.Батурова, «Весна в горах» В.Ф.Архипова; графики: «Ветеран» Б.Т.Тайсаева, гобеленного ткачества: «Сагаалган» С.П.Ринчиновой, «Лошади» Т.Ц.Дашиевой; ювелирного искусства: мужской гарнитур «Дракон» Б.Г.Жамбалова, женское украшение «Гаруда» Ж.Н.Эрдынеева.

Июнь вновь стал месяцем «бенефиса» народного художника РБ Юрия Мандаганова, устроившего выставку флорентийской мозаики в Агинском Бурятском национальном округе (Читинская область).

В начале июля были подведены итоги творческого конкурса на звание лауреата Республиканской премии в области изобразительного искусства им. Ц.С.Сампилова. Обладателем первой премии стал заслуженный художник РБ Ч.Б.Шонхоров, получивший эту высокую награду за серию картин исторического жанра: «Субудай», «Воин», «Лучник». Второй премии удостоена Н.Д.Дондокова за работу «Саган убутун» (Белый старец), выполненную в традициях буддийской иконописи (танка). Третьей премией отмечен народный художник РБ Ю.Е.Мандаганов за многофигурную мозаичную композицию «Праздник моего детства».

Август месяц остался в памяти горожан и гостей столицы Бурятии зрелищной и оригинальной по своей концепции персональной выставкой «Алтан булак» (Красный ключ) заслуженного художника РБ Бальжинимы Доржиева, прошедшей в Музее города Улан-Удэ.

В честь 80-летия Героя Советского Союза, ветерана Великой Отечественной войны, Почетного гражданина г.Улан-Удэ и Республики Бурятия, заслуженного

художника РСФСР Георгия Москалева в Республиканском художественном музее им. Ц.С.Сампилова в начале сентября открылась его персональная выставка живописи и графики.

Музей истории города Улан-Удэ в сентябре организовал персональную выставку заслуженного художника РБ Олега Козлова «Мистика и лирика тантры». Автор посвятил свой вернисаж памяти выдающихся бурятских художников А.Цыбиковой и Ц.Н.Очирова. Выставка примечательна тем, что отразила образные представления нашего современника о древнейшем вероучении восточной цивилизации в крупной серии сюжетно-мифологических композиций: «Асуры», «Бодхи», «Лики», «Предсказатель», «Просветленный», «Путник», «Гаруда», «Триумф», «Лотос» и других.

23 сентября, в годовщину памяти народного художника РСФСР, лауреата Государственной премии РБ А.Н.Сахаровской (1927 - 2004 гг.), в Улан-Удэ были торжественно открыты мемориальная доска и выставка ее произведений. После завершения выставки более тысячи графических работ подарены дочерью художницы Е.К.Зонхоевой музеям Бурятии, Агинского Бурятского автономного округа и деятелям культуры - организаторам мероприятий.

В сентябрьские дни в Красноярске прошла региональная выставка, посвященная 250-летию Российской Академии художеств, где наряду с коллегами из других субъектов Федерации представили живописные, графические, пластические и декоративные работы известные художники Бурятии - В.М.Бройко, И.Г.Налабардин, Б.Г.Жамбалов, В.Г.Поспелов, Б.Э.Лыскоков, Л.Д.Семенов и другие.

Одновременно члены Союза художников республики приняли участие в комплексной экспозиции, организованной в дни Международного фестиваля современного искусства «Середина Земли» в г.Иркутске.

В конце сентября иркутский «Дом художника» впервые принимал полноформатную выставку «самоцветных картин» народного художника Юрия Мандаганова, дополненную работами его сыновей Чингиса и Доржо.

Октябрь подарил любителям ювелирного искусства знакомство с выставкой заслуженного художника РБ Жамсарана Эрдынеева, одного из наиболее видных мастеров этого жанра, чье высокое ремесло отличается синтезом национальных традиций и творческого новаторства.

Крупным культурным событием октября месяца стала персональная выставка живописи и графики Александра Казанского,

народного художника России, действительного члена Российской Академии художеств, профессора, лауреата Государственной премии РБ и Республиканской премии в области изобразительного искусства им. Ц.С.Сампилова, посвященная 70-летию со дня рождения и 50-летию его творческой деятельности. Зрители, посетившие Республиканский художественный музей, имели возможность встретиться с эпическими полотнами А.В.Казанского «Рыбаки Байкала», «Таежные дали», «Долина Селенги», «Байкал. Остров Ольхон», «Бурятская степь», вошедшими в анналы искусства XX века, а также с новыми творениями живописца: «Ветеран», «Розы для Ларисы», триптихом «Байкал-сюита», серией картин «Горная тундра в Саянах» и многими другими.

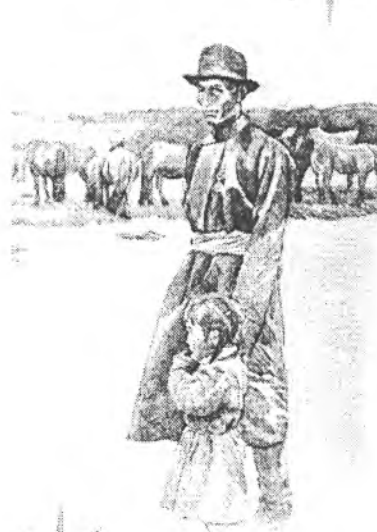
В конце октября в залах Музея истории города Улан-Удэ прошла персональная выставка члена Союза художников Василия Богомазова, отметившего свой 50-летний юбилей. Его предметные, пейзажные и жанровые композиции - «Натюрморт с лимоном и бренди», «Карминовый предвестник», «Французский дворик», «Венецианский карнавал», «Забайкальский Дон Кихот», «Лестер врывается», «Полет петуха над городом», «Три грации», «Встреча двух стихий», «Он и Она на Байкале» и другие, поднимают волнующие каждого проблемы добра, любви, красоты.

Ноябрь - месяц проведения ежегодного «Осеннего вернисажа». В Республиканском художественном музее им. Ц.С.Сампилова, как обычно, рядом с произведениями ветеранов - А.В.Казанского, С.Р.Ринчинова, В.П.Уризенко, В.Ф.Архипова, Л.А.Лабока, Ч.Б.Шонхорова, Б.Г.Жамбалова, Л.И.Нохоевой и других соседствуют работы молодых авторов, заявляющих выразительными средствами живописи, монотипии, батика, гобелена, филигрании о будущем изобразительного искусства республики.

Финальным аккордом в деятельности творческого Союза стала персональная выставка произведений флорентийской мозаики народного художника РБ Юрия Мандаганова в московском Центральном Доме художника.

Круг свершившихся за год художественных событий уже уходит в историю. Он еще ждет своего осмысления и подробного описания. Большое, как известно, лучше видится на расстоянии...

Олег ПАЗНИКОВ,
заслуженный деятель
искусств РБ,
ответственный секретарь
Союза
художников Бурятии.

А.Казанский
«Табунщик»Ж.Эрдынеев
«Птица Гаруда»Ю.Мандаганов
«Флорентийская мозаика»

29.12.2005

Буряад үнэн

Уран

16

№153(21239)

Дүхэрнэ

Урз

№51(456)

УРАН ЗОХЁОЛОЙМНАЙ УРАСХАЛ ХАЙШААБ?

(Мүнөө үеын буряад литература, тэрэнэй хүгжэлтын асуудалнууд, ерээдүйн хараа бодолнууд, шэглэлнүүд тухай шэнэ жэлэй урдахи бодолнууд, ханамжанууд)

Хэтэ мүнхэдөө хэмхэрхгүй Хэрэм мэтээр ханагдагша СССР гүрэнэй халан хандархангаа хойшо арбаад гаран жэл гүгэршэбэ. Энэ хугасаа соо үндэһэн буряад литературымнай байра байдал аргагүй ехээр муудаа, хүгжэлтэнь замхан алдаа гээшэ. Тон муу юумэниинь юун бэ гэхэдэ, уран зохёолшодые эмхидхэжэ байха, тэдэнэй зохёолнуудые сэгнэжэ, хэблэдэ зууршалжа байха, залуу уран зохёолшодые элэрүүлэн, хүмүүжүүлжэ байха эмхи зургаан болохо Буряад Республикын Уран зохёолшодой холбоон гүрэнэй бэшэ, харин олонийтын эрхэтэй боложо, гүрэн түрэхөө тэдхэмжэ абахагүй шахуу шахардуу байдалда оронхой.

Уран зохёолшод зохёолоо бэшэд, тэрэнэ хэблүүлхэ гэжэ тамаа үзэдэг болошонхой. Хэрбээ СССР гүрэнэй үедэ уран зохёолшод зохёолоо хэблүүлэд, урмашуулга болгон бараттай-ханаар гонораар абадаг байгаа хаа, мүнөө үедэ тэдэнэр зохёолнуудаа өөхэдөө мүнэ оло-жо хэблүүлхэ хүшэр байдалда оронхой бшуу. Мүнөөнэй уран зохёолшод урда хүгжэлдэр зохёолнуудые бүтээхын орондо гэр бүлээ, өөрыгөө эдэ хоолоор, хубсаа хунараар хангаха арга боломжонуудые бэдэрхэ, мүнэ түлбэритэ ажал бүтээхэ баатай болоод байна.

Угаа ядахадаа уран зохёолнуудаа хэблүүлхэ сэтгүүл үгы болошоо бшуубди. Уран зохёолшодой холбооной орган байхан «Байгал» журналнай гарахыа болихоор үнэнэй.

Гансал «Буряад үнэнэй» редакциин үүсхэлээр гарадаг «Морин хуур», «Вершины», «Одон» гэхэн журналнууд бага сага албарнаар лэ байна. «Буряад үнэнэй» хидгэлтэ мүнөө дээрээ баярыг хүргэхэ болоод байнабди. Юуб гэхэдэ, «Буряад үнэн» уран зохёолшодой ори ганса тулгуури болоод байна бшуу.

Алар 1920-сод онуудхаа эхилжэ, олон үеын уран зохёолшодой оролдолгоор, хүсэ шадалаарнь байгуулагдахан Уран зохёолшодойнгоо холбооние алдажа байхада, олон үеын агуухэ уран зохёолшодой арга шадалаар, уран бэлгээр бии болгогдоһон үндэһэн уран зохёолоо доройтуулжа байхамнай харамтай байнал даа! Өөрын хэлэгүй, литературагүй арад арад бэшэ гэлсэдэг. Иймэл байдалда орохоёо байхан арад гээшэ гүбди?

Манай буряад литература Сибириин арадуудай литературауудтай жэшэбэл, дутуу бэшэ, харин үлүү хүгжэлтэ абahan, ямаршье талаараа, илангаяа уран найруулгынгаа, удхынгаа талаануудаар урид гарахан, ямаршье арадуудай, тэрэ тоодо ород арадай литератураһаа дутуу бэшээр хүгжэһэн литература ха юм.

СССР гүрэнэй халан хандарашье хаа, хүшэр хүндэ байдалда ороошье хаа, буряад литературамнай хүгжэлтэеэ сар

зуурашье зогсоогоогүй. Жэл бүхэндэ хэблэгдэн гарахан номуудай тоо олошоржол байһаар. Жэшээ болгон 1995 онһоо абажа хараха болоо хаа, энэ ондо 12 зохёол, тэдэнэй 6-ниинь буряад хэлэн дээрэ гарахан байна. 1996 ондо бүхыдөө 15 зохёолнууд, тэдэнэй 7-ниинь буряад хэлэн дээрэ хэблэгдэнхэй. 1997 ондо хэблэгдэн гарахан 19 зохёолнуудай 11-ниинь буряадаар гараа. 1998 оной 27 зохёолнуудхаа 20-ниинь буряад хэлэн дээрэ хэблэгдэнхэй байна. 1999 ондо хэблэгдэнхэй 18 зохёолнуудхаа 10-ниинь буряад хэлэн дээрэ гаранхай. 1995 онһоо 2002 он болотор, найман эгээл хэсүү жэлнүүдэй хугасаа соо, бүхыдөө 170 зохёолнууд хэблэгдэн гарахан байна. Тэдэнэй 105-ниинь, ехэнхи хубинь, буряад хэлэн дээрэ хэблэгдэжэ гэжэ онсо тэмдэглэхээр. Жанрын талааа хараха болоо хаа 120 зохёолын поэзиин, 50-ниинь прозоор бэшэгдэнхэй зохёолнууд болонод. Томо жанрууд гэхэдэ, 13 роман, 14 повесть, 24 поэмнүүд хэблэгдэнхэй байна. Бэшэ зохёолнуудын бага жанруудай зохёолнууд болонод. Гэхэтэй хамта эдэ тоонууд тон зүб тоонууд гэхээр бэшэ. Юуб гэхэдэ, мүнөө хүрэтэр зарим уран зохёолшод аймагай түбтэ гү, али бэшэшые ондоо аргаар зохёолнуудаа хэблэхээр. Тиймэхэ зохёол бүхэниие бүридхэлдэ абахань хүшэр байхан зандаа.

Тийгэбэ яабашье эдэ зохёолнууд буряад литературымнай зогсонгүй, халан хандарангүй хүгжэжэ байһаниие гэршэлнэ гээшэ. Жанруудайнгаа, удхынгаа ба уран найруулгынгаа талаар мүнөө үеымнай уран хайханай литература ямар байдалда байна гэшэб гэжэ хаража үзэхэ болоо хаа, иимэ байна.

ПОЭЗИ

Мүнөө үеын литературын ехэнхи зохёолнууд хадаа поэтически гү, али шүлэглэмэл зохёолнууд болоно. Эдэ зохёолнуудые илангаяа эдэбхитэйгээр Ардан Ангархаев, Матвей Чойбонов, Дулгар Доржиева, Галина Базаржапова, Даша-Рабдан Дамбаев, Элбэг Манзаров, Есугей Сындусев, Жорж Юбухаев гэгшэд бэшэнхэй байнабди. Тэдэнэй номуудые дурдаха болоо хаа, топ түрүүлэн Ардан Ангархаевай «Агуухэ шэди» (2001), «Амиды зүрхэнэй шуһан» (2005) гэхэн номуудхаа эхилхэ зэргэтэй. Юуб гэхэдэ, А.Ангархаев 2003 ондо «Агуухэ шэди» гэхэн номойнгоо түлөө Буряадай гүрэнэй шанда хүртэһэн байна. Матвей Чойбонов мэнэ хаяхан «Наһанайм табисуур» (2005) гэхэн шүлэгүүд болон дуунуудайнгаа номые хэблүүлэн гаргажа, олоной үзэмжэдэ табья. Мүнөө үеын шүлэгшэдһөө эгээл эдэбхи ехэтэйгээр зохёолнуудаа бэшэжэ, олон номуудые хэблүүлжэ үрдиһэн шүлэгшэн гэхэдэ, Дулгар

Доржиева болоно. Энэниинь «Дуранай дугы» (2001), «Соёмбын элшэ» (2001), «Нүүдэл түүдэгүүд» (2004) гэхэн номуудын гэршэлнэ. Галина Базаржапова удаа дараалан «Уулзуур» (2001), «Хангайн амисхаал» (2002) гэхэн уянгата шүлэгүүдэйнгээ номуудые хэблүүлэн байна. Даша-Рабдан Дамбаев мүн баһа хойно хойноһоонь «Сүн сагаан сэдхэл» (2002), «Мүнхэ зула» (2003), «Нирвана Сансара» (2003) гэхэн шүлэгүүд болон поэмнүүдэйнгээ номуудые хэблүүлэн гарганхай байна. Элбэг Манзаров «Уятай нугаһан» (2003), Есугей Сындусев «Люди длинной воли» (2000), Жорж Юбухаев «Ута зам» (2000), Нина Ленхобоева «Эжымни абдар» (2001), Чингис Гурев «Улаан-Хада» (2002) гэхэн нэгэ нэгэ номуудаа гаргаа гэжэ тэмдэглэе.

Мүнөө үеын поэзиин хүгжэлтын нэгэ хайн талань юун бэ гэхэдэ, уран бэлитэй залуушуул олошоржо байнхай. Эдэ хэд бэ гэхэл, Баяр Балданов, Лопсон Гergenov, Жаргал Жербаев, Дарима Дулмаева, Валерия Жанчипова, Санжай-Ханда Дармаева гэхэ мэтэнэр болонод. Лопсон Гergenov «Түнхэн, шамтай минии зүрхэн» гэхэн номойнгоо түлөө 2001 ондо Н.Г.Дамдиновой нэрэмжэтэ шангай лауреат болоо лэн. Тийхэдэ Баяр Балдановай «Самарган» гэхэн ном хоёрдохой хуури эзэлэ. Дарима Дулмаева «Хонгорхон Мэлээ дуулан магтанаб» гэхэн номойнгоо түлөө 2004 ондо энэл шангай лауреат боложо, Валерия Жанчипова «Сэдхэлэйм дуһалнууд» гэхэн номойнгоо түлөө хоёрдохой хуури эзэлэ лэн. Жаргал Жербаев «Байдалай дуун» (2002) гэхэн яһала хайн ном гаргажа, олоной сэгнэлтэдэ табиһан байна. Санжай-Ханда Дармаева «Сэдхэлэй уянга» (2004) гэхэн яһала хайн түрүүлшынгээ номой презентаци нёдондо Санагада үнгэргөө лэн.

Эдэ дээрэ тоологдоһон уран зохёолшод ба тэдэнэй номууд үндэһэн буряад уран зохёоллоймнай мүнөө үедэ эршэтэйгээр хүгжэжэ байһаниие гэршэлнэ гээшэ. Би эндэ гансал 2000 онһоо нааша гарахан зохёолнуудые нэрлээ гээшэб. 1995 онһоо 2000 он хүрэтэр хэблэгдэн гарахан зохёолнуудые тоолохо болоо хаа, 100 гаран болохонь лабтай.

Удхынь, уран найруулгын, тематикын талааа эдэ бүхы зохёолнуудые хаража үзэхэ болоо хаа, урда жэлүүдтэ хэблэгдэн гарахан зохёолнуудхаа ташха ондоо байха юм. Юуб гэхэдэ, мүнөө үе сагай хүн орон дэлхэйгээ 1950-яад - 1960-аад онуудай хүнүүдһээ байха, арбаад-хорёод жэлнүүдэй саада тээхи хүнүүдһээ ондоогоор хаража, орон дэлхэйнгээ жама ёһо ондоогоор ойлгожо, Үлгэндэлхэй эхээс Үндэр тэнгэри эсгээс холбожо нууна ха юм. Мүнөө сагнай - орёо саг, хүн бүхэнэй ухаан бодолой, мэдэрэлэйн

хубилжа, шэнэ боложо байһан саг бшуу. Арбаад - хорёод жэлэй саада тээ нэгэшые уран шүлэгшэ А.Ангархаевтал адли

**Бүрэн хаан, Буурай баабай,
Үндэр баабай, Хан Шаргай!..
Саяан уула,
Мүнхэ Сарьдагнай,
Сэлэнгэ мүнэн,
Ангара, Эрхүүмнай,
Зүлхэмнай, Үдэмнай,
Байгал далаймнай,
Галуута нуурнай,
Бархамнай, Алханамнай!..
Хад бурхагууднай,
Хаашуунай, хатагнай!
Үндэр ехэ хүшэтэмнай,
Монгол түүрэг удхамнай! —**

гэжэ бөөгэй маягтайгаар хад бурхадаа дурдажа, зохёолоо бэшэхгүй байгаа бшуу.

Гансашье Ардан Ангархаев бэшэ, мүн баһа Матвей Чойбонов, Даша-Рабдан Дамбаев гэхэ мэтэ уран шүлэгшэд эхэ нютаг, эсэгэ ороноо магтан дуулахадаа, заал хаа урданайнгаа уг удхатай, ёһо заншалтайгаа, хада бурхадатаа холбожо, зохёолоо бэшэдэг болоһониинь хайхашаалтайшые, зүбтэйшые гээшэ. Юуб гэхэдэ, бүмбэрсэг дэлхэйдэ багтажа байгаа юумэн бүхэн хоорондоо холбоотой, бэе бэеһээнь дулдыдан гарадаг бшуу. Хүн бүхэн хангай тайгатаа, үндэр ехэ уулануудатаа, үргэн ехэ тала дайдатаа, эхэ ехэ дэлхэйтээс хүйһэн бөөрөө холбоотой ха юм. Тиймэхэ агуухэ шэди алтан дэлхэй дээрэ байха ёһотой гэжэ ойлгожо, этигэжэ эхилэн хадаа уран шүлэгшэднай иимэ шэглэл баримталжа эхилээ бшуу.

Буряад зоной үзэл суртаалда гайхамшагта удхатай юумэн олон. Гал, нара, Наранда шүтэжэ ябаһаниинь бүри эртэ урда саһаа дэлхэйн олон арадуудтай нягта холбоотойень гэршэлнэ. Шэдитэ юумэн энэ дэлхэй дээрэ үгы гэхэн сагта хүмүүжэһэн бидэндэ мүнөө болоходо, эсэгэ орон, эхэ нютаг гэхэн ойлгосонууд тон гүнзэгы удхатай, тон ондоо шапартай болоно гээшэ.

Мүнөө үеын буряад поэзиин нүгөө нэгэ шапар шэлжэ, шэглэлын юун бэ гэхэдэ, хүн зоной сүн сагаан сэдхэл, гүн хайхан мэдэрэл шэнэ сагай эрилтээр зураглан харуулалга болоно.

**Хүн — хайран амин,
Хүн — элхэргэн амин,
Хүн — хайхан амин, —**

гэхэн бурхан багшын буянта дүлэн доро мүнхэрхэн эдэ ойлгосонууд уран шүлэгшэдэй ухаан бодолдо нэбтэрэн ороһониинь удхата зохёолнуудын гэршэлжэ үгснэ. Буддын шажанай мүнхэ хургаал дээрэ үндэһэлжэ, тэрэнэй гүн ухаан уран зохёолнуудтаа нэбтэрүүлжэ бэшэхэ гэхэн шэглэл хадаа мүнөө үеын поэзиин гол шухалануудай нэгэн болоно.

Буряад уран шүлэгшэд заншалта ёһоороо инаг дуран, эхэ орон, алтан хангай, амидалта байгааи гэхэ мэтэ темнүүдтэ зориулжа, олон тоото шүлэгүүдэ бэшэнхэй байна.

Тийхэдэ хуушан янзаар, үнгэрхэн маягаар бэшэ, харин мүнөө сагай эрхэ байдалай эрилтэ хангахаар, шэнэ үеын хүнүүдэй шэхэнэй шэмэг, сээжын баяр болохоор бэшэнхэй байнабди.

Эдэ ба бэшэшые талаануудаараа мүнөө үеын поэзи урда үеынхидэ орходоо, онсо илгарна гээшэ. Поэзиин хүгжэлтэдэ һонирхолтой, шэнэ удхатай юумэнүүд олон үзэгдэнэ. Гэбэшые энэхэн статья соо бултынь шэнжэлэн хараха аргагүй лэн тула поэзи тухай иигээд лэ дүүргэбэди.

ПРОЗО

Мүнөө үеын буряад литературада прозоор бэшэгдэнхэй зохёолнууд яһала олон гээшэ. 2000 онһоо нааша абажа харахада, иимэ зохёолнууд хэблэгдэн гараа гэхэл, Ч.Гуревай «Найдал» гэхэн расказуудай суглуулбари, Ц.Номтоевой «Шагжын хула» гэхэн туужануудай ном, А.Ангархаевай «Мундарганууд», «Газар дээрэхи бурхан», «Обоо» гэхэн туужанууд, Ц.-Д.Дондоковай «Хорин хатад», Влад. Гармаевай «Арбадахи рабдун», А.-Д. Дугаровай «Хатан Удалха», Б.Шой-доковой «Тоонто нютаг» гэхэн романууд болонод.

Мүнөө үеын расказай жанрта эдэбхитэйгээр хабаадасгад гэхэдэ, А.Лыгденов, Ч.Гурев гэгшэд онсо илгарнад. Удхынгаа ба уран найруулгынгаа талаар А.Лыгденовэй расказууд үлүүтэ хайнууд, хүнэй доторой байдал гүнзэгыгөөр зураглан харуулан зохёолнууд. А.Лыгденов илангаяа анхаралтайгаар нравственна асуудалнуудта хандажа, хүнэй сэдхэл, мэдэрэл, уялга, гэхэ мэтэнүүдые уран шадабаритайгаар зураглана.

Гэбэшые олон тоото уншагшадай анхарал һүүлэй үедэ бии болоһон романууд татана. Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, мүнөө үедэ бэшэгдэнхэй романууд булта шахуу түүхын удхатай зохёолнууд болонод. Жэшэнь, В.Гармаевай «Арбадахи рабдун» гэхэн роман аяар 16-17-дохи зуунай үедэхи хори буряадуудай хуби заяа, Дотор Монголоор нүүжэ, зөөжэ, зобожо, тулижа ябаһаниие зураглан харуулна. Угышые хаа, Ц.-Д.Дондокова «Хорин хатад» гэхэн роман соогоо 17-дохи зуун жэлдэ, 18-дахы зуунай һүүл багта, 19-дахы зуунай эхээр болоһон үйлэ хэрэгүүд тухай бэшэнэ. Гол геройнуудын хадаа Балжин хатан, Шойжид хатан ба Дунзаана гурбан болонод.

С.Норжимаевтай «Гурбан ногоон» гэхэн трилогийн хоёрдохи номын болохо «Сонхир тэнгэрийн хаяагаар» гэхэн роман бүхы трилогидоол адли урданай сагай буряад арадай ажабайдал зураглан харуулхан зохёол гэшээ. Д.-Д.Дугаровай «Хатан Удалха» гэхэн роман мүн баһа үнгэрһэн сагай байра байдал зураглан харуулхан зохёол болоно.

Эдэ зохёолнууд булта шахуу яһала удха түгэдээрөөр, уран шадабаритайгаар бэшгэдһэн зохёолнууд гэхээр. Нонирхолтойнь юун бэ гэхэдэ, Вл.Гармасвай ба С.Норжимаевтай зохёолнууд трилогинууд болохо юм. Д.-Д.Дугаровай роман мүн баһа амяараа роман бэшэ, харин «Хангай» гэхэн романийнь үргэлжэлэл болоно. Ц.-Д.Дон-доковагай «Хориин хатад» гэхэн зохёол роман гэхээр бэшэ. Юуб гэхэдэ, энэ зохёол соонь детективэй зүйлнүүд, драмын шэнжлэлтэй, олон тоото лирическэ ба философско хэлэгүүд үгтэһэн байна.

Юрэнхы дээрээ прозоор бэшгэдһэн мүнөө үеын зохёолнууд урда үснүүдтэ бэшгэдһэн зохёолнуудта орходоо, ондоо харасатайгаар, арад зоной түүхын уг унги шэнжэлэн үзэхэ зорилготойгоор бэшгэдһэн зохёолнууд. Уран найруулгынгаа талаар мүн баһа онсо илгарһан, орёо байгуулгатай, олон тоото үйлэдэгшэ нюурнуудтай зохёолнууд болоно. Авторнуудын арад зонойнгоо түүхэдэ хандажа,

монгол, буряад угсаатан хаанаһаа гаража, ямар харгы зам гаталжа, мүнөө саг хүртэр ерһэн юм гэжэ үргэн олон уншагшадта ойлгуулхые оролдоһон байна. Юуб гэхэдэ, мүнөө үе сагта хүн зон, арад түмэн ямар байдалда байнаб, саашадаа ямар замаар хүгжэн ошохооб гэжэ мэтэ асуудалнуудта харюу үгэхын тула, хүн түрэлтэн хаанаһаа эхилэ татажа хүмүүжэн хүгжэһэн юм, ямар харгы зам гаталжа, энэ хүртэр ерһэн юм гэжэ ойлгохо шухала ха юм. Ушар иймэһээ мүнөө үеын буряад романуудай авторнуудай урда сагай, үнгэрһэн үеын арад зонойнгоо түүхэдэ хандаһаниинь миинтэ бэшэ гэшээ.

ДРАМАТУРГИ

Мүнөө үеын драматургическа зохёолнууд мүн баһа үнгэрһэн сагай байра байдал зураглан харуулхан зохёолнууд болоно. Жэшээлэн хэлэхэ болоо һаа, Б.Гавриловтай «Чингис хаан», Г.Башкуевтай «С.С.С.Р.», Д.Сультимовтай «Амиды зула», Б.Эрдынесвай «Япон Долгор» гэхэ мэтэ зүжэгүүдые дурдамаар. Юрэ хэлэхэдэ, мүнөө үеын драматурги бэшэ жанрнуудта орходоо, дутуу бэшээр хүгжэжэ ябана гэхэдэ, алдуу болохогүй гэшээ. Энэ хүгжэлтэдэнь Хоца Намсарасвай нэрэмжэтэ Буряадай драматическа театрай ажалшадай үүргэ бага бэшэ гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Мүнөөнэй драматургическа зохёолнууд удхаараа, уран най-

руулгаараа үндэр дээдын сэглэлтэдэ хүрэмөөр зохёолнууд гэшээ. Илангаяа эдэбхитэйгээр, уран шадабаритайгаар бэшгэдэ драматургнууд гэхэдэ, Б.Эрдынеев, Б.Гаврилов, Г.Башкуев, Б.-М.Пурбуев, М.Батоин гэгшэд болоно. Гансалшэнэ сагай эрмэг дээгүүр гараһан залуу драматургнуудай үгы шахуу байһаниинь харамтайл байна. Тиигэбэшье үндэһэн буряад драматургиимнай саашадаа эршэ-тэйгээр хүгжэхэнь дамжаггүй.

ЗОХЁОХЫ ЗОРИЛГОНУУД БОЛОН ШИЙДХЭХЭ АСУУДАЛНУУД

Проблемэнууд ба шийдхэхэ асуудалнууд аргагүй олон лэ байна. Тон түрүүн «Байгал» журналаа хэлбэжэ эхилэ хэрэгтэй. Юуб гэхэдэ, уран зохёол түрүүн журнада хэлбэгдэжэ, шалгалта гараха, сэглэлтэ абаха, үлүү дутуугаа мүлхэ ёһотой. Журнал үгы уран зохёолшод гэжэ байдаггүй. Энэ нэгдэхэ гол асуудал болоно.

Хоёрдохи гол шухала асуудал юун бэ гэхэдэ, залуу халаание хүмүүжүүлгэ болоно. Мүнөө урдаа шэнги М.Горькийн нэрэмжэтэ Литературна институтта республика бүхэлнөө олоор хургахаяа болинхой. Тиимэһээ эндэ нотагтаа Буряадай гүрэнэй университетдэ литературна таһаг нээжэ, залуу эхилэн бэшгэгшэдые элэрүүлжэ абаад, хургаа шухала.

Гурбадахаяр, уран зохёолшодоо урдаа шэнги сэглэжэ, нэрэ сольёнь, байра байдалынь

үргэхэ, «Арадай» гэжэ нэрэ соло үгөө хадаа үнэн бодото арадай зохёолшод болгохо. Уран зохёол зохёохо гэхэн бэлиг бурхан багшаһаа үршөөгдэһэн хадань энэниинь хүсэддүүрэнээр арад зондоо аша туһатайгаар хэрэглэхэ. Уран зохёолшодой байра байдал найжаруулха хэрэгтэй.

Бэлигтэй уран зохёолшод үсөөн ха юм! Гамная! Буряад арадаймнай нюур шарай, ухаан бодол абажа ябаһан хүнүүд ха юм!

Дүрбэдэхээр, уран зохёолнуудаа шэнэ сагай эрилтэ хангамаар бэшэхэ, шэнэ онол аргуудые хэрэглэжэ, оршон байгаа орёо сагаа уран зохёолнууд соогоо ябталха шухала. **Мүнөө нэгэ үе саһаа, нэгэ ухаан бодолой, сэдхэхэй байдалһаа нүгөөдэдэ орожо байха үедэ, бүхы юумэнэй нэлгэгдэн хубилгагдажа, шэнэдхэгдэжэ байха үедэ бүхы бэшэхэ онол аргуудаа, уран харасаяа, ойлгосоёо ондоо болгон хубилгаха, шэнэ сэглэлтэнүүдые үгэжэ, шэнээр зураглаха саг ерэнхэй бшуу.**

Бэшэшье тусхай проблемэнууд ба асуудалнууд, жэжэ божо хэрэг үйлэнууд олон лэ ха юм. Теэд энэхэн статья соо бултынь багтаахань бэрхэтэйл гэшээ. Хэлэлтухай, номой наймаан гэхэ мэтэнүүд тухай хэлэгдэнгүй үлэшөө.

СААШАНХИ ХАРАА ШЭГЛЭЛНҮҮД

Буряад литературымнай хүгжэлтын саашанхи хараа шэглэлүүд гэбэл, яһала бии

гэхээр. Тон түрүүлэн ургажа ябаһан уран зохёолшодоо анхаржа үргэхэ, хүмүүжүүлхэ. Мүнөө үедэ миний мэдэхээр 50-яад гаран бэшэжэ шадаха хурагшад Захааминай, Түнхэнэй, Хэжэнгын аймагуудта, Агын ба Усть-Ордын автономито округуудта бии. Буряад арадаймнай бэлигтэй нэн тула дороһоо ургажа ябаа залуушуулай дундаһаа уран бэлигтэн гаражал байхань лабтай.

Буряад литературамнай хүгжэлтынгөө үндэр дээдын шатада хүрэхэ ябаһан, дүй дүршлөөр ехэ, ёһо заншалаар баян литература ха юм. Энэ баян дүй дүршэлын, урдалхы ёһо заншалынь буряад литературмнай хүгжэлтын түшэг тулгуури, үндэһэниинь боложо үгэхэ, саашадаа хүгжэхын эшэ барюулын болохонь дамжаггүй.

Уран зохёолоймнай урасхал хайшааб гэхэн асуудалда харюу болгон, уран зохёолоймнай урасхал уг гарбал тээшээ, уг унги, ёһо заншал, эхин мур тээшээ шэглэнхэй гэжэ харюусаха хэрэгтэй. Энэ иимэ тобишолол хаанаһаа гаранаб гэбэл, уран зохёолнуудһаа, тэдэнэй удхаһаа гарана гэшээ. Саашадаа ямар янзаар хүгжэхэб, ямар шэглэлтэй байхаб гэхэн асуудалнуудта харюусахын тула хаанаһаа гараһанаа, ямар зам гаталһанаа найнаар мэдэжэ, ойлгожо абаха хэрэгтэй бшуу.

Саян БАЛДАНОВ,
БГУ-гай профессор,
эрдэмэй доктор.

«Буряад үнэн» Хэблэлэй байшанай ахамад редактор-генеральна директор А.Л.АНГАРХАЕВТА зорюулагдана

Арад соогоо түрүүлһэн
Агуухэ ухаанайш
Нараар туяарһан элшэхэ
Нобшоор даарахадаа
хүлшэхэнгээ,
Найдамжата хүрэтэй
хүүгдэртэш
Шатама сагтаа
хэрюусэхэнгээ,
Эрын соло дуулахам!

Арагтаа суута нүхэртөө
Алдар соло дуулахам!
Анхараан соносожо үзэгтэй!
Үнгэр хадаар сахюулан,
Үргэн дайдын бүүдэйлһэн
Үеын нэгэнэй алдарта
Үнэн соло магтахам!
Буряад зоной нэгые
Буумал заяата гэхэм!

Алтаан мунгаргануудай горо
Анхан түрэхэн түлөөдөш
бэшэ,

Арадай түлөө тэмсэлһини
Оройн бурхадай табилан юм.
Ардан үнгэр нэрэһини
Ород гүрэнэй шэмэг юм.
Эблүүлжэ нэгээр суглуулһан
Эрдэни шулуун обооһини
Эрын соло мүлхэлхэ
Энэ наһанайш хүшөө юм!
Арадай хүлдэ багарааха
Ашата туһата ажалһини
Эртын түүхэ уудалһан
Эрдэмэй алтаар залаалһан

Арюун тунгалаг ухаан юм.
Бата томо бэеыеш
Баабай, ийбишһини
Бурханай заяагаар

табихадаа,
Билтарма түргэн ухаа
Баржаргар манган толгойдош
Багтаажа шадаһан юумэл!
Шинии шадаагүй ажал
Шэнжэмээр хизарта
байгаагүйл,
Эрмэлзэл зоригыеш тогтоохо
Эрьеын үнгэр байхагүйл!
Үнгэр дабаанда эсэхэ
Үйлэ баһа хаяагүйл.
Уухилан амидан дабабашье,
Үйлан уйдан ябабашье,
Узуур хурса зориггоо
Мухардажа үзөөгүйш.
Муу харатанай гаралтада
Мүнөөш хүрэтэр
дуилдээгүйш!

Жаран энэхэн наһанһини
Гансахан нэгэ Ражуун,
Жаргалайш эсэс үды
Ган халуун шуһатай зангаа
Гантама наранда
татахагүй,
Хүхэ мүлхэтэ хүйтэнгэ
Хүрэхэ даараагүй зандааш!
Нэбисэ хүсэтэй галита
һаруул ехэ сэдхэлдэһини
һанаа хүсэхгүй буянһини
Буряад-Монголой

түшэг юм!
Үнгэр ехэ обоогош
Үтэлһэн, залуугүй шүтөөл!
һанаан уужам һалтарташ
Хүрэхы соогоо хүртэһэн
Хүнэй олон гэгшэл!
Толонойш элшэдэ хүртэһэн
Тоогүй олон нүхэдһини
Түрисэлдөөд хажуудааш
хороногүйл!
Элһын туяаһаа сухариһан

Эрэн харасата атаатан
Эндэ тэндэ баһашье
Эртээ байха ёһоогоо.
Энэ үгы болобол,
Эрын соло дутуу юм.
Аюул үхэлэй эзэн,
Эрлигэй хаанай элһын
Зууршалжа хэзээ ерэхэл:
«Хүлээгтэй, сүлөөгүйб!»
Хэхэ ажалайм эсэс
Хизаарлажа харагданагүй»,
— гэхэ

Хүнэй нэгэ эрхэ
Наһандаа нэгэтэ эдлээш.
Хүдэр ехэ бэеэ,
Гүн далай ухаагаа
Гүйсэд хэмдэнь заатагүй
Сагай ертэр хүргэхөөр
Хазаарта эмээлдэ
мориндоош!

А. ПРУШЕНОВ.
2005 оной декабрь.

Ардан АНГАРХАЕВ

ШЭНЭ ЖЭЛЭЙ ТҮРНҮҮД

Янгинама хүйтэнһөө газар
хаха гантаана...
Ямар тиимэ бодолһоо сэдхэл баһа
гантаанаб...
Хасууриин мүшэртэ гоёлтонууд
үлгөөтэй яларна.
Һайхашаһан үхибүүн һарбайгааг
хүрэхэ ядалдана.
Ямар тиимэ аягтай бодолдо баһа
абтааг,
Ябажал байһан ажабайдалые дахан
тэгүүлнэбиб?
Хубидаа дүүрэн эзэн аад, юугээр
дутагдааг,
Хуушараа гэжэ шэнэ юумэ
бэдэрнэбиб?
Багуудые үмдэһэн багашуулай
өөһдөөшье мэдэнгүй
Баяртайгаар дуулалдан нэгэ дороо
тойроһондог,

Агуу хүнүүдэй мүрлэжэрхихэн
гүхэрһинһөө гарангүй,
Ахир өөрыгөө, бэшэнишье мэхэлжэ
ябана гүб?
Эдэхэн үхибүүд гэнтэ
шубуухайнууд болоог,
Элилдэжэ, жэргэжэ эхилэхэ гэжэ
байха гү?
Энэхэн ажабайдалһаа ондоохон
юумэн олдоог,
Эгүүридын ехэ удха тэндэнь,
магад, байха гү?

Бултанай урга габыатай
бэшэшье һаа,
Бурханай урга нүгэл хэзэ гэжэ
һананагүйб.
Дуранай хубяар жаргалтай
бэшэшье һаа,
Урданай табисуур эбдэб
гэжэ һананагүйб.
Үшүүхэн минии юрэнхынхэн харгы
Үлүүхэн юумэнгэ хүргөө
гэжэ һананагүйб.

Зулгыхан шамда абаашаһан дугы
Зурытар үлэхэн шарха
гэжэ һананагүйб.

Түшэгэнэн сохиһон зүрхэнэй абьян
Түби гэлхэйн хүгжэм гэжэ һананагүйб.
Бурханай үгэһэн зоболонтэ заяан
Бултанай нодонгэ эшэр гэжэ
һананагүйб.

Дуратайб гэжэ шамда хэлэхэдэ,
Урданай заншал эбдэб гэжэ
һананагүйб.

Үшүүхэн өөрынгөө сэдхэл нэхэхэдэ,
Үшүүхэн юумэ хэзэ гэжэ һананагүйб.

ТОНО ТОРГОН СОО ТОЛО ГЭРЭЛ ТАТУУЛАН...

Хуушан жэлнай ходоржо, Шэнэ жэлнай шэнхинэн ерэхэнь гү? Эгээл энэ сагай хэлгээнэй үедэ түрэл арадайнгаа оньһон үгэнүүдые дурдаха дуран хүрэдэг юм. Юуб гэхэдэ, бэе бээдээ зомнай хайн хайханиее хүсэдэг бшуу. Юрөөл тухай, жэшээнь, ямар олон оньһон үгэнүүд бииб. «Юрөөлэй үзүүртэ тоһон, хараалай үзүүртэ шуһан», «Юрөөл юртэмсэдэ шэнгэдэг, хараал хара газарта шэнгэдэг», «Юрөөлшэ хүнэй нюур хайхан, хараалша хүнэй шорган хайхан», «Юрөөлшэ айлда орохоодо, үбэл дулаахан, хараалша айлда орохоодо, зун хүйтэн», «Юрөөлшэ айлшанай морилхоодо, гуламта дэбжэдэг, хараалша айлшанай морилхоодо, хүхэ үнэхэн уггадаг».

Үгышые наа, «хайн хүн нэрээс ханаха, муу хүн зооглохоол ханаха», «хайн хүндэ нүхэр олон, муу хүндэ зэмэ олон» гэжэ араднай зүбөөр лэ хэлэдэг ха юм.

Бидэнэр, урда үеын наһажаал зон, «Урданай юумэн ула болоо» гээд хуунгүй, залуу жаахан үхи хүүгэдэй сэдхэлдэ буряад заншалайнгаа зула бадараажа ябаха ёһотой бшуубди. Сагаалганаа угтуулан, сагай хүшэгийн саадахи түүхээшье дурдажа, ерээдүй сагтай холбоо байгуулжашье ябаял.

«Юрөөлэй үзүүртэ тоһон...» Ямар сэсэн мэргэн үгэ гэшээб. Тоно торгон соо толо гэрэл татуулан, хүүгэднай ургаж, хүгжэжэ ябаг гэжэ би, Буряадай таабайнарай нэгэн, үрээхэ байнаб.

Шэнэ жэлдээ шэн зоригтой ябая буладаа!

Цыбикжаб НАЙДАНОВ,
хүдөө бэшэгшэ, поэт,
уран зурааша.

ЭХЭ-ГЕРОЙН ЭНХЭРЭЛ

Зураглал

Аяар холо Аха нютагта «Эхэ-Герой» гэхэн алтан орденото экхэнэрүүд олон юм. Тэдэнэй нэгэн болохо Валентина Бадмахандаевна Балданова болоно.

Эхэнэр хүн гэшээ үри хүүгэдэе түрээжэ, хүлэнь дүрөөдэ, гарынь ганзагада хүргэхэ, гэр бүлынгөө ам-галан байдалыс, гуламтынгаа галыс задируулангүй сахижа байха табисууртай ха юм даа. Хэдышые хүндэ хүшэр саг байг, найдал зоригго алдангүй, тэсэжэл гараха, хайн хайхан, жаргалтай, ерээдүйдэ этигэхэ, энэ ерээдүйн түлөө тэмсэлдэ эрэ хүнийе элсүүлэхэ, сэдхэл зүрхынь тэгшэлхэ, түшэг тулгуурын болохо хуби заяатай бшуу.

Валентина Бадмахандаевна Бар жэлэй намарай эхин сагта алтан дэлхэй дээрэ мүнхэлжэ, нараяа хараһан намтартай. Тэрэ сагай табилангаар Орлигой дунда хургуулийн 3 класс дүүргэдэ, хүгшэн эжыдээ тулалха гэжэ хургуулияа орхиноп байха.

Абань, Иванов, Бадма-Ханда, Агууехэ байлдаанда хабаадахаа ошоод, бусажа ерээгүй, хаана унаһаниинь мүнөө болотор мэдэгдэдэггүй юм.

1948 онһоо адууна мал хаража эхилхэн юм.

Ибиинийн, Дыжит Жал-сараевна, Шалзаг хууринда харлаг мал харадаг, харлаг малыс наажа хургаха болон нүүрнэ тоһо гаргажа, колхозой амбаарта тушаадаг байгаа. Зунай сагта зүүн тийргэдэ 7-8 гүүртэ харлаг, хайнаг малай фермэ зуһадаг байгаа. Дайнай нүүлээрхи хатуу шэрүүн жэлүүдтэ үлдэхэ, даарахыс яһала үзэхэн байна. Хэды тийгээшье, залуу наһанай халуун залитайгаар ажалладаг, ажаһуудаг байгаа.

1953 ондо монгол үнээдые даажа абаа, Пил-дайн байра гэжэ газарта

байдаг болоо. Зунай сагта Забиит нүүжэ ошодог болоо. Забиит гэжэ газарнай оройдоол Монгол ороной хилин хажуугаар байдаг, морёор ябаа хада 3 сагай болзорто Монгол ороод байхаар.

Адууна мал хараһан газарнуудынь ехэ олон юм даа: Буряад-Гол, Дэби, «Улаан-Аха» болол Ленин-нэй нэрэмжэтэ колхозууд, Балагта, Хара-Хужир, Жа-ханаа...

Үглөөнэй хара бараанар гаража, үнээс малдаа үбһэ тараажа, хотон соохи буруу, тугал, үнээдэ гаргажа, эдээлүүлжэ, удаан шэхэнгэтэ шараа хүллөөд, хотон соохи шабааһынь түүжэ гарахадаа, нэгэ бага амарха саг болохо. Шараа шэхэнгэтэнь мулталжа, үбһэ үгэжэ, амийншэ да-руулха. Өөһэдөө гэртээ орожо, галаа түлжэ, то-гоонуудаа тодохо, аарсаяа гү, али зугараан сайгаа ша-нажа уухаш. Тээд юун үни удаан тэнийжэ нууха арга байхаб даа? Газашаа гара-жа, үнээдэ адуулганда за-лаха, буруунуудаа абааша-жа уһалха, эдээлүүлхэ саг болохохол даа, - гэжэ эжымни мийэрэн, хөөрэн нуудаг юм.

Наһанайн нүхэр Влади-мир Догдонович ажалдаа ехэ бэрхэ байһан, 7 класс дүүргэлхэн, тийгээшье ба-рилгада ябажа, яһала олон медальар шагнагдаһан юм. Байха, Ямар ажал хэзгүй гэхэб? Хүдөөгэй ашаанай машинаар гүйлгэжэ ябаха, соёлой байшанда киношье харуулха, пилорама дээрэ модо гаргажа байһан бай-ха. Харин наһанһаань урид наһа бараа юм.

Валентина Бадмахандаев-на 1978 ондо апрелин 25-да «Эхэ-Герой» гэхэн алтан медальар шагнагдаһан юм.

Буряад зомнай түбшэн даруу зантай ха юм, зобохон, тулиһан зоние хайрладаг, анхардаг хайн хайхан заншалтай бшуу.

Мүнөө наһанайнгаа амар-ралтада гараад, Жаханаа хууринда үмсынгөө адууна малтайгаа одхон Руслан хүүбүүнтэйгээ ажаһууна. Өөһэдөө дээдэ эрдэм-гүйшье наа, гүрэн турын-гөө анхаралаар бүхы арбан арбагар үхибүүдынь дээдэ хургуулитай болоо, тэдэни-инь булда жаргалтай ажаһууна.

Шэйэ жэлээр Танаа, хүндэтэ Валентина Бадма-хандаевна!

Павел БАЛДАНОВ.

Ахын аймаг.

ШЭНЭ ЖЭЛЭЙ ХҮНДЭЛЭЛДЭ САМЫЙ ПОЧЕТНЫЙ ЧЕЛОВЕК МОЕГО РОДА

Я хочу написать о своей тете РЫГДЫЛОВОЙ Баль-жиме Базаргуевне.

Это имя известно во всем нашем округе и далеко за пределами его. Этим именем по праву гордятся все её воспитанники, знакомые и, конечно, родственники. Я горжусь ею вдвойне, так как она моя тетя, и я считаю её самым почетным человеком в нашей родословной. Вообще, род моего папы очень талантливый: все без исключения танцуют и поют, любят музыку, искусство. Именно по этому пути пошла тетя Бальжима. Она закончила Восточно-Сибирский институт культуры и начала работать хореографом в пос. Агинское. За все годы работы она поставила множество замечательных танцев, вырастила и воспитала несколько поколений юных танцоров, которые с благодарностью вспоминают о ней. А успехи ансамбля «Баяр»? Это её труд, её успех, её надежда, её звезда! Я посвящаю свои стихи моей тете:

Моя тетя — хореограф.
Она любит танцевать,
Любит четкость, прямош
И, конечно, доброту.

У хореографов тяжелая работа:
Сюжеты танцев, музыка,
Костюмы и движения —
Вот о чём у них всегда забота.

Прямая осанка, гибкие руки,
Для этого надо немало муки.
Тетя учит любить детей,
Ведь с танцами и песнями жить веселей!

В начале девяностых появился «Баяр»,
Где бы он не выступал,
Сразу множество сердец завоевал —
И в Агинском, Монголии, Китае,
В Москве или «Океане».
Всюду его торжественно встречают
И валом аплодисментов провожают.

За творческую работу,
За хорошую заботу
Звание высокое присвоено ей —
«Заслуженный работник культуры России».

Земляки её все почитают,
Знакомые вперед себя пропускают,
Воспитанники её просто обожают,
А родители глубоко уважают.

Рыгдылова Бальжима Базаргуевна —
гордость рода моего.
Я хочу пример с вас брать
и ни в чем не отставать.
Здоровья и счастья Вам
в Новом году, Бальжима Базаргуевна!
Жаргалма БАЗАРГУЕВА,
студентка университета им. Герцена.

БЭРХЭШҮҮЛ

Джирга Баргажан голдо эгээ хойто зүгэй малшадай байра оршодог. Эндэ Баргажанай, Икадай хаданууд холболдоно. Үбэлдөө 50 гаран градус хүйтэн болодог. Эндэ Мария Иннокентьевна Орочен Степанович хоёр 50-дахы үбэлжэлгэ үнгэргэжэ байна. Үглөөгүүр эртэ бороондошье, саһа шуургандашье 160 толгой эмэ хашарагуудыс бэлшээрідэ гарганад. Эндэ тэрэ хоёр 9 үхибүү түрэн. Мүнөө үхибүүдынь айлуууд болонхойнууд, нютагтаа ажаллана.

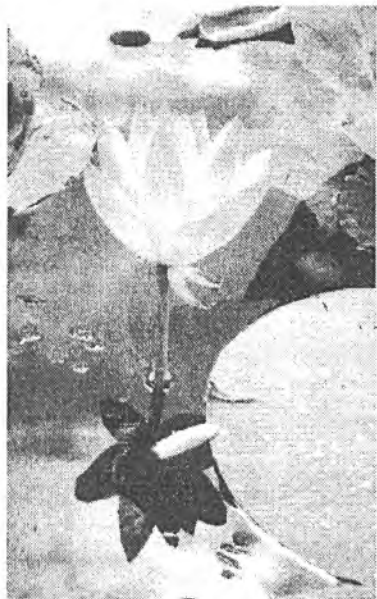
Эхэ басаганиинь, Эльвира Ороченовна, Уланхаанай дунда хургуулида эвенк хэлэ заана. Света басаганиинь Джиргын заповеднигтэ егерь болонхой. Тэрэ оло дахин сурхарбаанда моридой мұрысөөндэ түрүүлдэг. Бага хубүүнийн Степан эхэ, эсэгтэйгээ Джиргада аха дүүгэй общинада ажаллана. 30 жэл соо Берелтуевтан түрэл Уланхаанай совхоздо 4500 толгой тугаллаха хашарагуудыс фермернүүдтэ тушаагаа.

Орочен Степанович үнийнэй өөрынгөө гүүртэдэ хүрэхэ үбһэ бэлдэдэг байһан. Тэрэ үбэлдөө Шальчигир горхоние хүргэжэ, хашар тогтоодог нэн. Тэрэ хашар 1 млн. кубометр болотор хүргөөд, хабартаа сабшалангаа уһалдаг, сезон бүхэндэ 1200 центнер үбһэ хуряадаг байгаа. Эндэ хүнэй болон малай байра хайнууд. Хабартаа 10 хонг томо хии бодхооно. Хии эбэртэ бодо малда дэбисхэр болоно. Буряад Республикын габыата малшан Мария Берелтуева иигэжэ хэлэнэ: «Наг шэбхэхээ бүридхэн хии малда тон хайн дэбисхэр болоно. Хии - дулаан, зөөлн, нородоггүй дэбисхэр. Үбэлэй үедэ дэбисхэр үбһэнһөө шанарайнгаа талаар нэгэшыс дутанагүй бшуу».

Малай байрладаг хотоние шабар үхэрэй шабааһан хоёрыс худхаад шабадаг. Хотон дээрээ хагда асаржа хушадаг заншалтай. Жэл тойрон Берелтуевайда үхэрэй, хониной, гахайн, адууһанай мяхан дүүрэн, зөөхэй, тоһон, газарай эдсэн баһа элбэг. Сагай ямаршыс сагта Орочентондо ороходошни, халуун сай, дабуулан хэлбэрүүхэн гү, али хадаран элбэг. Мария Иннокентьевна оло дахин нютагай соведэй депутат болоһон. Орочен Берелтуев «Ажалдаа шалгарһанай түлөө» медальда хүртэһэн. Москвада, Улаан-Үдэдэ үнгэргэгдэхэн Хойто зүгэй арадуудай съездын делегат болоһон. Орочен Степанович Мария Иннокентьевна хоёр Москва ВДНХ-да ошоһон. Мүнөө Орочен Степанович 70 наһатай болобошье, хубүүдэйгээ хоорондо ябаһаар, сээсн заабарицуудыс хэлэхээр ябана. Дээрэн нютагай эвенкнүүдэй дунда Цыден Степанов, Борис Атакин, Антон Дырчиков гэгшэд 9-9 үхибүүтэйнууд. Тийхэдэ Бато, Цыцык Шенхоевтон 11 үхибүүдыс түрэнхон. Иигэжэ үхибүүдээр баян эвенк айлууудай олошорһонийн хайшаалтай.

2006 ондо азатай ашатай ажаһуутыт даа, хойто зүгэй бэрхэшүүл!

Владимир БАТОРОВ.

БУРЯТСКИЕ БУДДИЙСКИЕ ПРИТЧИ

Много лама таких узлов завязал - после, придя в себя, и сам удивлялся.

ТОЧНОЕ ПРЕДСКАЗАНИЕ

Шла Великая Отечественная... Длинный товарный поезд увозил Жапова Зундуй на войну.

На одной из забайкальских станций Зундуй увидел старика, которого окружали плотным кольцом люди, и тоже к нему подошел. В руках у старика он увидел ящик для гаданий и решил узнать про свою судьбу. Зундуй сильно интересовал вопрос, который интересовал в то время многих: останется ли он жив?

Зундуй дал монетку, и старик стал гадать...

В ящике забегала белая мышь, то и дело скрываясь в узких боковых отсеках. В одном из отсеков мышь задержалась немного дольше и выбежала с клочком бумаги в зубах. На нем были написаны слова: «Вернешься. Увидишься».

Так оно и в жизни Жапова Зундуй и получилось.

ЧУДЕСНОЕ ИСЦЕЛЕНИЕ

Приехал однажды в село Урдо-Ага лама Самбу, лекарь тибетской медицины, и в дом, где жила девочка Цырегма Аюшиева, зашел.

А девочка эта страдала болезнью, которая на языке современной медицины называлась «гайморит». Выражалась она в том, что носовая полость в области переносицы часто гноилась, рождая невыносимую боль. Пожелав вылечить Цырегму, лама Самбу дал ей какой-то порошок и наказал вдыхать его наподобие нюхательного табака как можно чаще.

Цырегма захотела немедленно начать курс лечения, но ее мать выразила опасение, что, вылечив свой нос, ее дочь пристрастится нюхать табак. И запретила ей вдыхать этот порошок, уповая на другие способы лечения.

Хорошо воспитанная дочь не могла послушаться свою маму, но и не хотела обижать доброго и заботливого ламу Самбу. Поэтому она стала инсценировать процесс лечения порошком, просыпая его мимо своего носа...

Ни одна крупинка порошка, данного ламой Самбу, не попала в нос Цырегмы. Однако, к ее сильному удивлению, нос вскоре выздоровел совсем и никогда уже больше ее не беспокоил.

УКРАДЕННЫЙ РОДНИК

Ехал как-то зугалайский лама мимо села Могойтуй.

Смотрит, в овраге в нескольких верстах от села, никому ненужный родник на солнце играет. Залюбовался лама этим родником, заслушался его песен, а когда появилась Лусуд - хозяйка этого родника, схватил ее за талию, посадил на коня и в свой родной Зугалайский дацан помчался быстрее ветра.

Увидели этого ламу зугалайские старики и зацокали языками:

- Сколько лет на свете живем, а видим впервые, как почтенный лама девушку-красавицу везет на коне!

- Да это не девушка вовсе, а природный дух, - объясняет им лама. - Нашему дацану пужен родник, вот я и везу его из-под самого Могойтуй!

Только тогда поверили старики словам этого ламы, когда в Зугалайском дацане и вправду забил родник, радуя всех своей вкусной водицей.

ЭКЗАМЕН ПО ПРАКТИКЕ ТУММО

Жил в старину в далеком забайкальском селе лама Пурбо, с виду совсем неприметный. Подобно легендарному тибетскому йогу Милареппе, этот лама занимался практикой Туммо, помогавшей раскрыть внутренний жар человека.

Пришло Пурбо время сдавать по этой практике экзамен, и приехала в его село комиссия из самых знатных лам.

Дело было зимою, тридцатиградусные морозы стояли на дворе. А ламу Пурбо, почти раздетого, поместили в сарай, в котором гуляла сквозняки!

Рядом с этим ламой дюжину полотенец положили, смоченных в речной воде. Стали прихаживать ламы те полотенца на плечах Пурбо сушить. За ночь их восемь штук, не меньше, высохнуть как следует успевало!

Комиссия, которая приехала к ламе Пурбо, признала такой результат весьма успешным.

ПОЕЗДКА В УЛАН-УДЭ

Случилась эта история уже в наши, постсоветские времена.

Бурят из далекого забайкальского села, также овладевший практикой Туммо (практикой внутреннего жара), приехал по своим делам в Улан-Удэ. Стояли лютые январские морозы, а этот бурят раскачивал по улицам города в летней одежде и босиком.

Окончив свои дела и вернувшись на родину, бурят рассказал своим близким, какие гостеприимные и щедрые люди живут в Улан-Удэ.

- Сначала меня пригласили в гости в милицию, потом - в психиатрическую больницу, и после этого - в общество милосердия, где мне подарили такую шубу, надел которую я чуть не умер от жары! - рассказал бурят. Вот такая история.

ВМЕСТО СОХАТОГО

Один охотник, промышлявший возле села Алханай, подстрелил как-то сохатого. Смотрит, а на его шкуре следы от лошадиной подпруги имеются!

- Это я коня Хозяина здешней горы убил, - ужаснулся охотник. Не жить мне больше на свете!

Вскоре почувствовал охотник, как кто-то за плечо его теребит. Обернулся и видит: старик в шелковом бурятском халате стоит перед ним!

- Ты почто моего коня застрелил? - спрашивает старик охотника. - На чем я теперь гору объезжать буду?

Бросился охотник в ноги тому старику, стал просить прощения...

- По прежним шаманским законам тебе верная смерть полагалась, - объясняет ему старик. - Но пришел на нашу землю буддизм, и все изменилось. Теперь и гнусного комара, сосущего твою же кровь, жалеть полагается!

- ...всю свою жизнь служить тебе буду, все добро свое тебе подарю, - умоляет его охотник. - Только не убивай!

- Э, да какое у тебя, у люмпен-пролетариата, добро может иметься? Ладно уж, так и быть, отпущу. Только напоследок ты мне, немощному духу, объезд вокруг горы помоги совершить!

Сел старик тому охотнику на плечи, плеткой его стеганул, и помчались они вокруг горы. Обогнули ее по движению солнца три раза, и отпустил старик охотника домой.

ОХОТНИК И ЗОЛОТО

Один охотник ставил на Алхане силки на зверей. Возле большого камня, обросшего со всех сторон лишайником, слиток золота пашел. С голову поворожденного ребенка, не меньше тот слиток был. Накрыв его охотник своей шапкой и решил на обратном пути забрать. Когда же снова к тому камню возвратился, шапка на прежнем месте лежала, но золота не было под ней.

ЧТО ПОВЕДАЛ СТАРЕЦ

На Алхане, уже в наши дни, отвортили один камень и нашли за ним старца с прозрачным лицом. Вот что старец поведал людям, нашедшим его:

- В мире, в который каждый из ныне живущих в свое время попадет, ныне идет война за религию, которая объединит всех. Человек идет на человека, зверь - на зверя, цветок - на цветок. И что будет посеяно в том мире, взойдет и в других мирах...

Поведав такое нашедшим его людям, старец просиял светом и исчез.

НА АЛХАНЕ

Девочка-пятиклассница приехала со своими родителями на Алханай, стала собирать грибы и заблудилась. А дело было осенью, когда температура по ночам опускалась почти до нуля!

Алханайский горный массив огромный, новичку ориентироваться на нем крайне тяжело. Водятся в этих запрещенных для охоты местах и волки, и медведи... Одним словом, родителям этой девочки оставалось надеяться только на чудо, и оно действительно произошло!

Выйдя на четвертые сутки к стоянке чабана, девочка рассказала, что в странствиях по горным тропам ее сопровождал старец с длинной седой бородой. У старца была белая собака, которая и согревала ее по ночам. Если встречалось на пути хищное животное, старец ласково разговаривал с ним... Проводив девочку к месту обитания человека, старец с ней распрощался и исчез.

ПРОЗОРЛИВАЯ ЖЕНЩИНА

Три молодые женщины, страдавшие бесплодием, отправились как-то на Алханай. Желая испросить себе детей, стали искать там священную скалу под названием «Чрево Матери».

Смотрят женщины: сидит на их пути дедушка и пруттик стругает ножом. Стружки, как из-под рубанка завитые, падают красиво в траву. Поздоровались женщины с тем дедушкой, а он и не глядит на них совсем. Значит, мол, шибко занят делом - и прошли мимо него!

А самая прозорливая из женщин и говорит:

- Мы ведь не простого дедушку встретили на пути. Давайте вернемся и поклонимся ему!

Отправились женщины обратно, а дедушки на прежнем месте уже нет. И стружек красивых в траве нигде не видно!

Поклонилась тогда самая прозорливая из женщин тому месту, на котором дедушка сидел, и в положенное время родила ребенка. А спутницы ее не поклонились и так и остались без детей.

БЛАГОСЛОВЕНИЕ

Московский писатель приехал на Алханай и тут же, пребывая с дороги в расстрепанных чувствах, встретился с бурятским ламой Матвеем Чойбоновым...

- Благословение, почтенный лама, мою книгу!

- А где пребывает ваше сознание? - спросил тот, пристально посмотрев на писателя.

- В воздухе, в воде, в огне, в камне...

- А где должно пребывать?

- В сердце!

- В таком случае, благословляю, - произнес лама Матвей и коснулся его головы священной книгой.

СЛУЧАЙ НА ДОРОГЕ

Лама, про которого многие люди говорили, что он познал саму Пустотность, отправился как-то по своим делам в соседнее село. Идти нужно было километров тридцать, не меньше, по выжженной солнцем степи.

Идет лама по дороге, пустую консервную банку катит зачем-то перед собой. Догоняет его на стареньком «газике» председатель местного сельсовета и пред-

лагает:

- Садись, подвезу!

- Спасибо, - отвечает ему лама.

- Я и сам дойду...

Председатель сельсовета пожмает плечами и скрывается на своем «газике» вдаль. А через полчаса, при въезде в село, его «газик» снова обгоняет этого ламу. Идет лама по дороге бодро и уверенно, и ту же самую консервную банку катит ногами перед собой!

ПРОРОЧЕСТВО

Когда Лала - единая сатанинская религия воцарится во всем мире, ее приверженцы пойдут в Тибет воевать со священной страной Шамбалой. В мире разразится небывалая война, и силы зла будут окончательно побеждены святым воинством Шамбалы.

Доброта и справедливость воцарятся на всей земле, и главным буддой наступившей новой эпохи будет будда Майтрея.

В эту войну, как и во все другие войны, будут погибать живые существа. Прежде всего, конечно, люди, но и собаки, лошади, слоны и так далее будут погибать тоже. В этой связи Владыки Шамбалы обещали, что все существа, которые погибнут на стороне сил Света, переродятся в их Стране.

А там даже родиться червяком - великое благо. И вовсе не потому, что в Шамбале мягкая, словно вата, земля, и какую только захочешь пищу, тут же ее получишь. А потому, что и червяк, рожденный в этой священной Стране, будет иметь ум, способный понимать учение Будды.

Агинский дацан

ПРИЕЗД ДАЛАЙ ЛАМЫ

В АГИНСКИЙ ДАЦАН

В июле 1991 года, когда духовный и политический лидер Тибета, Его Святейшество Далай Лама XIV посетил Агинский дацан, случилось в тех местах сильное наводнение. Дождь не переставая, лил целую неделю, и местным жителям стало даже казаться, что дождь не кончится никогда.

Встретить почтенного гостя вышло все население поселка Агинское. Люди стояли на окрестном поле под зонтиками и терпеливо ждали прилета Далай Ламы, держа в руках яркие хадаки и цветы.

Вертолет с Далай Ламой появился в свинцовом небе, неторопливо очертил над поселком широкий круг, и многотысячная толпа вдруг увидела, как облака внутри круга стали расступаться и редеть. В считанные минуты засияла в небе радуга, выглянуло долгожданное солнце.

И несколько дней, пока Далай Лама XIV гостил в Агинском дацане, погода стояла превосходная.

Составитель
Игорь МУХАНОВ.

Из книги «Дождь из цветов»
подготовила Галина ДАШЕЕВА.

НОХОЙШНИ ГАЛЗУУРАА ГҮ?

Унаган нүхэд Дандар Дампил хоёр үнгэрхэн зунай намдуу бүгшэм үдэр «Поле чудес» гэжэ һураг сууда гараһан дэлгүүр дээрэ нюур нюураараа уулзашаба. Нонин һормойгоо мэдэлсээд, тараха дээрээ Дампинын һонирхобо:

- Үгы, шимни угаа сэсэн нохойтой болонхой, хаанашье ошоходоо, хоюулаа хамта ябадаг юм гэжэ дуулааб, тезд мүнөө юундэ хансаараабиш?

- Тэрэмни гүлгэн байхадаа, хэндэшье хусадатгүй аад, харин бээз хүсэхэдөө, газар гараһаар, эрэшье, эмэшье хүнүүдтэ хусадат болошоо нэн. Ямаршы нохой гэртээ гү, али харша соогоо ёһотой эзэн байгаад, харин үйлсэдэ гарахалаараа, хүндэ хусадатгүй бшуу. Хусахыень болоулжа ядахадаа, газар гаргахаа болоо нэн. Үшөө тэрэмни намдаа хусадат болоол.

- Эзэндээ хусахадаа, тэрэмни галзуурһан байгаа ха?

- Үгы, нохоймни галзуураагүй юмэл! Шамдаа сэхыень хэлэһүү даа: нэгтэ ажалайнгаа мастерской сооһоо жэжэ-божо юмэнүүдые гэртээ асарһан байгааб, харин нохоймни намайгаа үнэрдэжэ, нодыемни шэртэн хараад, хусажа ороо бэлэй. Тиигэхэдэнь би одоол ойлгоо нэм: газар гараад, хүнүүдтэ хусахадаа, эдэ хулгайшад ябана гэжэ «хэлэдэг» байгаа ёһотой. Мүнөө сагта хүн бүхэн хулгайшан болошоо бэшэ юм гү?

- Хулгайшадай үдэр бүри олошоржо байдагынь мэдээжэл даа. Хэлыш, Дандар, нохойшни шамдаа хусаһаар гү, яажэ тэсэнэбиш?

- гэжэ һонирхобо нүхэрэнь.

- Тэдэ асарһан юмэнүүдээ хойто үдэрын абаашажа, байрадань табашье һаамни, намда улам нэтрүүгээр хусаад халахагүйдэнь, милицион мурдэлгын таһагта абаашажа үгэхэ баатай болоо нэм.

Тэндэһээ хая бэшгэ абааб. Тэрээн соонь иигэжэ бэшэртэй байба:

«Хүндэтэ Дандар Далаевич, танай «Бүргэд» манда алба хэжэ эхилһээр хорёод гаран хулгайшадые барилсаа, саашааа үшөөшье олониие барилсаха байһандань этигэнэбди. Танда үнэн зүрхэнһөө баярые хүргэнэбди!»

Дамдин ОШОРОВ.

ДОНДОГ ПАРХАЕВ

Һамганынгаа яаралтай хэрэгээр түрхэмдөө ошоходо, Пархаев хоёр үхибүүдтээ үлөөд, нилээд тухашаржа байгаа.

Барилгада ажалладаг тэрэ хүн хүдэлмэриһөө ерэлгэндэе магазинуудаар ябаад, яслиин үүдэндэ ербэ. Тэндэнь нэгдэхэи класса һурадаг хүбүүниинь ерэнхэй, эсгээе хүлэжэ байба.

Заахан басагаһа яслиһаа абажа, гурба болоод, Пархаевтан гэр тээшэе ошожо ябаба. Дондог Пархаев өөрөө элдэб эдихэ юумэ, забһартань нэгэ шэл архи хабшууһан сүүмхээ баринхай, хүбүүниинь заахан дүүгээ үргэнхэй.

- Хахад харгыһаа ябаад, хүбүүниинь:

- Аба, Даримые даажэ яданаб. Та өөрөө Даримые

үргөөд ябагты, заа гү? Би тэрэ сүүмхыетнай баряад ябаһууб, - гэбэ.

- Асфальт дээрэ алдажархихаш! - гэжэ Пархаев хүбүүгээ бадараад, өөрөөшье мэдэнгүй сүүмхынгээ барюул бүри шангаар бажуугаад алхалжа ябаа нэн...

КОМАНДИРОВКОҢОО БУСАЛГАН

Урдахи һууридам зэргэлжэ һууһан наһажаал залуу хоёр эрэшүүлэй үсэрэлдөөһнөө, автобусто һэжэрүүлһэнһээ үлүүгээр эсэшоод ерээб.

- Хэды саг болооб? - гээд лэ, залуунь нүгөөдэһөө асуужа, амар заяаень үзүүлхэгүй юм. Тиихэдэнь наһажаалын үсэршоод, хажуудам амиды амитан абья гарабашье гэжэ һанаагүй янзатай, харгы руугаа хараад лэ ябадаг байгаа.

Город хүрэн хойноо табидаһаа юм гү, зуудаһаа юм гү, залуугайнгаа саг һурахадань, нүгөөдэнь:

- Гурбан зуун километрэй саана шамда саг хэлээ һаа, шамтай ото хөөрэлдэхэ баатай болохо байгдаа. Дуугаралдаһаар ябатараа, нэгэ үйлсэдэ байрануудтай, хоюулаа таниха хүнүүдээр олон байгаа нэмди. Ши һамгагүй хадаа намайе ресторанда урихадаашье болохо байгааш. Харюудань би шамайе гэртээ уриха нэн бээб. Богоһыем алхаха мүртөөл сэбэрхэн, нёдондо институт дүүргэнһэн басагантайм танилсаха аргаяа бэдэрхэ нэнши. Басаганайнгаа шамда хадамда гарахам гээ һаань, яажэ хорихобиш? Хосорхо байгдаа! - гээд, шюураа уршылаба.

- Юундэ хосорхо болоо хүмта? - гээд, залуунь сабшалаагүй шодөөр урдаһаань шэртээд байба.

- Өөртөө часы абаха шадалгүй хурьгэнтэй болоо һаа, хосорхол нэн бээб! - гээд, наһажаалын автобусһоо буушана нэн.

«Нютагай домогуудаа»

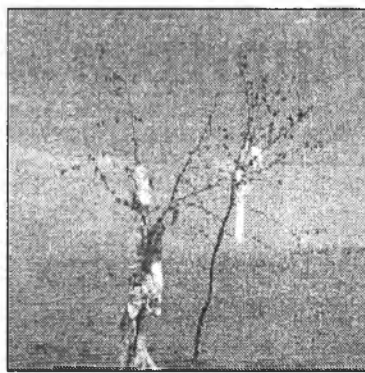
гэһэн конкурсно

СЭСЭН НОЁН

Урда сагта совет засагай тогтоходо, манай Енгорбой нютагта Мухарай Лубсан гэжэ хүниие һомоной (сельсовет) дарга болгоһон байгаа. Тэрэ үедэ манай аймагай дээдэ талын нютагай нэгэндэ һургуулиин барилга эхилхэ гэжэ тогтоол абаһан юм. Тэрэ һургуули Шара-Азарга нютагай Улаан ангуушан гэжэ коммунын дүхүү баригдаха гэжэ түсэб табигдаһан байһан.

Мухарай Лубсан аймагай поёдой урда ошожо, зарга барижа, тэрэ шэнэ һургуулиин барилгын түсэбье Енгорбой нютагта асаржа шадаһан. Энэ барилга эхилхыень аймагай ноёд Лубсанд даалгаһан байна. Энэ ехэ ажал абаһан Мухарай Лубсан нютагайнгаа зониие суглуулжа, модо шулуу буулгажа, шарга морёор зөөжэ асарһан. Асарһан модые заһажа, 1928 ондо ород ажалшад ерэжэ, барилга эхилээ нэн. Мухарай Лубсан һомологдоһон мүнгэ барижа, ямар юумэндэ гаргадхыень түлэжэ, 1930 ондо үхибүүд энэ һургуулида һуража эхилһэн. Һомоной ноёной ажал ехэ байбашье, энэ даалгаһан барилга дүүргэжэ шадаһан ноён гэжэ тэрэ үедэ хэлсэдэг нэн. Тиигээдье 1930-аад гаран оноор шажан мүргэл үгы хэгдэжэ, обоо уулануудай ба тайлга тахилгын хэргэсэл мэтые үгы хэгты гэһэн хатуу захиралта һомоной дарганарта даалгадһан байгаа.

Энэ захиралта Мухарай

Лубсан абабашье, иимэ ажал ябуулбагүй. Нэгтэ аймагай олон ноёд ерэжэ, ажал хэрэгые хаража, Бэлшэрэй хүтэл дабажа ябатараа, обоогой дэргэдэ зурам ба хии мориной модондо үлгөөтэй байхыень обёороод, ехэ сухалтай боложо: «Захиралта абаад, мүнөө болотор юундэ дүүргэнгүй байнат?» - гэжэ Мухарай Лубсание аргагүй ехээр эзмэлхэ гэжэ хэдбэд. Харюудань Лубсан: «Энэ хаража байгаа юумэтнай манай нютагай хүгшэдэй саад-сэсэрлиг гэшэл даа. Үбгэднай эдэ модо гоёожо, эндэ ерэжэ, сэнгэжэ хөөрэлдэхэ заншалтай юумэл даа. Ород зон газаргаа саад хэдгэ ха юм. Манай үбгэднай тэдэниие һажалдажа, иидэг болоһон байгаа юм бээе», - гэжэ харюусаһан ха.

Аймагай ноёд энэ хэлэшыень шагнаад, абашье гарангүй мордоһон байна. Иигэжэ нютагайнгаа шүтэжэ байһан

ҮҮСЭ

Намар, мяханай гутахаяа болиходо, Самбуевтан бүхэй үбэлдөө эдихээр мяха дэлгүүрһээ гансата худалдажа абадаг байгаа. Тэдэ центнер шахуу мяха абахадань, нилээд горитой мүнгэн ошодог һааб даа.

Мүнөө жэл Самбуевтан мийнтэ үүсэтэй болохо гэлсбэ. Гэрэй эзэн амаралтаяа октябрь һарада абажа, буу һомо түхээрээд, агнаһаа аяар Баунтын тайгада гараа.

Арбаад хоноһон хойно, эртэ үглөөгүүр Самбуевтанай гэртэхи телефон гэнтэ наяршоо. Телефонтой газарта хүрэн сасуу хонходохош гэлһэнэе абажа, һамганиинь, гүйдэлөөрөө ошоод, трубка абаба.

АМТАГҮЙ АРХИ

Аюуша — уһан архиншан бэшэ. Гэбэшье амаа халашоо һаа, унатараа уугаагүйдөө болидоггүй: хүн зон үни унтаһаншы байг, һалхи шуурган боложошье байг — архи бэдэрээд лэ, хараһан тээшэе ябажархидог муу зантай.

Мүнөө үдэшэшье ресторан, магазинуудай хаагдаһаһан хойно үйлсөөр һөөргэ уруугаа һүндэлжэ, таниһан танигдаагүй хүнүүдые шарайшалжа ябанал даа. Тиигэжэ ябатарнь, нэгэ ташарайгүйхэн хүн хажуудань ерээд, сүүмхэ сооһоо хахад шэлтын толгой халта бултайлаа:

— Арбан түхэригтэ, — гэжэ шэбэнэн һагад дуугарба.

— Ямар хэлсээн байхаб!

Мүнгэн намайе олоо нэн гү! — гээд, Аюуша арбанай улаан саарһа тэрэнэйнгээ альган соохоно буршытар адхуулаад, хахад шэлтыень хармаан руугаа гударжархыба.

— Үшөө хэрэгтэй һаань, хэдыдэшье хонходоорой! — гээд, тэрэ хүниинь саарһанай та-

обоо уулануудаа һандараангүй үлөөһэн юм гэжэ хэлсэдэг.

«Ерээдүймнай зон эрдэм номтой болоһой гэжэ һургуули нютагтаа барюулжа дүүргээб», - гэжэ хэлэгшэ нэн. Хэдышье сэсэн ухаатай ноён гүүлэбэшье, хардалгада орожо, сүлэлгэдэ ябуулагдаһан юм. ОГПУ-гай сэрэгшэд абаашаха гэжэ байхадань, Лубсан орлогшодоо иигэжэ хэлэһэн байгаа: «Тэрэ амбаар соо үлөөгдэһэн ороһоо ядуу айлуудта үгөөрэйш. Алдуу гараа юм байна, бишни мэнэ ерэжэ, бэшэ ажаллаа хэхээ хэлсээн бээбэди». Тэрэ үеын түрүү хүнүүдэй нэгэн болохо Мухарай Лубсан сүлэлгэдэ ошоод, нютагаа бусаагүй юм. «Хүн модо тайража унагаахадаа, сэхэ, һайн модо отолдог, эгээнһээ өөрөгүй һайн, сэсэн ухаатай хүнүүдыемнай сүлэлгэ ба хаалгада абаашана. Муу модо хэн отолжо юумэ хэхэб даа», - гэжэ өөһэд хоорондоо һэмээхэн хэлсэдэг бэлэйбди гэжэ үбгэд, хүгшэднай мүнөө хөөрэгшэ. Нютагай һомоной дарга байһан, олоной түлөө оролдоһон Мухарай Лубсанай намтар мартагдаха ёһогүй.

Лубсан ЦЫРЕНОВ.

Захаамнай аймагай Енгорбой һуурин.

Херлуф Бидструнай шог зураг.

Үнгэржэ байгаа 2005 оной декабрийн 18 Бурядаймнай түүхэдэ оробо гэбэл, алдуу болохогүй. Ушар гэхэдэ, буряад угсаатанаймнай үри бадабан анха түрүүшынхнээ Олимпын галда энэ үдэр дүтэлөө. Манай нүхэр, хэблэлэймнай байшанай корреспондент, «Спорт Тамир» газетын редактор Борис БАЛДАНОВ Олимпын наадануудай гал дамжуулгын эстафетэдэ хабаадалсаад, ная гэртээ бусаба. Түүхэтэ ушараа Борис Балданов өөрын үгөөр хөөржэ үгэхэнэ.

БУРХАНАЙ БЭЛЭГ, АЛИ НАНАНАЙ ХЭШЭГ

Бүхы республикынгаа арад зониие итальян хэлэн дээрэ «боунджорно» гээд амаршал-хуу. Үнэхөөрөө, иимэ ушар манай Буряад ороной түүхэдэ

наань эльгээбэб. Удангүй, 15 минута болоод, тон үнэншэмэ харюу абаа нэм.

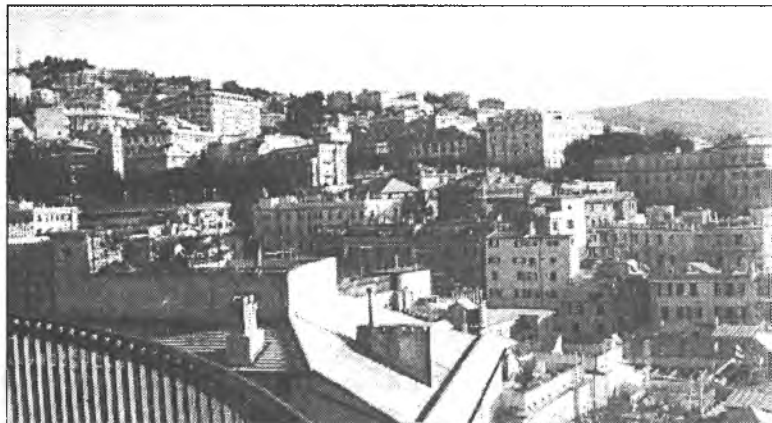
Тээд энэ бурханай бэлэг гү, али наһанай хэшэг болоно гэшэ гү? Нэгэ хэдэн үдэр урда тээ «Просто Мария» гэхэн сериал соо адли бурханайнгаа, хада бурхадангаа урда бүхы гомдолоо гарган зальбараа нэм.

бэрилэгшэ Николай Доржиевич Петуховто хандааб. Николай Доржиевич заалхаа туһалха тухайгаа мэдүүлээ.

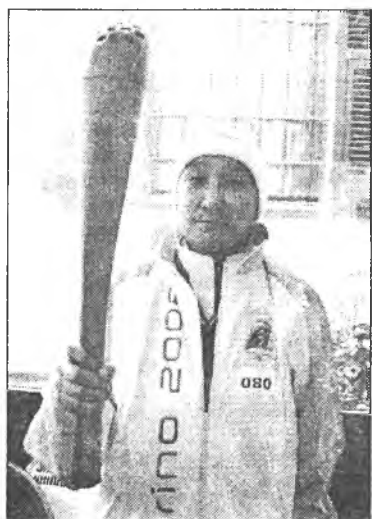
Түнхэнэй аймагай «Саяан» газетын редактор Лопсон Лонсон-Нимаевич Гергеновэй хүсөөр «Борис-олимпиецтэ туһалаа!» гэхэн хэмжээн аймагтамнай болоһон байна. Энэ уряа доро олон тоото эмхи зургаанууд, хүн зон мүнхэнэй туһаламжа шадаха соогоо оруулаа. Нютагайнгаа түлөө омогорхоноб, нютагтаа ехэ баяр хүргэнэб.

Минии тоонто Хужар нютаг-гай бүхы арад зон өөрынгөө

Замай тэмдэглэл

ОЛИМПИЙН ГАЛ ДАМЖУУЛХА ОДОТО ЗАЯАМНИ

Би өөрөө аяар 1984 онһоо хойшо спортдо дурлажа, элдэбын тусхай газетэ, журналнуудые бэшүүлжэ, олон тоото бумбэгэ, клюшкэ, футболко, бүүтсэ, кроссовко гэхэ мэтые халгаажэ, хэды мүнхэ гаргашалаа бэлэйб. «Энэ гарзаяа хэзээ хүсэлдүүлхэ-биб», - гэжэ байгаад бурхандаа мургэнэ байгаа. Энээнһээ болоо гү, али минии наһанай хуби заяан байгаа гү гэжэ мүнөөшье мэдэнгүйб.

Харин иимэ ехээр бурхандаа хоёрдохиео зальбарааб. Түрүүшын ушар арбан жэлэй саада тээ тохёолдоо. Дээдэ хургуулида гурбадахяа орожо шадангүй унашоод ябахадаа, зосоом хороор бусалжа байһыень эли

хубита оруулаа. «Бидэшни айл бүхэндэ орожо гараабди. Нэгэшые хүн туһа хүргэнгүй, маанадые табяагүй. Зарим хүнүүд гэртэшни ошоожэ, эжы-дэш тоһо, мяха, сүсэги, ааруул юмэ асаржа үгөө», - гэжэ минии үетэн нүхэр, Хужарай дунда хургуулийн директор Булат Владимирович Доржиев намда хөөрөө нэн.

Холын харгыда үдэшэхсээ 500 километр гаталжа ерһэн нүхэд Лопсон Гергенов (газетын редактор), Чингис Тышкеев (аймагай үрһэнэй инспекцийн дарга), Дамби Шагасев (багша), Булат Доржиев (хургуулийн директор) гэгшэдээр омогорхоноб.

Нүхэдэйнгөө нютагтаа мүнхэ

ТҮРЭНЭН ҮДЭРӨӨ СУУТА ЗОН СОО

Физкультура болон спортын талаар республиканска агентствын мэдээсэлэй таһагай мэргэжэлтэн Аюна Габагуеватай декабрийн 12-то Москва хото руу нийдэбди.

Декабрийн 13-да «Самсунг» компаниин байшан соо баяр ёһололой үдэшэ үнгэр-гэгдөө. Эндэ Бүхэрос-син конкурсдо илагшадые амаршалаа. Тус баяр ёһолол түрһэн үдэртэймни тушаалдахада, тон удхатай.

«Самсунг» компани хоёр конкурс үнгэргэһэн байна. Илагшадай тоодо 20 юрын хүнүүд, 10 мэдээжэ артист болон спортсменүүд. Мүн тиихэдэ манай Росси дотор «Самсунг» компаниин техникэ эгээл олоор худалдажа байһан олзын хэрэг эрхилэгшэдтэ бэлэг сэлэгүүд барюулагдаа, олимпын гал дамжуулгын эстафетэдэ хабаадаха эрхэ олгуулагдаа.

Ирина Роднина, Андрей Макаревич, Виктор Гусев, Александр Лазарев, Ольга Дроздова, Тиграйт Кеосоян, Илья Авербух, Ирина Лобачева

эрьсэдэхи хаданууд дээрэ энэ хото түбхилэнхэй. Нэн түрүүн шоргоолзоной бутатай адлир-хааб. Тэндэ олон гэшэ тоннель би. Ганса аэропортһоо зочид буудал хүртээрөө арбан зургаан тоннель соогуур гараабди. Удаань би тортой адли болгооб. Юундэб гэхэдэ, хадын хор-мойдохы газарай метр бүхэн хэрэглэгдэнхэй, дээрэ дээрэн гэрнүүд табигданхай. Үйлсөөрнь гурбан машина зэргэлээд гаража шадахагүй. Тиймэхээ эндэхи хүн зон олон мотоциклтай байна. Хуушанай гэрнүүд олоор харагдана. Энэ Генуя хотын бүхы түүхэ харуулна шуу.

Аэропорт дээрэ маанадые тусхай автобус хүлэжэ байба.

түрүүшынхнээ тохёолдобо. Энээндэ хабаатай байһандаа аргагүй ехэ баяртайб.

Минии түүхэдэ оролго хахад жэлэй саада тээ, тодорхойлоб, май нара соо эхилээ. Майн хоёрто манай «Буряад үнэн» Хэблэлэй байшан заншалта хүнгэн атлетикийн ехэ урилдаа үнгэргэдэг гэшэ. Эгээл энэ эстафетын нүүлдэ ажал дээрээ ержэ, Интернет руу дэлхэйн һонинуудые мэдэхээ ороо нэм.

«Олимпын гал хон баряад гүйхэб?» гэхэн нэрэтэй конкурс үнгэргэгдэнэ гэхэн мэдээ аба-наар лэ харажархёоб. Кон-курсн гуримаар эндэ ямаршые хүн хабаадаха аргатай, ганса багахан эссе-найруулга бэшэхэ хэрэгтэй байгаа. Мэдээжэ фигуристка, Олимпын гурба дахин чемпион, дэлхэйн 10 дахин чемпион Ирина Роднина тухай тон богониһоноор дары түргэн бэшээд эльгээжэрхёо бэлэйб.

Июнь нарын һүүл багаар минии электронно почтодо «Самсунг» компаниһаа баяр-тай бэшэг ербэ. «Хүндэтэ Бо-рис Балданов! Та манай үнгэр-гэхэн конкурсын арбан илагшадай нэгэн болоот. Энээгээр таанадые халуунаар амаршал-набди» гэхэн бэшэгтэ тиймэшые ехээр үнэншэбэгүйб, тийхэ зуураа элдэбын юмэн ухаан соом ороод халанагүй. Үдэрэй хоол барижа ерээд, «хүн зониие юундэ наадалнабта?» гэхэн удхатай сухалтай бэшэг урда-

ханагшаб. Хоёр-гурбан һүни унтаггүй, энэ дэлхэй дээрэхэ өөрынгөө хуби, үүргэ шэн-жэлжэ, мэдэржэ байхадаа, олон юмэн хадуугдаа нэн. «Намда одоо нэгэхэн балл дуташоо, намда туһалыт» гэхэн хандал-гадмин ректор Степан Влади-мирович Калмыков минии дээдэ хургуулида һуралгые арсаагүй бэлэй. Тэрээнһээ хойшо бурхан намай ходо хаража ябадаг гэжэ этигэгшэб.

МҮНГЭНЭЙ АСУУДАЛ ЯНАЛА ХАШАА

Тус конкурсдо шүүгээб гээд һуунгүй, мүнхэ бэдэрхэ үе ерээ. Нэн түрүүн, түрэл нютагтаа ошоожэ, аймагайнгаа хүтэл-

суглуулжа байха үедэ, бишые баһа мэдээгээ алдатаргаа энэ асуудал шийдхэхээ оролдожо байгаа. Оройдоол 50 гаран хал-далга бэшгэ бэшээб, тэрээндэ 40 гаран «аргагүйбди», «шадал байхагүй» гэхэн харюу абтаа. Тэрэ «валерьянка» ууха саг одоошье дүтэ байгаа. Бээ гартаа барин, шүдөө зуугаад, мүн лэ бурхандаа зальбараад, үшөө дахин хэдэн хүндэ хандаа бэлэйб.

Буряад Республикын һурал-салай болон эрдэм ухаанай министерство (министр Сергей Дашапимаевич Намсараев), Соёлой министерство (министр Владимир Борисович Прокопьев), Физическэ культура болон спортын талаар рес-публиканска агентство (хүтэл-бэрилэгшэ Владислав Мат-веевич Бумбошкин) абаһаар лэ намда туһалаа. Тиихэдэ Феде-ральна Суглаанай Федерацийн Соведай гэшүүн Виталий Борисович Малкин Москва хүртээр самолёдой билет абажа үгөө. Харин эгээн ехэ туһа-ламжа Федерацийн Соведай үшөө нэгэ гэшүүн Иннокентий Николаевич Егоров үзүүлэн байна. Тэрэ намда нэгэ мянган доллар үгөө. Мүн «Буряад үнэнэй» коллектив, хүтэлбэ-рилэгшэд туһаламжа үзүүлэн-дэнь баяртайб. Наян даа, нүхэд!

гэгшэдэй нэрэ булганда мэдээжэ. Иимэ зоной дунда түрһэн үдэрөө тэмдэглээ гэшэб.

ҮНЭНШЭМЭ БЭШЭ АЯНШАЛГА

Оройдоол «Москва-Генуя» гэхэн самолётго һуухадаа, ямар хэрэг бүтээхээ ябажа яба-наһаа мэдэрбэб. Генуя хотодо аэропортнь томо, Христофор Колумбын цэрэмжэтэ юм. Юуб гэхэдэ, Америкые нэгшэ тус хотодо түрһэн намтартай.

Генуя Лигурийн далайн эрьедэ түбхилэнжэ, Итали гүрэнэй томо портнуудай нэгэн гэжэ тоологдоно. Далайн

Час хахадай хугасаа соо Раппало гэхэн газарта оршодог дүрбэн одото зочид буудалда хүрээбди. Энэ хадаа Лигурия гэжэ можын томо, эгээл сэнтэй байрануудай нэгэн юм. Тон хайн түхэлтэй, дээдэ шатын таһалгада ороһон байнабди. Нэн түрүүн намайе Аонатай нэгэ таһалга соо байлгахаа ханаа. Ороод харан гэхэдэмнай, тэндэ нэгэ томо орон байшоо. Тээд эмхидхэгшэдтэ хандажа ондоо таһалгануудта орообди. Иигэжэ аяншалгамнай эхилбэ.

Борис БАЛДАНОВ.
Авторай фото-зурагууд.

(Үргэлжэлэлын угаагахи гугаарта).

ШЭДИТЭ НАЙНДЭРЭЙ АМИСХАЛ...

ОНТОХОН ТАБИГДАНА, ЕРЫТ!

ЕРЭХЭ ЖЭЛЭЭ ГАРЗАГҮЙГӨӨР

Эдэ үдэрнүүдтэ нийслэл хотыннай ажабайдал бүри түргэдэн мэтээр үзэгдэнэ. Ажалай хүүлээр үйлсэ гарахада, урагша хойшоо яаран алхалдаһан зон олон. Тэдэн соо оробол, заатагүй Шэнэ жэлэй амисхалда абтагдамаар. Хотын эндэ тэндэ үнгэтэ гоёор ялалзанан ёлконууд носоогдожо, бүришье сэдхэл баясуулна.

Революцийн талмай дээрэ жэл бүри үндэр гэгшын ёло табигдажа, тэрэнэй нээлгын

хайндэр хүжюун зугаатайгаар үнгэрэдэг юм. Энэ удаа бидэшье, тэндэ тудаж, баярай хайндэртэ хүртөөбди.

Арба гаран Саһан Үбгэдүүд зоние суглуулжа, мурьсөө наада эмхидхээ. Хүгшэн залуутэй тэрэ нааданда хабаадаха хүсэлтэйшүүл олон байгаа. Газар нилээд хүйтэн, жабартай байбашье, эдиршүүлше наада наадажа, шагналнуудта хүртэхэ дуратай байба.

Саадһаа гэртээ бусажа ябан табатай Галтаева мурьсөөнэй халуун тулалдаануудта эдэбхитэй хабаадажа, олон бэлэгтэ хүртөө. хургуулиһаа бусажа ябан дутын 4-дхи хургуулин хурагшад баһал олоороо мурьсөөнүүдтэ хабаадаа. Энэ хургуулин 6-дахи классай Костя Николаев удаадахи бэлэгтэ хүртэхэдөө: «Мүнөө жэл түрэнэн үдэртөө, хайндэрнүүдэй үедэ дүүрэн бэлэг абааб!» гэжэ омогорхон мэдүүлээ.

Бэлэг сэлэгтэй, сэдхэл доруун, хүжюун зугаатайгаар Шэнэ жэлээ уттал даа!

Ешигма ЦЫБЕНОВА.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Галтаева: «Саһан Хүүхэн бэлэг маанадта барюулаа»; Саһан Үбгэд мурьсөөндэ уржална.

Р.Н.БАЗАРОВАЙ фото.

Он жэлнүүдэй нэлгэдэжэ байһан эдэ үдэрнүүдтэ Х. Намсараевай нэрэмжэтэ академическэ театр тайзан дээрээ Шэнэ жэлэй онтохо бишыхан харагшадтаа бэлэгдээ, тэрэн урагшатай урматай, хүжюутэй хүгтэй, хүгжэмтэй хатартай, дуутай дорьбоотой ябажа байна.

Драматург Геннадий Башкуевай «Али-Баба, 40 дээрмэшдэ ба нэгэ эрдэмтэй тоти шубуун» гэхэн Зүүн зүгэй арадуудай үльгэр онтохонуудай маягаар бэшэһэн онтохон-зүжэгыг найруулагша Баярма Жалцанова табижа, уран зурааша Евгения Будажапова, хүгжэмөөр Татьяна Дугарова гэгшэд шэмэглээ.

Театрай фойе соо хүүгэды Шэнэ жэлэй хайндэрэй заншалта Жабар Үбгэн Саһан хүүхэн хоёр утгана, тэндэ тайгаһаа айлшад - Баабгай Шандаган хоёршье бии юм ха, юрдөөл, шүлэг, дуун, хүжюу хөөрсэг болоно даа, бэлэг-сэлэгшье элбэг бии.

Хүндэтэ манай театрай харагшад, түрэлхид болон хүүгэд, Гүрэнэй Х. Намсараевай нэрэмжэтэ Буряад драмын академическэ театр дутынгоо нүхэд таанарые Шэнэ жэлээр хани халуунаар амаршалаад, ажал, хуралсал болон ажабайдалдатнай амжалта, элүүр энхые хүсөөд, декабриин 29-30-да 10 ба 14 сагта, январин 2-ноо 6 болотор үдэр бүри 11 ба 14 сагта хүлэжэ байнабди!

Николай ШАБАЕВ,
Бурдрамын театрай
литературна таһагыг даагша.

В ДОБРЫЙ ПУТЬ, ФЕСТИВАЛЬ!

Ярким событием в музыкальном мире РБ с 12-16 декабря 2005 года явился фестиваль бурятских оркестров, смотр-конкурс дирижёров имени И.Рыка, посвящённые I декаде искусства в г. Москве и 65-летию создания оркестра бурятских народных инструментов.

Идейным вдохновителем и организатором этого грандиозного шоу-проекта является В.В.Китов - заслуженный работник культуры РФ и РБ, кандидат культурологии, профессор ВСГАКИИ. Ему удалось осуществить связь нескольких поколений музыкантов на рубеже двух столетий, обобщить их опыт, донести его до слушателей.

Смотр-конкурс явился показателем дирижёрского потенциала республики (Ж.Токтонов - лауреат I премии, С.Табхарова - лауреат II премии, Д.Балданова - лауреат III премии) и отборочным этапом к проведению в 2007-ом году в Улан-Удэ I Всероссийского конкурса дирижёров национальных оркестров Бурятии, Калмыкии, Тувы, Хакасии и Горного Алтая.

Виктор Васильевич издал сборник партитур сочинений, заявленных в программе смотра-конкурса и книгу «Моя Бурятия», которая содержит оригинальные сочинения и переложения для оркестра русских народных инструментов по бурятской тематике. Издания предназначены дирижёрам профессиональных и учебных народных оркестров, а также студентам музыкальных учебных заведений и, несомненно, обогатят фонд музыкальной литературы РБ.

В.В.Китову, поклоннику, знатоку, меценату бурятской музыкальной культуры, видному музыканту современности, пожелаем в связи с наступающим Новым годом больших творческих планов и их успешной реализации.

В.В.БУДАЕВА,
дипломант смотра-конкурса имени И. Рыка.

ХҮНДЭТЭ ЛАМАНАРТАЙ ҮҮЛЗЯЛГА

Һаяхана сэлгээ номин Сэлэнгын аймагаар Үндэһэтэнэй гуманитарна институттай ху-бүүд, басагад хүмүүжүүлгын талаар директорэй орлогшо С.С.Ринчиновагай, заочно та-һагыг даагша Ж.Д.Намтаровай, саарһанай хэрэг эрхилэгшэ Ц.Б.Тогмитовагай удирдлагга дор аялга дуунуудаараа, хатар наадаараа, уран мурнуудээрэ жабхаланта Жаргаланта, Хар-гана нютагаархидыг урмашуу-лан ерэнэн байна.

Үдэрэй түсэбөөр оюутад Ивалгын дасанай Даши Чойн-хорлин институттай шабинартай ба хүндэтэ ламанартай уулзаба. Мүнөө үеын буряад хэлэнэй байдал, залуу үетэнье архи тамхинһаа буддын шажанай хургаалай хүсөөр аршалалга гэхэ мэтэ асуудалнуудаар хөөрэлдөөн ябуулагдаба. Энээн тушаа философиин эрдэмэй багша Баир Цырендоржиевич Жамбаев иигэжэ хэлээ: «Нэн түрүүн бага наһанһаа буряад хэлээс үхибүүдтэ хур-гахын тула, фабрика болон заводууд буряад түхэлтэй наа-данхайнуудыг, гоё буряад номуудыг олоор гар-гаха ёһотой. Мүн захиргаан, Правительство бурядаараа харилсажа байха».

Оюутадһаа хамба лама Ити-гэлов тухай асуудал хэлэгдэһэн

байна. Тэрэндэнь Баир лама иигэжэ харюусаба: «Хамба лама Итигэлов газар дор 75 жэл наманшалаад хууһан байна. Үндэрһын хадаа нэгэ метр хорин сантиметр. Хамба лама Итигэловтэ хүн зоной мүргэ-хын тула жэлэй долоо дахин гарганабди. Тэрэнэй бэе Ивал-гыннай ехэ дасанай хоёрдохи дабхарта байна. Тэндэ гансал эрэгтэй зон гараха ёһотой. Хамба ламын бэеыг январин гушанда гаргахабди. Итигэловэй дасан баригдажа эхилэнхэй».

«Даши Чойнхорлин» инсти-тутда элдэб олон нютагуудһаа шабинар хурана (Тыва, Яхад). Тэдэнэртэ үглөөнэй долоон саһһаа таба болотор хэшээлүүд үнгэрнэ. Англи, хуушан монгол, ород, буряад, түбэд хэлэнүүдыг тэдэнэр үзэнэ», - гэжэ англи хэлэнэй багша Эльвира Гунгаевна Туденова хэлэбэ. Уулзалгын түгэстэ Үндэ-һэтэнэй гуманитарна институттай зүгһөө Даши Чойнхорлин инсти-тутда зураг болон дэбтэрнүүд бэлэг болгон барюулагдаба. Тэрэнэй удаа оюутад Жаргаланта нютаг ошоожо, концерт табиба. Һүүлээрнь Харгана нютаг ошоожо, баһал концерт харуулаа.

Иимэ дэмбэрэлтэйгээр үдэ-рөө үнгэргэжэ ерэнэдээ ехэ баяртайбди.

ЗОРИГМА БАЯНДАЕВА.

Мнение читателя О НАШЕЙ НАЦИОНАЛЬНОЙ ГАЗЕТЕ

В будущем году отмечает свое 85-летие все-народная газета «Буряад үнэн - Дүхэрэг». Это самое любимое, интересное издание для наших бурятских читателей. Газета на своих страни-цах поднимает актуальнейшие темы, заботит-ся о проблемах бурятского языка, организо-вываает конкурсы. Среди них самый известный в республике конкурс «Лучшие люди Бурятии».

Газета часто затрагивает духовные темы. Это весьма отрадно, когда повсеместно возрождают-ся религиозные традиции, восстанавливаются, за-ново строятся дацаны, дуганы, церкви. На ме-роприятия религиозного характера приходят люди всех возрастов. В числе прихожан немало лиц, которые в недалеком прошлом были атеис-тами. Возрождается духовная ценность - состра-дание, доброта, все те благие намерения, прису-щие самой природе человека.

Отмечая всеохватывающую деятельность на-ших СМИ, реакцию их на все доброе начина-ние, хотелось бы затронуть некоторые момен-ты, которые, на мой взгляд, ими упускаются.

Люди мало информированы о делах сельчан. Почему редко пишем о личном подворье, фер-мерском хозяйстве? Как дальше должна разви-ваться их деятельность, какая помощь им ока-зывается со стороны государства?

Хотелось бы затронуть вопрос бурятского язы-ка. Очень хорошо, что ввели бурятский язык в городских школах, стали как бы развивать дву-язычие. Увеличилось количество телевизионных передач на бурятском языке, читающих газету на бурятском языке стало много. Печально, что многие выходцы из сельских районов, изучав-шие бурятский язык, дома общаются на родном языке, но не читают родную газету.

В газете, по-моему, усложняются тексты не-понятными словами. Например, недавно на пер-вой странице было написано: «Номой дугуйлан нээгдэбэ». Слово «дугуйлан» редко встречается, по-моему. А таких подобных примеров немало. Не сразу могут быть поняты слова, как «нөөсэлхэ», «жаса», «байгуулга».

Кроме того, многие русские слова не перево-дятся на бурятский язык. На монгольском язы-ке такого же нет. Это происходит потому, что не все журналисты, пишущие на бурятском язы-ке, в совершенстве владеют родным языком.

Бурятский язык очень богатый, красноречи-вый язык. В последнее время он обогащается вво-дом монгольских слов таких, как «тайзан», «сэтгүүд». Я считаю, что и диалектные слова: цонгольский говор, выражения западных бурят можно применять. От этого наш язык только выиграет.

А.МОЛОНОВ,
член Союза журналистов РФ.

XVII ЖАРАНАЙ МОДОН ТАХЯА ЖЭЛ

ҮБЭЛЭЙ НҮҮЛ ШАРАГШАН ҮХЭР НАРА

Буряад литэ	3	4	5	6	7	8	9
Европын литэ	2	3	4	5	6	7	8
Гараг	Дабаа	Мягмар	Хагда	Лүрбэ	Баасан	Бимба	Нима
Нэрэ	Нара	Марс	Меркури	Юпитер	Салбан	Сатурн	Наран
Үдэр	понед.	вторник	среда	четверг	пятница	суббота	воскр.
Үнгэ	сагаагшан	хара	харагшан	хүхэ	хүхэгшэн	улаан	улаагшан
Үдэр	Туулай	Луу	Могой	Морин	Хонин	Бишэн	Тахья
Мэнгэ	4 ногоон	3 хүхэ	2 хара	1 сагаан	9 улаан	8 сагаан	7 улаан
Лүүдал	огторгой	уһан	уула	модон	хиу	гал	шорой

Гарагай 2-то шэнын 3 (январин 2).

Сагаагшан Туулай, 4 ногоон мэнгын, огторгойдо хуудалтай үдэр.

Энэ үдэр бурханда ехээр мүргэхэ, бурхадга, сахюусадга, тэнгэринэртэ үргэл үргэхэ, бисалгал үйлэдэхэ, гүрэм уншуулжа, эльбэ дараха, эм найруулжа, хадаг табиha, дайсание дараха, ада шүдхэр номгодохо, номнолхэхэ, тэрэни шагнаха, гэр бариха мэтын үйлэнүүдтэ хайн.

Энэ үдэр шуһа ханажа, төөнэжэ, үхибүү хүлдэ оруулжа, бага хүүгэды гэрһээ холо эльгээжэ, үһээ угаажа, нүүжэ, худалдаа наймаа хэжэ болохогүй.

Энэ үдэр хүнэй үһэ абаа хаа, гарза ушарха.

Гарагай 3-да шэнын 4 (январин 3).

Хара Луу, 3 хүхэ мэнгын, уһанда хуудалтай үдэр.

Энэ үдэр бурханда мүргэхэ, бурхадга, сахюусадга, лусуудга үргэл үргэхэ, түмэр носохо, эм найруулжа, эм залаха, уһан балин («чавдор»), лусуудай балин («лудор») гаргаха мэтын үйлэнүүдтэ хайн.

Харин газар малтаха, ехэ уһа гаталха, тэнгэринэртэ үргэл хэхэ мэтын үйлэнүүды тэбшэхээр.

Энэ үдэр хүнэй үһэ абаа хаа, хоолой үбшэлхэ.

Гарагай 4-дэ шэнын 5 (январин 4).

Харагшан Могой, 2 хара мэнгын, хада уулада хуудалтай үдэр.

Модон хохитэмдэгтэй, тон муу үдэр байна.

Ушарын гэхэдэ, энэ үдэр ямаршые хайн үйэ эрхилжэ болохогүй. Онсолбол, шэнэ гэр

бариха, бэри буулгаха, хадаг табиha, ута наһанай ном уншуулжа, үрһээ, сэсэг тариха, мал худалдажа абаха, алдар солодо хүртэхэ мэтын үйлэнүүдтэ муу.

Энэ үдэр хүнэй үһэ абалгы хойшолуулбал, дээрэ.

Гарагай 5-да шэнын 6 (январин 5).

Хүхэ Морин, 1 сагаан мэнгын, модондо хуудалтай үдэр.

Бодисаданарай үдэр гэгдэдэг.

Бурханда мүргэхэ, зальбарха, бурханай магтаал дуулаха, бурхан, сахюуса, тэнгэри, лусууд тахиha, хараал дараха, сор гаргаха, гал Мандал хэхэ, ургамал, хубсаһаа шэнэлхэ, худалдаа наймаа эрхилхэ, ута наһанай ном уншуулжа, эһээбэри табиha, дайсание дараха, гэрэй нуури табиha, хани нүхэсэлэй тангариг үргэхэ, аршаанаар бээ арюуд-хаха мэтын үйлэнүүдтэ хайн.

Харин үхибүү хүлдэ оруулжа, бага хүүгэды гэрһээ холо эльгээхэ, мори худалдаха, худалдажа абаха, модо унагааха, аян замда гараха мэтын үйлэнүүды тэбшэхээр.

Энэ үдэр хүнэй үһэ абаа хаа, шэг шарай муудаха, үнэр мэдэгдэхээ болихо.

Гарагай 6-да шэнын 7 (январин 6).

Хүхэгшэн Хонин, 9 улаан мэнгын, хийдэ хуудалтай үдэр.

Бурханда мүргэхэ, бурхан, үндэр сахюуса, тэнгэри тахиha, бисалгал үйлэдэхэ, таринууды олоор, шангаар уншаха, газарай ажал эрхилхэ, наһа барагыше хүдөө табиha, эм найруулжа, олзын хэрэг эрхилхэ, шуһа ханаха, төөнэхэ, хэшгэ дуудаха, даллага абаха мэтын үйлэнүүдтэ хайн.

Энэ үдэр хүнэй үһэ абаа хаа, шэг шарай муудаха, үнэр мэдэгдэхээ болихо.

Гарагай 1-дэ шэнын 9 (январин 8).

Улаагшан Тахья, 7 улаан мэнгын, шоройдо хуудалтай үдэр.

Бальжиниматай, дашаниматай, тон хайн үдэр байна.

Бурханда мүргэхэ, Наранда, харада, бусад юртэмсэнүүдтэ шүтэхэ, бурхадга, сахюусадга зальбарха, тэдэни тахиha, эм, аршаан найруулжа, ургамал тариха, худалдаа наймаа эрхилхэ, тангаригаа хуряаха, эльбэ дараха мэтын үйлэнүүдтэ хайн.

Энэ үдэр хүнэй үһэ абаа хаа, үбшэн хүрээжэ магад. (Үбшэ саража, олоор тарни уншаха гэнэ).

Зүгөөр суглаа зарлаха, тээрмэ тодохо, дарсаг үлгэхэ, мал үүсэхэ, хэрэлдэхэ, тоосолдохо мэтын үйлэнүүд хорюултай.

Энэ үдэр хүнэй үһэ абаа хаа, хэрүүл шууян болохо.

Гарагай 7-до шэнын 8 (январин 7). Огошо бурханай, Махагалын, Дара-эхын үдэр.

Улаан Бишэн, 8 сагаан мэнгын, галда хуудалтай үдэр.

Хутагын хурса үдэр.

Бурханда мүргэхэ, зальбарха, амгалан хайн байдалтай түлөө ном уншуулжа, зурхай зуруулжа, ургамал тариха, бурхан, сахюуса, тэнгэри тахиha, номнол хэхэ, тэрэни шагнаха, сангарил хураха, даллага абаха, хэшгэ дуудаха, ута наһанай ном уншуулжа, шэнэ газарта бууса түхээрхэ, гэр байра бариха мэтын үйлэнүүдтэ хайн.

Замда гараха, хутага бүлюүдэхэ, хэрэглэл гаргажа хаяха, хулгай эрхилхэ мэтын үйлэнүүдтэ тон муу.

Энэ үдэр хүнэй үһэ абаа хаа, наһан ута болохо.

Гарагай 1-дэ шэнын 9 (январин 8).

Улаагшан Тахья, 7 улаан мэнгын, шоройдо хуудалтай үдэр.

Бальжиниматай, дашаниматай, тон хайн үдэр байна.

Бурханда мүргэхэ, Наранда, харада, бусад юртэмсэнүүдтэ шүтэхэ, бурхадга, сахюусадга зальбарха, тэдэни тахиha, эм, аршаан найруулжа, ургамал тариха, худалдаа наймаа эрхилхэ, тангаригаа хуряаха, эльбэ дараха мэтын үйлэнүүдтэ хайн.

Энэ үдэр хүнэй үһэ абаа хаа, үбшэн хүрээжэ магад. (Үбшэ саража, олоор тарни уншаха гэнэ).

Буддын шажанай гүн ухаата эрдэмтэн
Эрдэни Хайбзан ГАЛШИЕВАЙ 150 жэлэй ойдо

ОРШУУЛАГША ЭРДЭМТЭД
ЮУНДЭ МАРТАГДАНАБ?

«Бэлигүүн толи» («Зерцало мудрости») гэжэ номой автор Мархаанзайн дооромбо лама Эрдэни-Хайбзан Галшиев тухай үшөө дахин дурдахадаа, оршуулагшан элитэ эрдэмтэн Цэрэн-Анчик Дугар-Нимаев байгаа гээд хануулжа дуран хүрэнэ. Дүшэ гаран жэлдэ эрдэм шэнжэлгэдэ бүхы хүсэ шадалаа шармайжа, эрдэм бэлигээ суглуулжа, шэнжэлхэ, согсолхо хэрэгтэ зориулал гээшэ. Хэһэн ажалын бүтээһэн шэнжэлгэнүүд, номууды тоолобол, олон даа.

Тон түрүүн Бурядай номой хэблэлээр 1966 ондо «Бэлигүүн толи» 500 хэһэгээр ород ба хуушан монгол хэлэн дээрэ гараа. Оршуулагшан мэдээжэ уран зохёол шэнжэлэгшэ, шүүмжэлэгшэ, элитэ эрдэмтэн Цэрэн-Анчик Дугар-Нимаев элитэ эрдэмтэн Регби Ешиевич Пубаев - эдэ хоёр эрдэмтэд нилээд ехэ хэрэгтэй хургаалай ёһо заншалай ном бүтээжэ гаргуулаа, ехээр зэмэлүүлхэн, хараалгаһан байха, сагаан гэр руу дуудуудагыше, ламын ном оршуулбат гүүлэхэншые байха. Тийхэдэ сагнай ондоо байгаа. Мүнөө ондоо саг ерэнхэй.

Хоёрдохоор, оршуулагша Цэрэн-Анчик Нимаевичай хүндэ үбшэндэ дайрагдажа, сагнаа урид мордохон хойнонь, ханилхан нүхэрнэ Х.Рыгынова яважа, 1993 ондо Бурядай номой хэблэлээр энэ ном нэгэ мянган хэһэгээр мүнцэлхэн гээшэ. Редакторын Владимир Бадмаевич Намсараевай оролдолгоор буряад ба ород хэлэн дээрэ гараа хэн. Владимир Бадмаевича гэр бүлынөө, түрэлхидэй, хүүгэдэй зүгһөө гарахаяа байһан Шэнэ жэлээр амаршалаад, гэр бүлэдэнь энхэ элүүры, зол жаргал, буян хэшэгтэй нуухынь үрэнзэбди! Минии ханахада, «Бэлигэй толи» хадаа ёһо заншалай хургаалай хэрэгтэй ном гэжэ ханамаар. Буряад хэлэнэй ба литературын багшанар энэл номоор хэшээлдэ бэлдэнзэбди гэлсэгшэ.

Хэжэнгын аймагай захиргаан, буряад хэлэнэй, литературын багшанар, түрэлхидын, городһоо хабаадалсаһан айлшад, нотагаархидын хадаа хэнэй оролдолгоор иимэ ехэ буян хэшэгтэй сэгнэшгүй ном болгожо, оршуулагдажа гарһахынь дурдаагүй. Бидэнэртэ - оршуулагшын бүлэдэ, түрэлхидтэнь, нүхэдтэнь, нотагаархидта, ехэ ойлгосогүй, мордохон зоной ажал иимээр сэгнэдэг болоо гэшэ гү гээд ханагдамаар байа.

Жэшээхэдэ, зарим шуран ябуулгатай хүн Бурядай номой хэблэлэй типографидэ хүдэлжэ байһанаа, мүнөө дээдэ сагаан гэртэ ажал хэдэг. Бэлхэнээр «Бэлигүүн толи» ямаршые зүбшөөлгүйгөөр гаргажа байтараа, аха нүхэдтөө зэмэлүүлээд, хүгшэниин мэндэ нууна, ши иигэхэдэ юу хэжэ байнаш гүүлэхэн байха.

Бэлэн боложо гаргаад, бэлэг зондо бариһаншые ушар байха. Бэлэгтэ хүртэһэн зон манайда хонходоо, хэды тиражтай гэшээб, бидэ орой мэдээгүй байшообди гэхэ. Хүнэй бэлэн ажалые нюусаар хэрэглэхэдэ, зүбшөөлшгүйгөөр гаргаһан хүн хуулиин ёһоор хэһэгдэдэг ёһотой, ноёниин юун гэдэг, харадагүй байна гэшэ гү? Хуурмаг юумэн аюулай, зөөри болохогүй.

Үни хада оршуулагшын бүтээһэн ажал «Субхашид» тэрэ сагта хорюултай байһан, хэблэгдээгүй байгаа.

Түбэд ороной эрдэмтэн Сажэ Бандид нэрэ зэргэтэй Гунга-Жалцанай (1182-1251) «Субхашид» гэнэн шүлэглэмэл зохёол мэдээжэ уран зохёолшон Ринчен Номтоев (1821-1907) монголшолһон түүхэтэй. Хэлэ бэшэгтэй эрдэмтэн Цэрэн-Анчик Дугар-Нимаев энэ зохёол буряад, ород хэлэнүүдээр оршуулан, редакторын В.Б.Намсараев, Бурядай номой хэблэлээр хэблэлхэ гарахадаа, 2005 оной зун 500 хэһэгтэйгээр мүнцэлөө. Сэгнэшгүй ехэ ажал, буянтайшые, дэмбэрэлтэйшые ном хэблэгдэжэ гараа гэшэ.

Бурядайнгаа номой хэблэлдэ хүдэлхэн зондо баярые хүргөөд, гарахаяа байһан Шэнэ жэлээр амаршалаад, энхэ элүүры, зол жаргалые хүсэе. Ажалдатнай амжалта, хии моринтай ходоодоо дээшээ намилзажа байг лэ гээд үрэнзэбди.

Х.РЫГЫНОВА,
эрдэмтын наһанайн нүхэр,
дайнай ба ара талын,
ажалай ветеран.

Цирк, цирк, цирк! Шог зугаатай клоунууд, нугархай нарин бзетэй акробат-басага-дууд, жонглёрнууд, иллюзионистнууд - тэдэни хаража байхада, ямар гоёб даа!

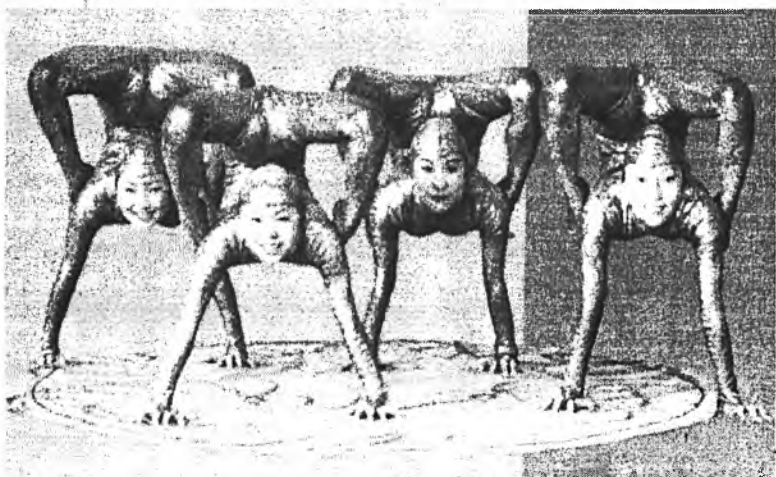
Буряад ороноо хаа хаанагүй хари гүрэнүүдээр суурхуулжа ябадаг каучук басагадай нэрэнүүд олондо мэдээжэ: Баярма Зодбоева, Анна Хабеева, Аягма Цыбеннова, Имин Цыден-дамбаева, Лилия Жамбалова, Альбина Ринчиннимаева, Наранхуу Халиунсурэн. Басагадай бэлиг талаан гэнтэ бии боложо, зониие гайхуулаа бэшэ, тэдэнэр булта бэлигтэй бэрхэ багша Цэнд-Очир Сэлэнгын шабинар.

Урихан шарайтай монгол багшатай манай хөөрэлдөөн.

- Оёр тухайгаа хөөрөжэ үгыт гэжэ гуйха байнаб...

- Би 1976 ондо циркын дунда хургуули дүүргээд, Монголой циркдэ хорёод жэлэй туршада зүжэгшэнөөр хүдэлөөб. 1996 ондо Буряад драмын театрай директор байһан Майдари Жапхандаев Монголһоо гурбан циркын багшанары Буряадта хүдэлхыень урихан байна. Тэдэнэрэй иишэ ерэхэдэ, циркын хүгжэлтэ няал

ЦИРКДЭ ШЭНЭ АМИСХАЛ ОРУУЛЖА

эхилээ хэн. Би «каучук» жанраар хүдэлжэ эхилээ хэм. Эндэ арбан жэл соо хүдэлөөб.

- Энэ жанраар хүдэлхэнтнай ямар ушартайб?

- Бүхы дэлхэй дээрэ каучук жанр гансал Монголодо дэлгэрэнхэй юм. Тинг акробат, гимнастикын мэргэжэлтэй хадаа би

энэ жанраар хүдэлхэн байнаб. Харин Монголодо би циркын бүхы жанраар хүдэлжэ туршаа хэм.

- Ямар жанруудаар?

- Акробатика, гимнастика, жонглёр, тэнсүүри. Гол түлэб агаарэй гимнастикада хүдэлхэн байнаб. Харин иишээ каучук

жанрай багшаар ерээ хэм. Хүүгэды шалгажа абаад, хургажа эхилээб.

- Циркын артист болохо хүсэлтэй үхибүүд ямар байха ёһотойб?

- Уян нугархай байха ёһотой. Үдэр бүри ажаллажа байхаяа ойлгохонь тон шухала.

- Монгол орондо циркын хүгжэлтэ хэр бэ?

- Манай гүрэндэ циркын хүгжэлтэ тон гүрэнөөр халбаранхай. Монголой цирк жаран жэлэй түүхэтэй. Тиин ород, монгол циркнүүд адлихан. Совет үеһөө эхилээд, монгол циркын хүгжэлтэдэ бэлигтэй бэрхэ багшанарай ехэ оролдолгоор мүнөө үеһи цирк байгуулагдаа юм. Монгол циркдэ бүхы жанрууд хүгжэнги.

- Буряадта циркын хүгжэлтэ ямархан бэ?

- Бурядай циркын хүгжэлтэ арбан жэлэй түүхэтэй. Энэ хугацаа соогоо яһаа амжалтанууды туйлаабди гэжэ ханагдана.

- Буряад циркын хүгжэлтэдэ юун хэрэгтэйб?

- Эгээл хэрэгтэй юумэн гэхэдэ, мүнөөр хангалга. Нэгэ томо дулаан заалтай хаа, бидэндэ ехэл хэрэг бүтээгдэхэ. Өөрын байрагуй хэн тула, хэрэгсэлнүүдээшье орхихо газаргүй байнабди. Үглөөнөө ержэ, репетици хэхэ аргагүйбди - заал байхагүй. Реквизит, гоё костюм гэхэдэ, баһа байхагүй.

- Ажалдаа ямар түсэбүүды табинхайбта?

- хаяхана Москва хото Грефэй урилгаар ошожо ерээбди. Мэнэ хаяар баһа Москва гала-концертдэ хабаадахаяа ошохообди. Нэгэ жэлээр Америкэ, Мексикэ гүрэнүүдээр гастрольдо ябахаяа байнабди.

- Наһан соогоо ямар дүримтэйбта?

- Хүн бүхэн урдаа табиһан зорилготой байха ёһотой, илангаа гэнэ мүнцэлхэн жэлдэ.

Я.ЖАПОВА.

БЭЛИГТЭЙ ХҮБҮҮЕ ДЭМЖЭЭ!

Бэлиг талаан байгаааа, Уласхоорондын хэмжээний «Сагаан нара - 2003» гэж фестиваль сонсохгодоны дуулаад, хабаадаха хүсэлтэй түргэн бушуу Улаан-Үдэ ерөнхөн байна. Тийгэж өөрын зохёон «Гансаардалга» гэхэн дууниин фестивальин «Авторай эгээл эрхим дуун» боложо тодорно.

Алимши, эжым?

Алимши даа, абам?

Асуудал. Гансал

асуудал,

гэхэн дуунай уянгата үгнүүд буланда мэдээж болохон байха, арадай дуун гэхээр үндэр сэгнэлтэ үгэхөөр ха.

Булад дуунайнгаа үг болон хүгжэм өөрөө зохёодог тон хоморой бэлигтэн. Зүгөөр нэгшье тусхай хургуули гараагүйн гайхалтай.

«Монгол дуунууд намда тон дүтөөр ханагдадаг. Тиймэхээ юм гү, дуунуудаймни хүгжэм монгол дуунай аялгатай адирхуу гэж композиторнууд тэмдэглэдэг», - гээд, Булад хөөрөө хэн.

Мүнөө дээрээ арба гаран дуу зохёонхой, тэрнэ дуунай альбом болохоор аад, мүнгэнэй дутаалдаа нара хараагүй байна.

Сарюуна ЭРДЫНЕЕВА.

РАСПИСАНИЕ ХУРАЛОВ ИВОЛГИНСКОГО

ДАЦАНА «ХАМБЫН СҮМЭ»

на январь 2006г.

1	Ахарзай	8 ч.
2	Табан Хаан	13 ч.
3	Һуга намши (за упокой)	9 ч.
4	Сундуй	9 ч.
7	Отошо, Һуга намши, юрөөл	9 ч.
8	Алтан Гэрэл	9 ч.
9	Һуга намши (за упокой)	9 ч.
10	Жадонба	9 ч.
12	Бэрийн заһал	9 ч.
13	Һуга намши (за упокой)	9 ч.
14	Ламчог Нинбо	9 ч.
	Деважин	13 ч.
13	Нюнэй хурал (Мааниин дуган)	9 ч.
14	Нюнэй хурал (Мааниин дуган)	9 ч.
15	Цэдо (за долголетие)	9 ч.
	Намсарай	11 ч.
16	Һуга намши (за упокой)	9 ч.
19	Банзарагша	9 ч.
20	Һуга намши (за упокой)	9 ч.
21	Заһалай найман ном	9 ч.
22	Алтан Гэрэл	9 ч.
23	Һуга намши	9 ч.
26	Балин адисалга	17 ч.
27	Арбан Хангал (сахюусан)	8 ч.
28	Чойжал, Ахама, Жамсаран	9 ч.
	ДҮГЖҮҮБЭ (Костёр)	19 ч.
29	Мандал Шива	
	(за благополучие)	9 ч.
	(на этом молебне верующие имеют возможность поклониться Драгоценному Нетленному Телу Хамбо ламы Д.Д.Итигэлова)	18 ч.
	Балдан Ахама Сахюусан	
30 янв. в 5 утра	молебен и начало Нового года по лунному календарю.	
31 янв. Монлам Ченмо		9 ч.
Табан Хаан		9 ч.

ХАРИЛСААМНАЙ БАТАЖААНААР!

«Буряад үнэн» Хэблэлэй байшанай үнгэргэдэг заншалта «Буряадай түрүү хүнүүд» гэхэн конкурсын дүнгөөр буряад арадай эрхим хүбүүдэй нэгэн болохо Монгол ороной эрхэтэн Д.ЖАРГАЛСАЙХАН мурьсөөнэй Гран-при шанда хүртөө. Бүхэдэлхэдэ алдартай дуушанай амаршалгын ёһолодо ерэхэ аргагүй байһан тула, Буряадта Монголой генеральна консул Түмэндэмбрэлдэ шангынь барюулагдаһан байна. Энэ ушараар генеральна консул баяраа мэдүүлээд, үнгэрхэн жэлэйнгээ дүнгүүдые Шэнэ жэлэй урдахаан согсолоон хөөрөбэ:

- Үнгэржэ байгаа жэлнай бүхы Монгол орондо нилээд хайн байба. Малайинай тоо дээшлээ. Аяншалагшада олон байгаа. Дэлхэйн байдал байгуулдаг дээдын тушаалтай айлшад, тэдэнэй тоодо - Америкын Президент Джордж Буше Монгол руу айлшаар буугаа. Монголой Президент Энхбаяр үндэр үндэр хэмжээнүүдтэ амжалтатай хабаадаа. Гэбшье Монгол Буряад хоёрой хоорондохи холбоо харилсаан үлэм батажанаар.

Ерэхэ шэнэ жэл Монгол орондо тон удхатай хэмжээ ябуулганууд эмхидхэгдэхээр хараалагдана. Ехэ Монгол улсайд байгуулагдаһаар 800 жэлэй ой тэмдэглэгдэхэн. Шэнэ жэлнай буланда үржэлтэй байг лэ!

Сарюуна ЭРДЫНЕЕВА.

ЗҮРХЭ СЭДЬХЭЛЭЭ - ХҮҮГЭДТЭ

«Сердце отдаю детям» гэхэн бүхэроссин багшанарай конкурс Санкт-Петербург хотодо ноябрийн 27-ноо декабрийн 2 хүртэр үнгэргэгдэбэ. Манай республикаһаа бэлигтэй багшанар Светлана Задевалова Елена Быргазова хоёр тус мурьсөөндэ хабаадаа.

Хүүгэдэй аяншалгын болон хизаар ороноо шэнжэлгын республиканска түбэй нэмэлтэ һуралсалай багша Светлана Задевалова конкурсдо түрүү һуури эзэлбэ. Тэрэ арбан табан жэлэй туршада багшын хүнгэн бэшэ ажал хэжэ, авторска программа бэшээд, «ЛАТ» («Лаборатория активного туризма») гэхэн бүгэм хүтэлбэрилэ. Тэрэнэй ханалаар, «Экологиин ехэ зүргэ» гэхэн ажал хэгдэһэн байна. Тус конкурсын дипломант гэхэн нэрэдэ хотын хүүгэдэй байшанай хореографиин багша Елена Быргазова хүртэбэ.

Тийн энэ хэмжээ ябуулгада Россин Федерациин 65 субъектнүүдэй 95 финалистнууд хабаадаа.

Я.ЖАПОВА.

Хүндэтэ манай Юлия Юмжаповна!

Жэнхэни түүхээс үргэһэн, Зэндэмэни дуугаа эсгэлүүлхэн Шэбэртынгээ дунда хургуулиие Шэн зоригтой толгойллот.

Ажалай абьяас багараажа, Арагтаа түшэг болонолта, Аляа хөөрхөн хүүгэдые Ажабайдалай замга гарганалта.

Буряад-Енгүүг нютагһаа Буурал үндэһэ гарбалтайт, Буряадай габыяата багшын Буурашагүй нэрэ зэргэстэйт.

Ойн баярайтнай үдэр Одоол хайханиие хүсэнбди: Нананайнгаа нүхэртэй хоюулан Налайжа, хотойжо ажаһуугым.

Ашанараа ямбатай үргэлсэн, Ашыень үзэжэ жаргыта, Аласай замга хэзээдгэсье Амжалта түгэс дабышта.

Эхэ дэлхэйн үргэмжөөр Энхэ элүүр ябыта, Шэбэртын хүбүүг, басагадай Шэмэг дээжэнь ябыта.

ЦЫРЕМПИЛОВТЭНЭЙ, АЮШЕЕВТЭНЭЙ, МАЛАНОВТАНАЙ гэр бүлэнүүд, 2005 оной декабрь.

ШЭНЭ ЖЭЛЭЙ АМАРШАЛГАНУУД

Баргажанай Баянголой, Уржилай Ульяна Бадмаевна Ламуева, Елизавета Ешиевна Очинова Шэнэ жэлээр амаршалаад, ута наһа, удаан жаргал хүсэнбди!

Бато, Лера ашанар, Сэлмэг гушань.

БАЯРАЙ ҮГЭ

Вагжановой тосхондо субарга бодхоохо хэрэгтэ сэгнэшгүй туһа хүргэһэн Хэжэнгын дасанай шэрээтэ Даша-Нима Владимирович Содномдоржиевта, Банзар Геннадьевич Эрдэнеев ламада, Мүнхэ ламбагайда болон Вагжановой тосхондо ажаһуудаг Ольга Нимаевна Дабаевада туйлай ехэ баяртай байһанаа мэдүүлнэбди. Шэнэ жэлээр амаршалаад, бэеын энхэ элүүрье, гэр бүлын зол жаргалые, ажаалай амжалтыг, хамагай хайн хайханиие хүсэн юрөөнбди.

Вагжановой тосхоной ажаһуугшадай зүгһөө Вера ПАРАЕВА.

ХҮДӨӨ АЖАЛТАМНАЙ ХҮГТЭЙ

Олон жэлдэ «Буряад үнэн» Хэблэлэй байшангай коллективы дэмжэжэ, үргэжэ, хүндэлжэ байдаг, арбаад жэлдэ таһалгаряагүй «Буряад үнэн», «Бурятия» газетэнүүдтэ захил хэжэ байдаг Яруунын аймагай захиргаанай ажалшадые (районной гулваа Д.Б.Дамбаев), хүдөө ажахын хүтэлбэрилэгшэдые, багшанарые, хүдөө бэшэгшэдые, бүхы уншагшадые Шэнэ 2006 оноор халуунаар амаршалан, зүрхэнэйнгөө халуун мэндые хүргэнбди.

Хэдышье хүндэ хүшэр сагай болоошье наа, «Буряад үнэн» Хэблэлэй байшангатаа холбоо барисаагаа алдаагүй ажахын хүтэлбэрилэгшэдые - «Эгтэ» СПК-гай директор Чимит Цыбикдоржиевич Банзатовые, ахамад бухгалтер Ширида Митыповна Шагдаровае, «Тулдун» ЗАО-гой директор Цыдендоржо Дондокович Сандаковые, ахамад бухгалтер Галсан-Ханда Дугаржаповна Захаровае, «Победа» СПК-гай (Эгэтын-Адаг) директор Мүнхэ Доржиевич Дамбаевые, ахамад бухгалтер Дэнсэма Бальжинимаевна Дондоковае, «Дружба» СПК-гай (Мужыха) директор Валерий Васильевич Андреевие, ахамад бухгалтер Нина Тогоноевна Тыскеевае, эдэ ажахынуудай ажалша, бэрхэ коллективүүдые Шэнэ жэлээр хани халуунаар амаршалахуураа ажалдань үшөө ехэ амжалта, ажабайдалдань зол жаргал, элүүр энхые, эбтэй эгтэй хүдэлхыень хүсэе!

«Буряад үнэн» Хэблэлэй байшангай ажалша коллектив.

Эмхидхэн байгуулагшад - Буряад Республикын Президент, Арадай Хурал болон Правительство

Генеральна директор - ахамад редактор

А.А.АНГАРХАЕВ.

Редактор Г.Х. ДАШЕЕВА.

РЕДАКЦИОННО КОЛЛЕГИ: И.М.ЕГОРОВ, И.Б.ДАГБАЕВ (Буряад Республикын Правительство), Ф.П.БОТОВЕВА, Ц.Э.ДОРЖИЕВ (Буряад Республикын Арадай Хурал), Т.В.САМБЯЛОВА (генеральна директорэй 1-дхи орлогшо), Д.Б.ГУРОДАРМАЕВА (харюусалгата секретарь), В.Г.ГОМБОВЕВА, Н.Д.БАДМАРИНЧИНОВ, Б.В.БАЛДАНОВ, А.А.ФАДЕЕВА, В.Д.ДАМДИНОВА.

Манай адрес:

670000, Улаан-Үдэ хото,

Каландаришвилиин үйлэс, 23,

Хэблэлэй байшан

"Буряад үнэн".

Е - mail:

unpn@mail.ru

Газетэ хэблэлэй 6

хууданан хэмжээтэй.

Индекс 73877.

Хамтын хэлэг - 30010.

Хэблэлдэ

тушаагдаһан саг - 17.00.

"Республиканска типографи" гэхэн

ОАО-до бэлэн диапозитивүүдхэ

газетэ 7000 хэлгээр хэблэгдэ.

Директорэйнь телефон: 21-40-45.

Б-0165-дахы номертойгоор

бүридхэлдэ абтанхай.

Хэблэлэй байшангай телефонууд: генеральна директорэй-ахамад редакторай - 21-50-96, приёмный - 21-54-54 (факс), ген. директорэй 1-дхи орлогшо - ахамад редакторай орлогшын - 21-68-08, ахамад редакторай орлогшонорой - 21-64-36, 21-33-61, секретариатай - 21-60-21; таһагууд: экономикын болон политикын - 21-63-86; соёлой болон түүхын - 21-54-93; «Морин хуур», «Вершины» журналнуудай редакци - 21-55-97; залуушуулай, оюутайдай ажабайдалай болон олонийтын хүдэлмэрийн, «Одон» журналай редакци - 21-54-93; мэдээлэлэй - 21-67-81, спортын - 21-54-93, рекламн - 21-62-62, коммерческэ ажалай - 21-55-97, компьютерна түбэй - 21-66-76, бухгалтерийн - 21-23-67.

Редакцида ороһон материалнууд шүүмжэлэгдэдэггүй, мүн авторнуудтань бусаагдадаггүй.

Тоонуудай, бодото баримтануудай, хүнэй, нютагай нэрэнүүдэй бэшэгые хазагайруулан ушарта авторнуудын харюусалгатай. Редакциин ханамжа авторайхитай адли бэшэ байжа магад.